

Grenspark Kalmthoutse Heide

twee landen - één natuur

Broedvogelinventarisatie 2020

Deelgebieden:

De Nol, Stappersven, Boterbergen, De Ster, De Markgraaf en
Withoefse Heide

MET DANK AAN:

Dit rapport kon slechts tot stand komen dankzij de inzet van de vele vrijwilligers die de gegevens in het terrein verzameld hebben.

Dit zijn Bram Vogels, Bert Goyens, Herman Jacobs, Jean Jordaens, Thijs Nouws, Jos Jacobs en Marc Van Aerde. Hidde Bult heeft éénmaal het deelgebied “Ruige Heide” gemonitord maar is moeten stoppen wegens de coronamaatregelen.

Speciale dank aan Paul Snels en Jos Keuppens voor hun jarenlange inzet voor de broedvogelmonitoring. Dit jaar gaven ze aan niet meer te monitoren zodat jongere vrijwilligers het kunnen overnemen.

Dank aan Sophie Voorspoels die de toestemming verleend heeft aan de vrijwilligers om het domein Kasteel Boterbergen te mogen betreden.

RAPPORT:

Delvaux Rudi (medewerker Grenspark), Vogels Bram (vrijwilliger Grenspark), Broedvogelinventarisatie 2020, Grenspark Kalmthoutse Heide deelgebieden: De Nol, Stappersven, Boterbergen, De Ster, De Markgraaf en Withoefse Heide.

Foto voorblad:

Grauwe Klauwier (© Bram Vogels)

Inhoud

1. Samenvatting.....	4
2. Opzet onderzoek	5
3. Materiaal en methoden.....	5
3.1. Sectoren.....	5
3.2. Deelnemers:	7
3.3. Soorten:	7
3.4. Standaardisering:.....	7
3.5. Analyse:	7
4. Resultaten:.....	9
4.1. Algemeen:.....	9
4.2. Soortbespreking	9
4.2.1. Zekere broedvogels	9
4.2.2. Mogelijke broedvogels & territoriale, niet broedende vogels	41
4.2.3. Niet (meer) broedend.....	56
Bijlage 1: Aandachtssoorten Broedvogels Grensparkmonitoring	62
Bijlage 2: Vergelijkende tabel met territoria per deelgebied van aanwezige soorten.....	63
Bijlage 3: Vergelijkende tabel met totaal aantal territoria in de verschillende teljaren.	66
Bijlage 4: Verspreidingskaarten per soort	67

1. Samenvatting

In 2020 vond in een deel van het Grenspark een broedvogelinventarisatie plaats. Deze keer was het de beurt aan 6 deelgebieden in het oosten van het park, met name De Nol, Stappersven, Boterbergen, De Ster, De Markgraaf en Withoefse Heide. Deze inventarisatie kaderde in het monitoringsplan van het Grenspark met het doel om elke 6 jaar alle territoria/broedparen van de aandachtsoorten gebiedsdekkend in kaart te brengen. De deelgebieden werden ook in 2018 geïnterpreteerd maar met de komst van de nieuwe Vlaamse broedvogelatlas leek het aangewezen de monitoring hier terug te herhalen. In 2020 werd er in totaal 572 ha onderzocht door 7 vrijwilligers. De digitale verwerking van de gegevens gebeurde in het kantoor van het Grenspark. Doel is om deze gegevens te vergelijken met voorgaande jaren, in dit geval 2008, 2013 en 2018. Wel even vermelden dat de Withoefse Heide dit jaar extra mee geteld is aangezien dit vorig jaar niet mogelijk was. De bijgevoegde trends dienen omzichtig geïnterpreteerd te worden en geven enkel een indicatie. Aangezien tijdens de monitoring eendensoorten niet gemakkelijk te zien zijn, wordt data vanuit waarnemingen.be eventueel kort mee opgenomen.

Voor het analyseren van de trends moet rekening worden gehouden met volgende wijzigingen:

- Voor het gebied Boterbergen werden de aantallen van 2018 gecorrigeerd aangezien in 2020 niet het volledige gebied toegankelijk was. Enkel het stuk in eigendom van Natuurpunt en een rand van 100 m in het privéstuk worden meegenomen. De aantallen uit 2018 worden aangepast om hetzelfde gebied te beslaan, zodat een correcte vergelijking mogelijk is. Het private stuk was niet toegankelijk tot en met 15 april als gevolg van de jacht op ree, waardoor de eerste rondes niet konden gelopen worden.
- De aantallen van de Withoefse heide zijn niet mee opgenomen in de trends, aangezien dit gebied normaal niet geteld wordt samen met de overige gebieden. Een vergelijking is dan ook enkel maar mogelijk door te vertrekken van dezelfde gebieden.
- Fitis werd in 2018 in het deelgebied Stappersven niet geteld, hierdoor kan de trend vertekend zijn. Daarom werd de soort voor 2018 bijgeschat op basis van de schattingsmodule van avimap die vertrekt van de gegevens uit waarnemingen.be voor 2018. Dit zal naar grootteorde zeker correct zijn.

Van de 53 aandachtsoorten die weerhouden en aangevuld werden in het monitoringsplan, zijn er 36 vastgesteld waarvan 11 mogelijke en 25 zekere broedvogelsoorten. Voor de monitoring worden echter alle soorten genoteerd, deze zullen dan ook allemaal besproken worden. De enige uitzondering hierop zijn zes soorten die niet systematisch zijn geteld, namelijk roodborst, vink, winterkoning, merel, kool- en pimpelmees

Niet broedend: boomvalk, bosrietzanger, brilduiker, bruine kiekendief, geelgors, kievit, patrijs, sijs, slobeend, sprinkhaanzanger, tafeleend, tapuit, torenvalk, tureluur, watersnip, wielewaal en wulp.

Mogelijke broedvogels: appelvink, fluiter, geoorde fuut, groene specht, kleine bonte specht, matkop, putter, rietgors, veldleeuwerik, vuurgoudhaan en Waterral.

Zekere broedvogels: bergeend, blauwborst, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boomleeuwerik, boompieper, dodaars, fitis, gekraagde roodstaart, grasmus, graspieper, grauwe vliegenvanger, grote bonte specht, grote canadese gans, kneu, krakeend, kruisbek, kuifeend, kuifmees, middelste bonte specht, roodborsttapuit, wintertaling, zwarte mees en zwarte specht.

2. Opzet onderzoek

Sinds de start van het Grenspark, is een grensoverschrijdende monitoring één van de kerntaken geweest. In 2003 lag een gebiedsdekkend monitoringsplan klaar en kon van start worden gegaan. Dit plan is ondertussen aangepast rekening houdend met de SNL-methode. Het monitoringsplan van het Grenspark is vrij ambitieus en omvat vele diergroepen en planten. Zo worden niet enkel de vogels maar ook amfibieën, reptielen, planten, libellen en vlinders gemonitord en zijn andere soorten zoals bv de nachtvlinders onderwerp van bijkomende inventarisaties.

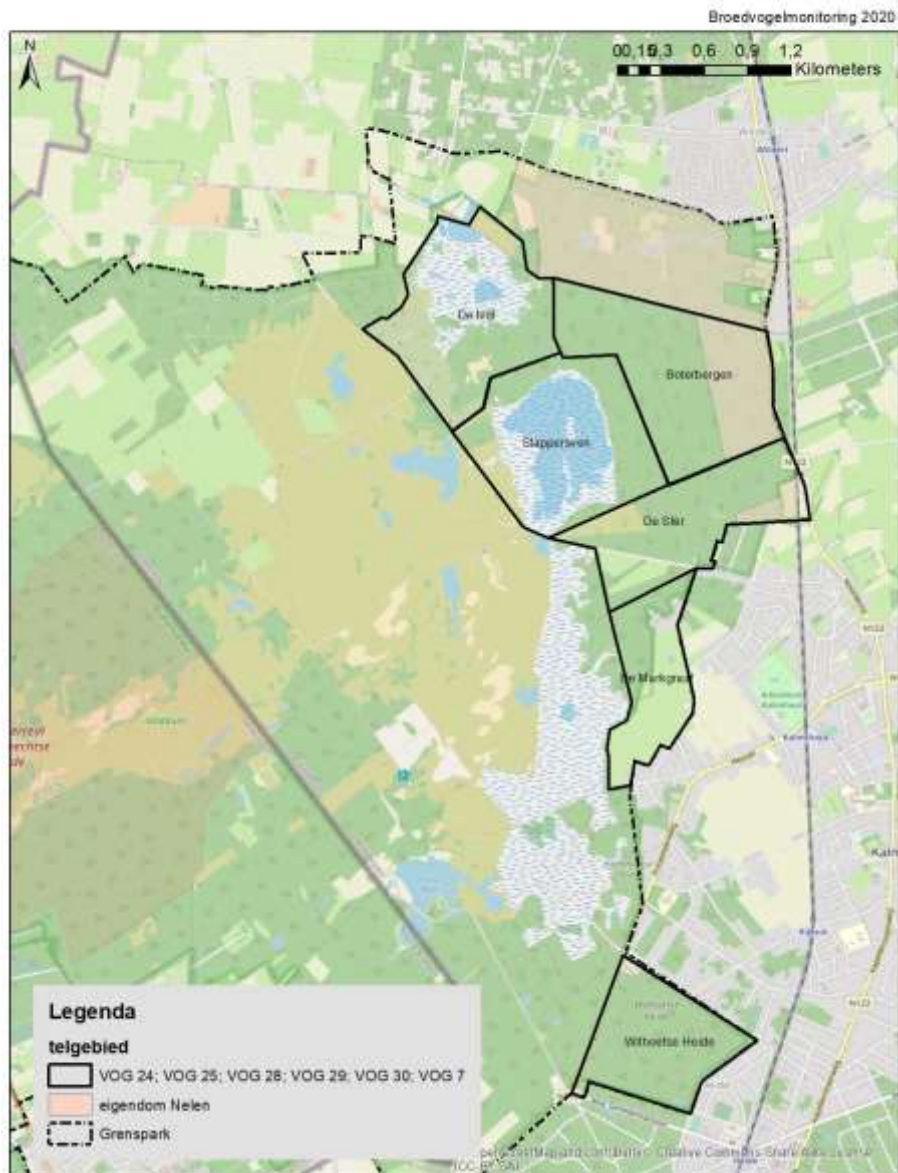
Dit jaar werden alle vogelsoorten gemonitord uitgezonderd eerder vermelde 6 soorten. Er werd wel een selectie gemaakt van die soorten die typerend zijn voor bepaalde natuurtypen en die bepaalde eisen stellen aan hun leefgebied. Voor de broedvogels is deze lijst van aandachtsoorten te vinden in [Bijlage 1](#) en deze soorten worden in dit rapport besproken. Daarbovenop worden enkele andere soorten (aangeduid met een *) bekeken die vermoedelijk ook interessant zijn om op te volgen. De data van de overige soorten kunnen in de toekomst nog van pas komen.

3. Materiaal en methoden

3.1. Sectoren

De totale oppervlakte die geïnventariseerd werd besloeg 572 hectaren. Dit gebied werd opgedeeld in 6 deelgebieden (Figuur 1 en Tabel 1). Bij de vergelijkende studie worden de gegevens van voorgaande monitoringsjaren, nl. 2008, 2013 en 2018, vergeleken met die van deze ronde.

Deelgebieden

Figuur 1. Deelgebieden voor de broedvogelmonitoring 2020; Deel Boterbergen bij particulier de heer Nelen niet gemonitord.

Tabel 1: Naam deelgebieden, oppervlakte en monitorders

Naam deelgebied	Telhok	opp.	Vrijwilligers
De Nol	VOG 29	113 ha	Bert Goyens, Jos Jacobs
Stappersven	VOG 28	122 ha	Jean Jordaens, Herman Jacobs
Boterbergen	VOG 24	122 ha	Bram Vogels
De Ster	VOG 25	88 ha	Bram Vogels
De Markgraaf	VOG 30	55 ha	Marc Van Aerde
Withoefse Heide	VOG 7	72 ha	Thijs Nouws

3.2. Deelnemers:

Het verzamelen van de gegevens in het terrein gebeurde door 7 vrijwilligers/amateur-ornithologen hierboven in tabel 1 weergegeven.

3.3. Soorten:

Voor de 53 aandachtsoorten die opgenomen zijn in het rapport zijn er meer data om te vergelijken met de vorige monitoringrondes.

De Nachtzwaluw, ook een aandachtsoort, werd uit de monitoring gelicht om te vermijden dat zowel dag- als avondbezoeken nodig waren. Deze soort wordt dus niet behandeld in dit rapport, maar werd in 2017 integraal in het gehele Grenspark gemonitord.

De soorten worden opgedeeld in niet broedend (geen waarnemingen gekend binnen de datumgrenzen), mogelijk broedend (wel waarnemingen binnen de datumgrenzen maar er werd geen gedrag waargenomen dat duidelijk wees op nest, eileg en/of jongen) en zeker broedend.

Een aantal soorten werden sinds 1999 niet meer in het grenspark waargenomen en bijgevolg ook niet opgenomen als aandachtsoort. Sinds 2019 worden alle soorten gemonitord (behalve een 6-tal algemene soorten) en kunnen eventueel soorten terug opgepakt worden bij de aandachtsoorten. Voor de voorliggende gebieden zijn dan ook voor de eerste maal alle soorten in kaart gebracht, met uitzondering van reeds vermelde zes soorten. Voor zowel het deelgebied de Ster als de Boterbergen werden in 2018 en 2020 alle soorten in kaart gebracht, inclusief de zes soorten die in de andere deelgebieden werden uitgesloten.

3.4. Standaardisering:

Om met verschillende mensen kwaliteitsvolle gegevens te verzamelen is een ver doorgedreven standaardisering nodig. Globaal werd een werkwijze uitgewerkt die, voldoet aan de SNL-monitoring, steunt op het originele Grenspark monitoringsplan 'Handleiding monitoring van het Grenspark' en ook de Natura2000 soorten meeneemt.

De monitoring wordt vooral toegespitst op de "aandachtsoorten", die is samengesteld uit SNL- en Natura2000 soorten. Naast deze soorten zijn ook enkele specifieke soorten uit het oorspronkelijke Grenspark monitoringsplan en unieke soorten toegevoegd.

De broedvogelgegevens werden op een uniforme manier ingetekend door gebruik te maken van een tablet/smartphone en het programma Obsmapp of avimap (wat met gps werkt). De waarnemingen werden daarna geüpload in het Sovon Avimap portaal (en eventueel waarnemingen.be). Dit webportaal is specifiek ontwikkeld voor broedvogelmonitoring.

3.5. Analyse:

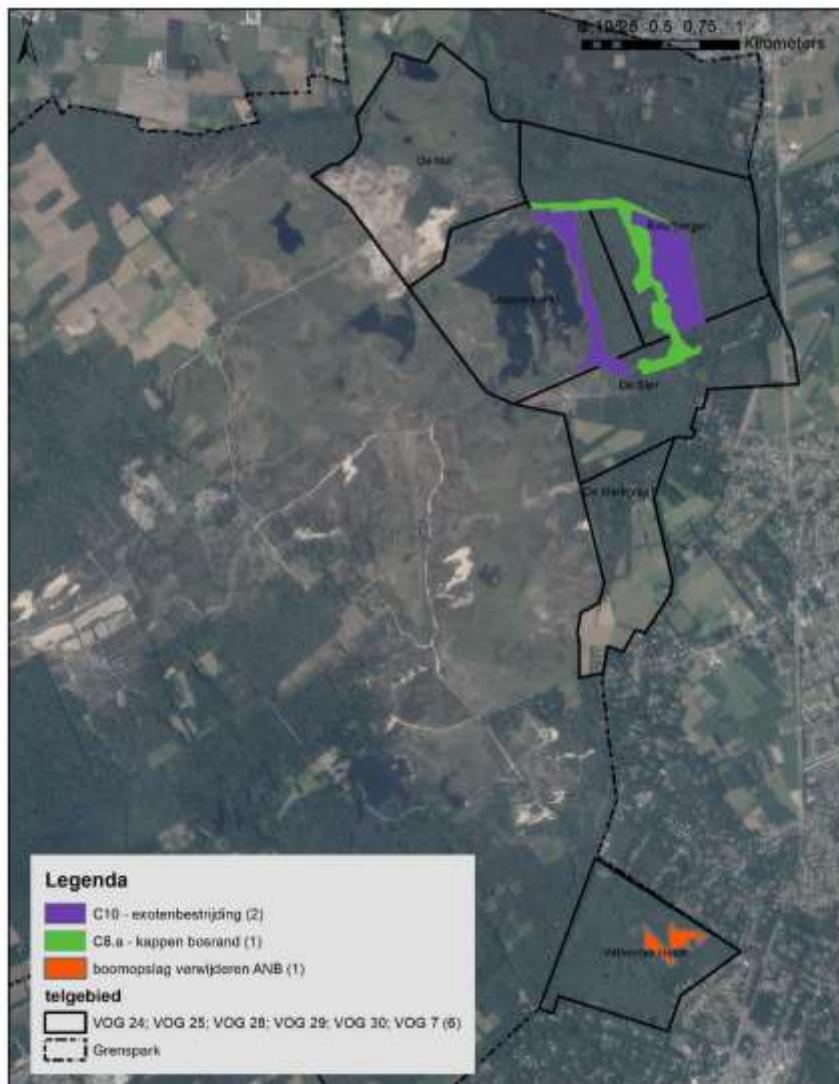
De analyse gebeurde op kantoor van het Grenspark. Hierbij werden vergelijkingen gemaakt met het beschikbare materiaal.

Bij de bespreking van de soorten zullen de resultaten in een tabel getoond worden tussen de inventarisatiejaren 2008, 2013, 2018 en 2020. Deze verschillende monitoringjaren werden weliswaar op een verschillende oppervlakte en door verschillende veldornithologen uitgevoerd. Toch worden de aantallen, eerder indicatief, weergegeven. De aantallen worden ook in bijlage 3 getoond per monitoringshok. Hier kunnen de gegevens wel strikt vergeleken worden, de hokken bleven steeds gelijk.

De gebiedstrend zal vergeleken worden met de beschikbare trends. Op de website van Sovon kan de trend (1990 tot 2018) van provincie Noord-Brabant en Nederland gedownload worden (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl").

De totale onderzochte oppervlakte in de verschillende onderzoeksjaren verschilt enigszins, maar door het voorkomen van de soort, kan de globale vergelijking in veel gevallen wel gemaakt worden. Indien dit mogelijk was, dan werden ook deze gegevens meegenomen in de trendberekening.

Beheermaatregelen die recent uitgevoerd zijn, kunnen belangrijke gevolgen hebben voor sommige broedvogelsoorten. Tijdens de bespreking per soort kan er bekeken worden of deze een positieve of negatieve invloed hadden. Hieronder een kaartje met de beheerwerken, uitgevoerd door ANB en Natuurpunt (Figuur 2).

Figuur 2: Uitgevoerd beheer 2019/2020 in de deelgebieden (bron Natuurpunt en ANB). Jaarlijkse begrazing is niet aangegeven.

4. Resultaten:

4.1. Algemeen:

De analyse van de resultaten gebeurde door Grenspark Kalmthoutse Heide. Hierbij werd gestreefd naar een uniforme interpretatie van de gegevens. Autoclustering werd uitgevoerd via Sovon en alle territoria werden digitaal ingetekend in ArcMap 10.8. Overlap in de grenszones van de deelgebieden wordt eruit gefilterd. Op basis van de criteria werden de soorten alfabetisch opgedeeld in niet broedend, mogelijk broedend en zeker broedend.

[Bijlage 2](#) toont het overzicht van het aantal territoria in de verschillende telhokken.

[Bijlage 3](#) toont de vergelijking tussen de verschillende monitoringsjaren.

[Bijlage 4](#) toont de verspreidingskaarten per soort.

Voor een aantal soorten is er in vorige teljaren minder intensief of niet gemonitord in bepaalde gebieden. Ook is het gemonitorde oppervlak per teljaar lichtjes verschillend. De trends moeten omzichtig bekeken worden, maar geven wel een indicatie. Niet getelde vogelsoorten worden aangeduid in de tabellen met NG. Voor de trends is de data van VOG 7 (Withoefse Heide) en VOG 30 (De Markgraaf) weggelaten om een beter vergelijk te kunnen maken met vorige teljaren.

Buiten de aandachtsoorten zijn er nog enkele andere soorten mee opgenomen in dit rapport die de moeite waard zijn om te vermelden. Deze soorten worden met een * aangeduid.

Van de 53 aandachtsoorten die weerhouden en aangevuld werden in het monitoringsplan, zijn er 36 vastgesteld waarvan 11 mogelijke en 25 zekere broedvogelsoorten.

4.2. Soortbespreking

4.2.1. Zekere broedvogels

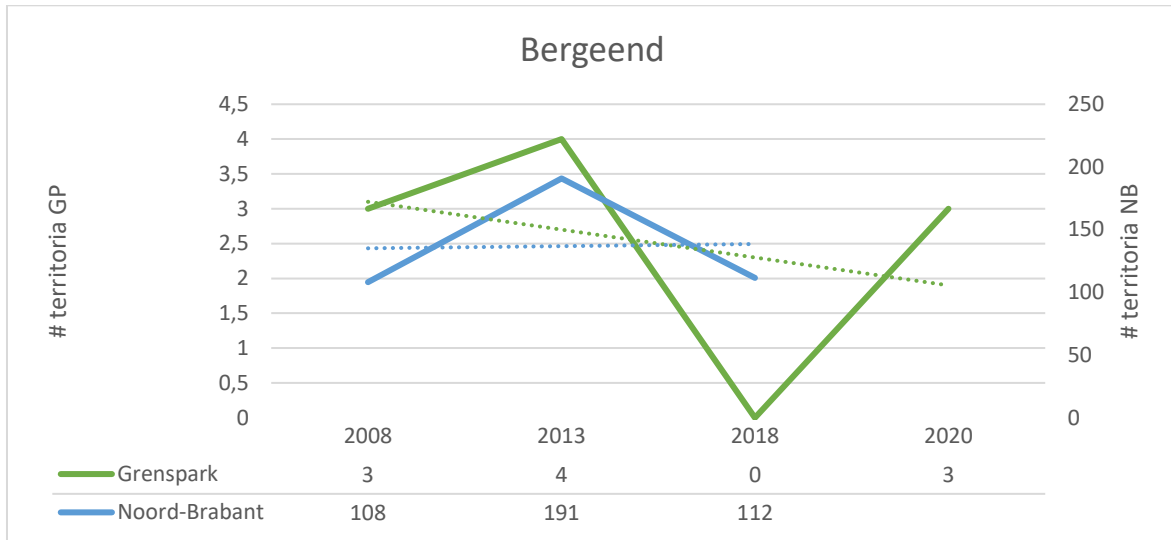
Van de volgende soorten werden waarnemingen in het gebied gedaan die erop wezen dat de soort er met zekerheid broedde.

BERGEEND

Tabel 2. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de bergeend

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	3	0	0	0	0	3

Na geen enkele waarneming in 2018, zijn er in 2020 terug 3 territoria vastgesteld, allen in het Stappersven. De lage waterstanden van het Stappersven zijn niet de oorzaak van de fluctuerende territoria. Het waarom is nog niet duidelijk. Op 7 juni werden voor de eerste maal vier jongen gezien. Dit is het enige koppel met broedbewijs, maar het is niet geweten in welk deel van de Kalmthoutse heide het nest gelegen was. De overige koppels zijn vermoedelijk niet tot broeden overgegaan, aangezien deze nagenoeg steeds in paren gezien werden.

Figuur 3. Trend bergeend in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

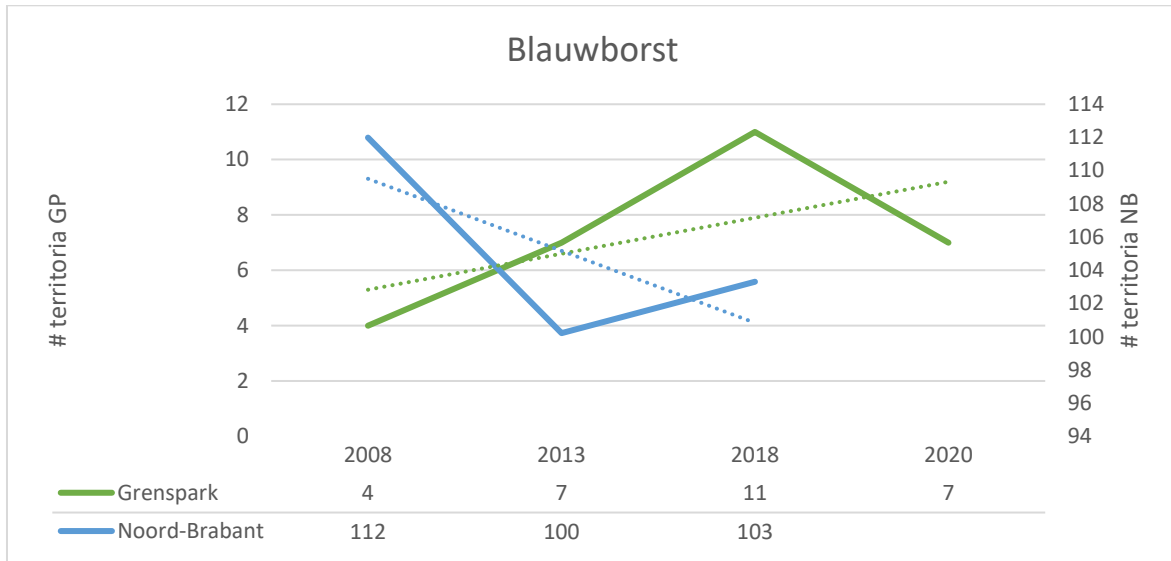
BLAUWBORST

Tabel 3. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de blauwborst

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
2	5	0	0	1	0	8

Net zoals in 2018 zijn er territoria van de blauwborst aangetroffen in de natte delen van De Nol en Stappersven. In het gebied Stappersven zijn op basis van bijkomende waarnemingen een aantal extra territoria vastgesteld, vermoedelijk een 2 à 3 territoria op basis van de autoclustering waarbij rekening wordt gehouden met losse waarnemingen. In de Nol komt deze autoclustering niet tot een extra territorium, hoewel het op basis van de verspreiding van de waarnemingen aannemelijk lijkt dat hier ook zeker nog één extra territorium aanwezig was. Daarbovenop is er nog een territorium in De Markgraaf. Het aantal is op basis van de monitoringgegevens wel lichtjes gedaald. Door de droogte waren grote delen in het voorjaar snel uitgedroogd, wat mogelijk een impact zou kunnen hebben. Sinds 2007 is de trend van de blauwborst in de provincie Noord-Brabant stabiel gebleven, enkel met een terugval in 2013.

Er zijn op drie verschillende locaties pas uitgevlogen jongen gezien, namelijk minimaal twee geslaagde broedgevallen in het Stappersven en één in de Nol. Bij een tweede koppel in de Nol is alarmerend gedrag vastgesteld wat ook op een zeker broedgeval wijst.

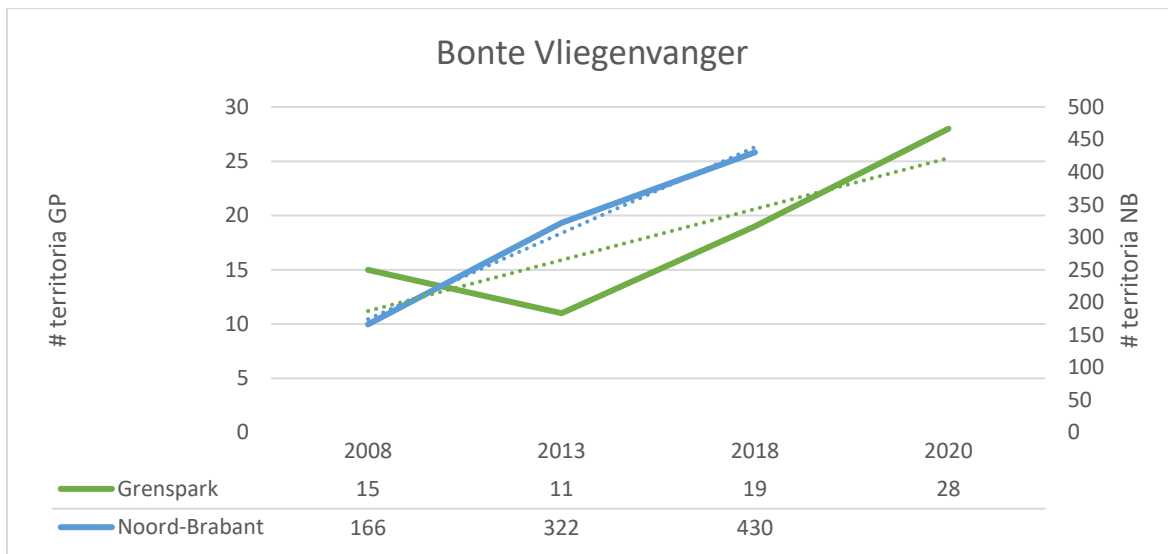
Figuur 4. Trend blauwborst in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

BONTE VLIEGENVANGER

Tabel 4. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de bonte vliegenvanger

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
7	4	8	9	2	2	32

De bonte vliegenvanger doet het nog steeds beter in dit deelgebied met in 2020 32 territoria. Op basis van de autoclustering die rekening houdt met losse waarnemingen, worden er voor het gebied Stappersven en de Markgraaf elk nog een extra territorium berekend. Er werden minimaal twee nesten gevonden, waardoor de soort met zekerheid in het gebied gebroed heeft. In Nederland is deze soort ook aan een sterke opmars bezig. Ze broeden vaak in nestkasten wat in De Nol wel eens gebeurt. De territoria zijn vooral te vinden in de halfopen bossen. Een andere reden voor de stijging van het aantal broedparen kan het aanpassingsvermogen aan het veranderende voedselaanbod van rupsen zijn.

Figuur 5. Trend bonte vliegenvanger in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

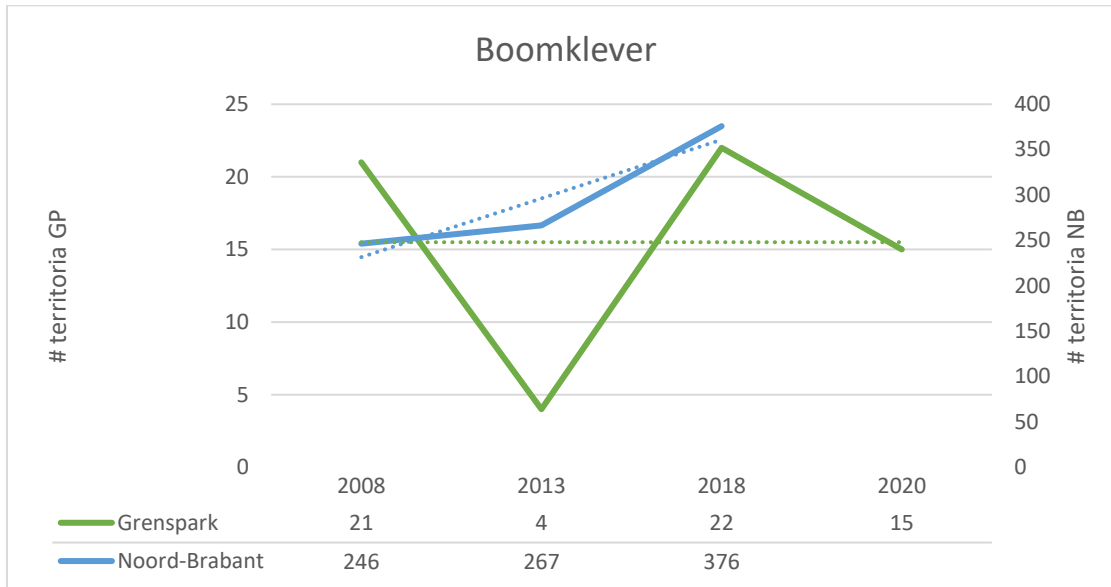
BOOMKLEVER

Tabel 5. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de boomklever

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
4	0	4	7	0	7	22

In 2018 was het aantal territoria sterk gestegen tegenover het teljaar 2013, het aantal is echter nagenoeg identiek aan 2008. De telling in 2013 is vermoedelijk niet representatief voor de status van de soort in dat jaar, aangezien dit groot verschil niet te verklaren is. De trend is dan ook vermoedelijk eerder redelijk stabiel gedurende de periode 2008 – 2018. In 2020 is het aantal territoria wel in beperkte mate gedaald, maar nog steeds een mooi aantal. Een deel van de daling wordt verklaard door de kappingen die zijn uitgevoerd. Zowel in het deelgebied Boterbergen als deelgebied de Ster liggen er telkens twee territoria in gebieden die nu gekapt zijn. Dit verklaart het grootste deel van de daling. In de overige deelgebieden blijft de soort min of meer stabiel, enkel in de Markgraaf is er nog een beperkte daling maar hier blijken er op basis van losse waarneming nog één of twee territoria extra aanwezig geweest te zijn. Op zich is de zeer beperkte daling niets om zich zorgen om te maken. De soort is een van de sterkst toenemende soorten op Vlaams niveau en blijft met nog steeds een aanzienlijk grote populatie aanwezig. In verschillende deelgebieden is ook broedbewijs vastgesteld, zodat het een zekere broedvogel is.

De boomklever profiteert van natuurlijk bosbeheer zodat er meer gevarieerd bos ontstaat. In het gebied Boterbergen zitten ze vooral in de oude dreven. De meeste boomklevers zijn waargenomen in het bosrijk gebied De Ster.

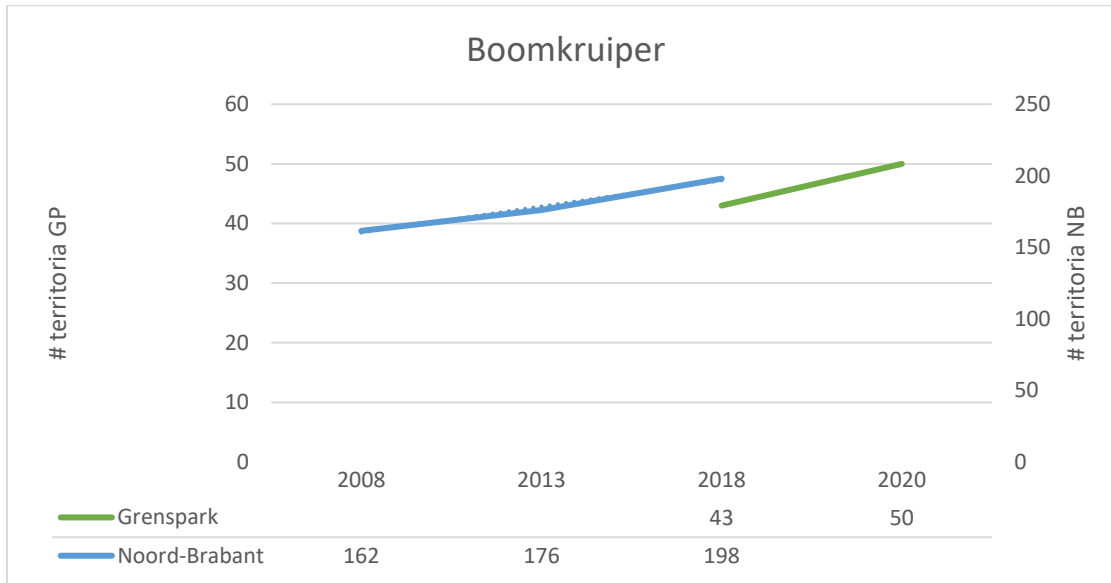
Figuur 6. Trend boomklever in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

BOOMKRUIPER

Tabel 6. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de boomkruiper

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
9	7	14	20	4	23	77

De boomkruiper doet het net zoals in 2018 heel goed in de bosgebieden met een 50-tal territoria buiten de Withoefse Heide, waar nog eens 23 territoria vastgesteld zijn. De boomkruiper stelt weinig eisen aan een nestplaats zodat er genoeg nestgelegenheid is. Verrassend genoeg is de soort nog toegenomen, ondanks het feit dat er redelijke stukken gekapt zijn. Hoewel het een zeer algemeen voorkomende soort is, is er echter geen definitief broedbewijs genoteerd. Aangezien het zo'n algemene soort is, wordt daar ook geen aandacht aan besteed. Het is dus een mogelijke broedvogel, maar door het grote aantal territoria is het absoluut zeker dat de soort ook effectief broedt in het grenspark.

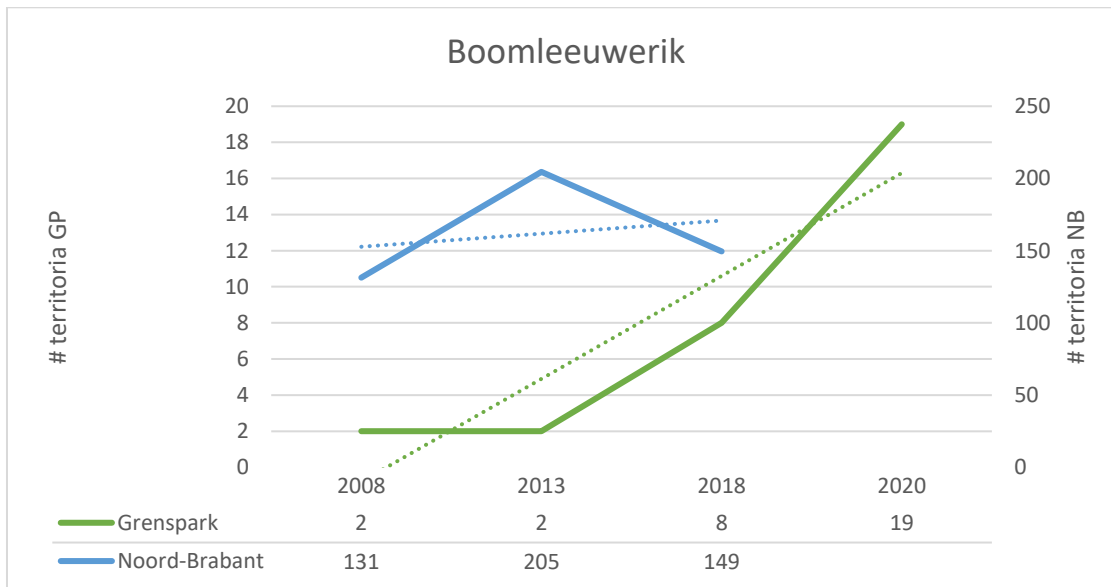
Figuur 7. Trend boomkruiper in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

BOOMLEEUWERIK

Tabel 7. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de boomleeuwerik

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
13	2	2	2	0	0	19

Met 19 territoria doet de boomleeuwerik het een stuk beter dan vorige teljaren. Hij profiteert van de herstelwerken aan De Nol van het Life-Helvex project waardoor er meer geschikt open gebied voorhanden is. De toename over de verschillende jaren is dan ook ronduit spectaculair. Dit jaar doet de soort bijkomend zijn intrede in de deelgebieden Boterbergen en De Ster. De soort was zelfs al territoriaal aanwezig terwijl de inrichtingswerken nog volop bezig waren in deze deelgebieden. Daarnaast nam de soort nog verder toe o.a. in de Nol dat ondertussen een zeer hoge densiteit aan boomleeuwerikken heeft. Er zijn op meerdere plaatsen ook broedbewijzen gevonden, waardoor het zoals verwacht dus een zekere broedvogel is.

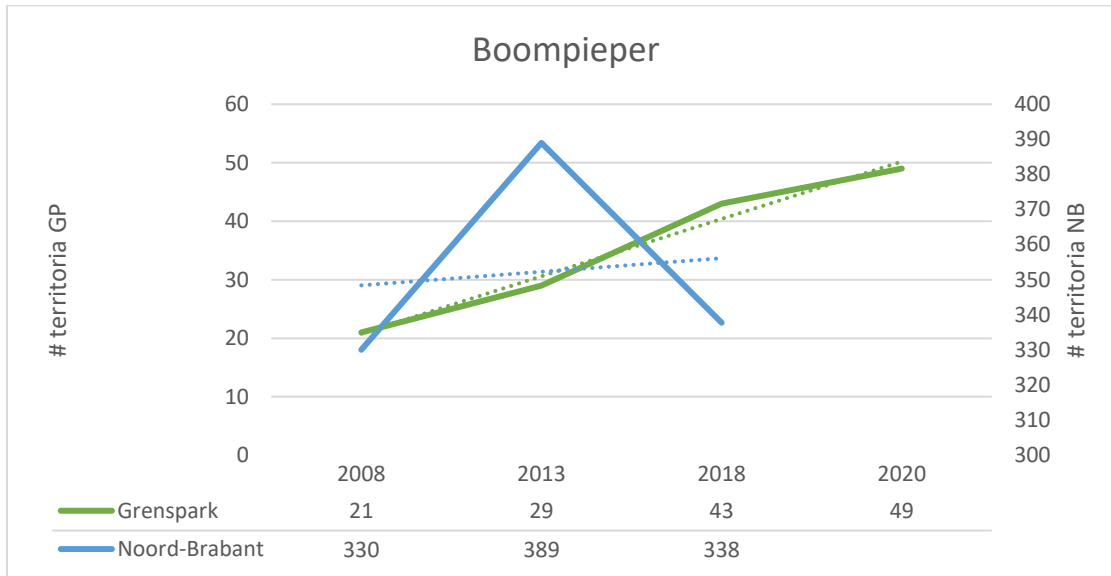
Figuur 8. Trend boomleeuwerik in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

BOOMPIEPER

Tabel 8. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de boompieper

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
29	11	3	6	0	3	52

In de open gebieden zoals De Nol en het Stappersven komt de boompieper veel voor. De positieve trend wordt aangehouden. Met 49 territoria kunnen we stellen dat de boompieper het goed doet in deze gebieden, mede door het goede bosrandbeheer zoals omvorming naar open heidelandschap waardoor meer geschikte bosranden ontstonden. De soort reageert iets minder snel op de inrichtingswerken dan boomleeuwerik, maar van zodra de vegetatiesuccessie inzet zodat er geschikte nestgelegenheden is valt nog een verdere toename te verwachten. Het is dus net zoals boomleeuwerik een soort die tamelijk spectaculair reageert op de uitgevoerde werken met meer dan een verdubbeling op iets meer dan tien jaar tijd. In de Withoefse Heide zijn ook een 3-tal territoria vastgesteld. Hoewel de soort redelijk algemeen voorkomt, zijn er weinig definitieve broedbewijzen. Er zijn wel meldingen van voedseltransport, waardoor de soort dus als zekere broedvogel kan genoteerd worden.

Figuur 9. Trend boompieper in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

BUIZERD *

Tabel 9. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de buizerd

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Witthoefse Heide VOG 7	Totaal
0	0	0	0	1	0	1

Buizerd werd de voorgaande jaren niet geteld. Er is echter maar één geldig territorium vastgesteld en dat in het deelgebied de Markgraaf. In dit deelgebied bevond zich ook een nest met drie jongen die geringd werden. Op zich is dit opvallend weinig ondanks het feit dat toch grote bosstukken in kaart zijn gebracht. Enkel in het deelgebied de Nol werd nog nestbouw vastgesteld, maar is deze poging gestopt mogelijk door nabijheid van andere relevante predatoren. Er zijn verder buiten in het gebied de Markgraaf in het gemonitorde stuk ook geen bijkomende meldingen van bedelende jongen wat zou kunnen wijzen op gemiste nesten. De jongen, eens uitgevlogen, zijn immers zeer luidruchtig en worden niet gemakkelijk gemist.

DODAARS

Tabel 10. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de dodaars

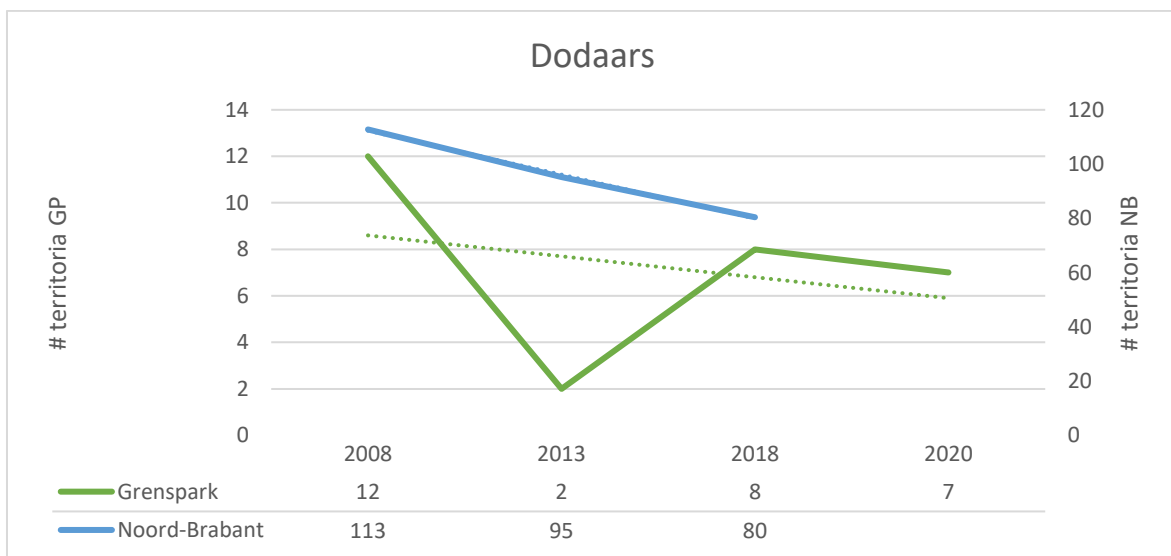
De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Witthoefse Heide VOG 7	Totaal
2	4	0	1	0	1	8

In 2013 werden slechts 2 territoria genoteerd op het Stappersven. De limiterende factor zou wel eens voedselgebrek kunnen zijn voor het broedsucces van de dodaars. Ook een lagere waterstand kan nadelig zijn voor het broedsucces van de dodaars. De soort is alleszins een zekere broedvogel. Op

het Stappersven werd maar één koppel met een jong gezien. In het deelgebied De Nol was er ook een koppel met één jong. Het jong aan het Stappersven is vermoedelijk vrij snel gestorven, het jong aan de Nol is gedurende langere tijd gezien en vermoedelijk volgroeid. Net buiten het monitoringsgebied op de bekkens van de Pidpa was er ook nog een succesvol broedgeval. In 2018 en 2020 zijn er toch terug meer territoria geteld dan in 2013, maar nog niet het aantal van 2008. De trend voor Noord-Brabant is stabiel.

Figuur 10 Dodaars met jong - De Nol © Bram Vogels

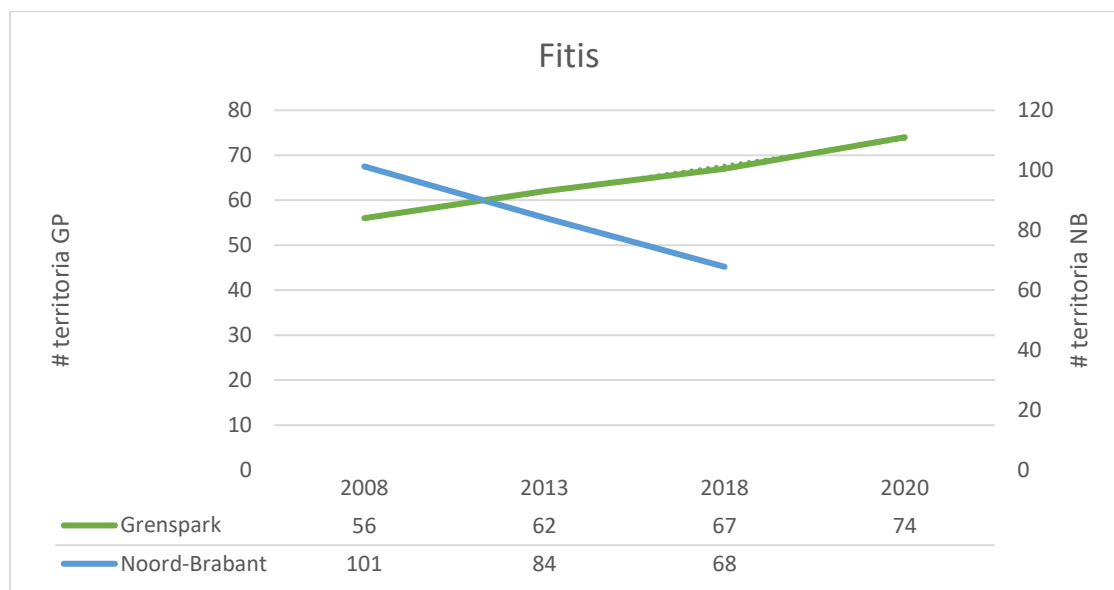
Figuur 11. Trend dodaars in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

FITIS

Tabel 11. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de fitis

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
38	28	3	5	0	0	74

Deze soort was in 2008 en 2013 goed vertegenwoordigd aan de randen langs het Stappersven en De Nol en dat is nu ook zo in 2020. Met 74 territoria gaat het aantal in stijgende lijn. De 52 territoria in 2018 is een onderschatting aangezien de fitis niet geteld geweest is in VOG28 Stappersven. De aantallen worden daarom bijgeschat op basis van de autoclustering van de losse bijkomende waarnemingen en geeft voor 2018 15 extra territoria in het gebied. Doorheen de jaren blijft de stijgende trend voor Fitis dus behouden, wat van groot belang is aangezien het een soort is die het buiten de heidegebieden zeer slecht doet. De soort heeft vermoedelijk nog bijkomende potentie wanneer de bosranden worden aangelegd in gebied Boterbergen en de Ster wat eveneens bijkomend geschikt habitat zal creëren. Verder zijn op meerdere plaatsen pas uitgevlogen jongen of voedseltransport gezien, wat wijst op succesvolle broedgevallen en dat het dus een zekere broedvogel is. De toename van 56 territoria in 2008 naar 74 territoria nu, is alleszins een zeer belangrijk gegeven voor deze soort en toont aan dat het gevoerde beheer positief was.

Figuur 12. Trend fitis in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

GAAI *

Tabel 12 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Gaai

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
2	1	1	4	0	2	10

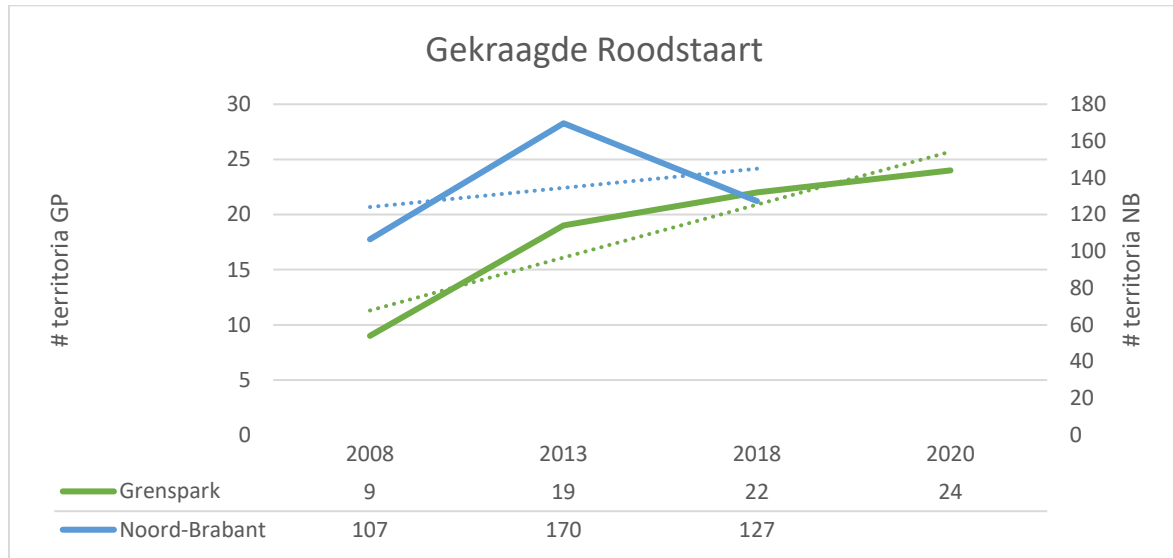
Gaai is een lastig te inventariseren soort door een gebrek aan duidelijke zang en het zeer geheimzinnige gedrag tijdens de broedperiode. Vermoedelijk worden er hierdoor paren gemist. Het is het eerste jaar dat Gaai wordt opgevolgd en er werden in totaal 8 geldige territoria genoteerd met nog twee extra in de Withoefse heide. In het deelgebied Boterbergen en de Ster werd de soort ook al in 2018 geteld en daar is er een afname van 9 naar 5. De territoria lagen buiten de stukken die gekapt zijn, dus daar kan geen impact van verwacht worden. Vermoedelijk ligt het dan ook eerder aan toeval bij het treffen van de soort die zich redelijk schuw gedraagt. Er werden wel pas uitgevlogen jongen vastgesteld in de Ster waardoor Gaai dus bij de zekere broedvogels kan onderverdeeld worden.

GEKRAAGDE ROODSTAART

Tabel 13. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de gekraagde roodstaart

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
11	4	5	4	0	0	24

In 2008 waren er slechts maximum 9 zangposten. In 2013 een toename ten zuiden van het Stappersven met in totaal terug 19 territoria. In 2018 en 2020 zet deze positieve trend zich verder met respectievelijk 22 en 24 territoria, met de grootste concentratie tussen het Stappersven en De Nol. Net zoals bij de boompieper blijkt dat het bosrandbeheer goed is. De soort volgt dan ook de positieve trend die opgetekend wordt in de Provincie Noord-Brabant. Er zijn duidelijk toenames in De Ster en de Boterbergen na het openmaken van het gebied, ook in de Nol gaat de soort nog vooruit. In het gebied Stappersven is er een aanzienlijke daling, die moeilijk kan verklaard worden. Op basis van losse waarnemingen werden hier vermoedelijk enkele territoria gemist. In de Markgraaf werd de soort niet vastgesteld, de meeste waarnemingen liggen daar echter op de rand van het gebied wat de verschillen met de vorige telling kan verklaren waarbij al dan niet grensgevallen worden meegenomen. Er is dus alleszins zeker geen afname en de soort lijkt het alvast nog beter te zullen gaan doen met de inrichtingswerken die zijn uitgevoerd. Het is een soort die eveneens in de lijst van spectaculaire toenames kan geplaatst worden met bijna een verdrievoudiging op iets meer dan tien jaar. Op meerdere plaatsen is nestbouw, transport voedsel of pas uitgevlogen jongen vastgesteld, waardoor er broedzekerheid is.

Figuur 13. Trend gekraagde roodstaart in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

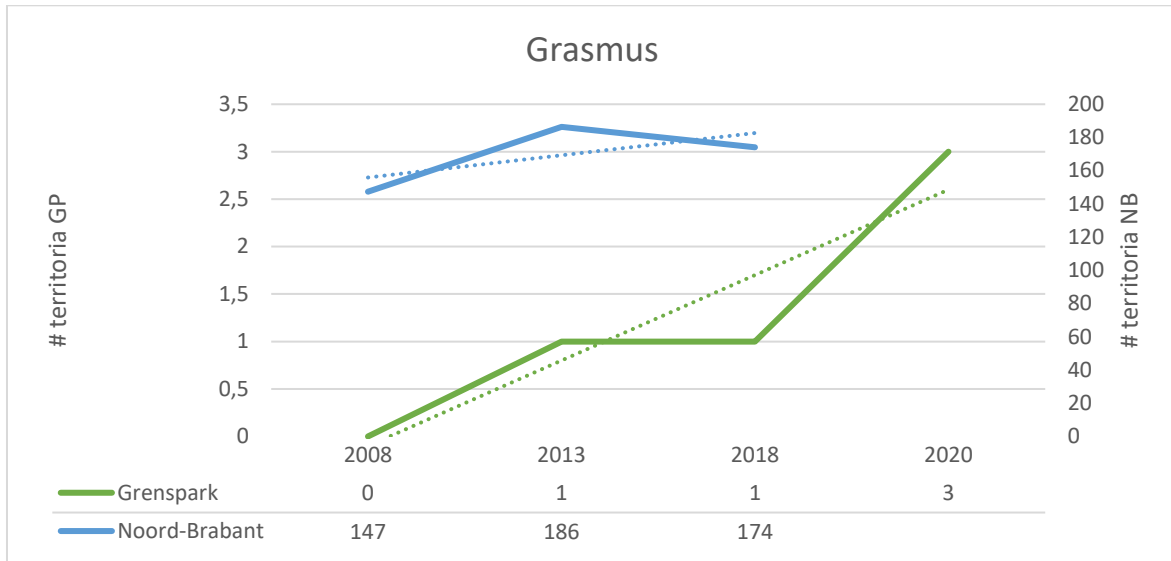
GRASMUS

Tabel 14. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de grasmus

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
1	1	0	1	1	0	4

In 2013 werd deze soort vastgesteld ten westen van het Stappersven. In 2018 is er weer één territorium, dit keer ten westen van De Nol. Daar zijn door de werken terug open stukken met opslag, wat grasmussen prefereren. Globaal gezien blijft het echter een redelijk marginaal gebied voor grasmussen aangezien zij een ander type biotoop prefereren. In 2020 is er telkens 1 territorium gevonden in De Nol, Stappersven, De Ster en De Markgraaf. De toename is misschien te wijten aan de ontwikkeling van bramenstruweel op de recent aangelegde houtrillen. In Noord-Brabant gaat de grasmus erop vooruit. Pieken en dalen vallen samen met al dan niet gunstige overwinteringsomstandigheden in West-Afrika.

Voor het territorium aan het Stappersven werden pas uitgevlogen jongen vastgesteld, waardoor het een zekere broedvogel is.

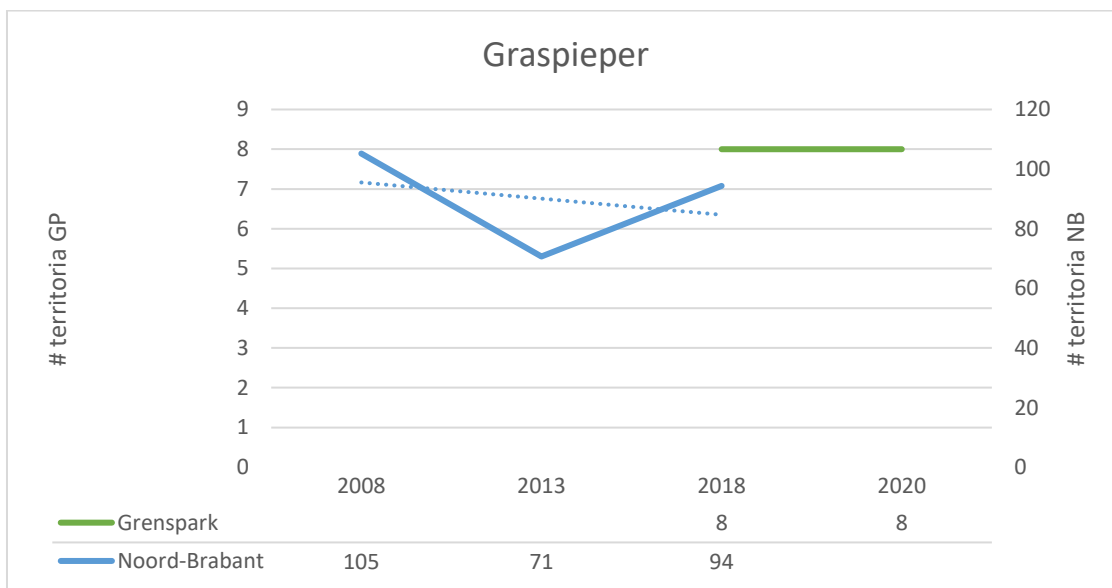
Figuur 14. Trend grasmus in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

GRASPIEPER

Tabel 15. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de graspieper

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	8	0	0	0	0	8

De graspieper is in 2008 en 2013 niet geteld. Waarschijnlijk was de graspieper voor de brand van 2011 en de grote inrichtingswerkzaamheden in dit deelgebied nagenoeg afwezig. In 2020 zijn er net zoals in 2018 8 zangposten vastgesteld, vooral in het open gebied ten westen van het Stappersven. Dit is ideaal habitat voor deze soort. In Nederland is het aantal min of meer stabiel gebleven. Er zijn in het deelgebied Stappersven pas uitgevlogen jongen gezien, waardoor er definitief bewijs is voor succesvolle broedgevallen.

Figuur 15. Trend graspieper in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

GRAUWE GANS *

Tabel 16 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor Grauwe gans

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
1	3	0	0	0	0	4

Deze soort is voor de eerste maal geteld in 2020. Het spreekt voor zich dat enkel territoria zijn vastgesteld in de deelgebieden met vennen. In het deelgebied Stappersven zijn vermoedelijke nestplaatsen gezien en verder is er broedbewijs vastgesteld in de Nol met minimaal twee pulli. Ganzen zijn daarnaast ook redelijk mobiel met hun jongen. Aangezien op andere delen in de Kalmthoutse heide aanzienlijke groepen met jongen zijn gezien, kan het goed zijn dat eventuele broedvogels vanuit deze gebieden zich daarbij hebben gevoegd.

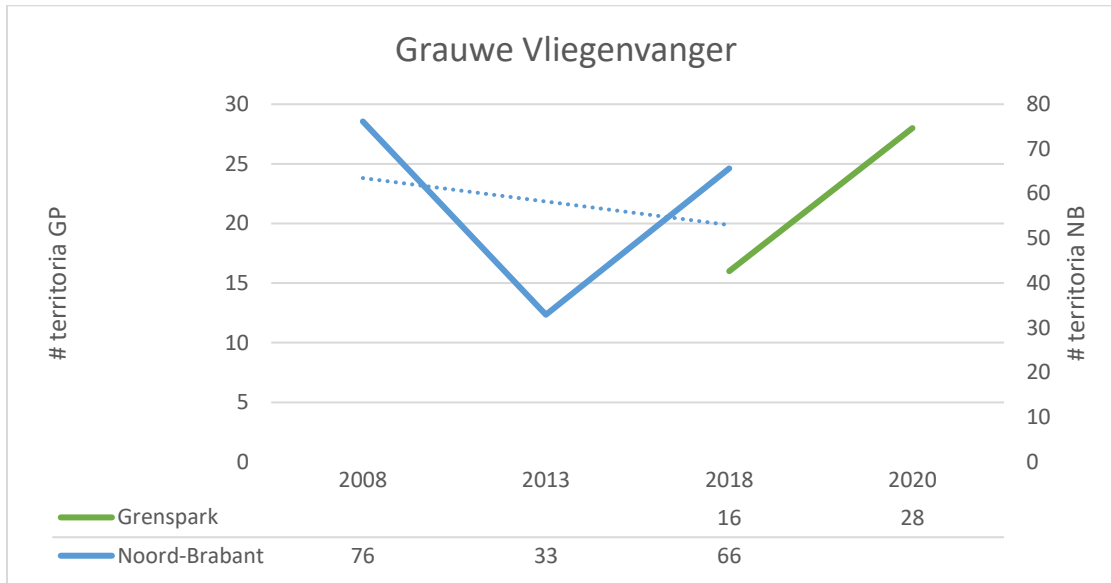
GRAUWE VLIEGENVANGER

Tabel 17. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de grauwe vliegenvanger

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
5	3	9	11	2	3	33

Ook deze soort is in 2008 en 2013 niet geteld. Het aantal territoria is in stijgende lijn. Er zijn 33 territoria vastgesteld waarvan de meeste in De Ster en Boterbergen. In grote delen van West-Europa echter neemt deze soort af. Het is opvallend dat er ook een aanzienlijke toename is in de stukken waar kappingen zijn gebeurd en in de bossen waar de rhododendron is verwijderd. De soort heeft blijkbaar weinig te zoeken in de bossen die overheerst worden door rhododendron. Het gevoerde beheer is dus van groot belang voor deze soort en de soort heeft hier onmiddellijk op gereageerd door in redelijk grote aantallen de nieuw gecreëerde gebieden in te nemen. Voor een soort die in grote delen van Vlaanderen sterk achteruitgaat, is iets minder dan een verdubbeling op twee jaar tijd toch indrukwekkend te noemen. Het is dus belangrijk dat we deze soort blijven opvolgen. Ook de trend voor Noord-Brabant is matig dalend.

Op meerdere locaties zijn pas uitgevlogen jongen vastgesteld of werd transport van voedsel genoteerd, waardoor de Grauwe vliegenvanger dus een zekere broedvogel is.

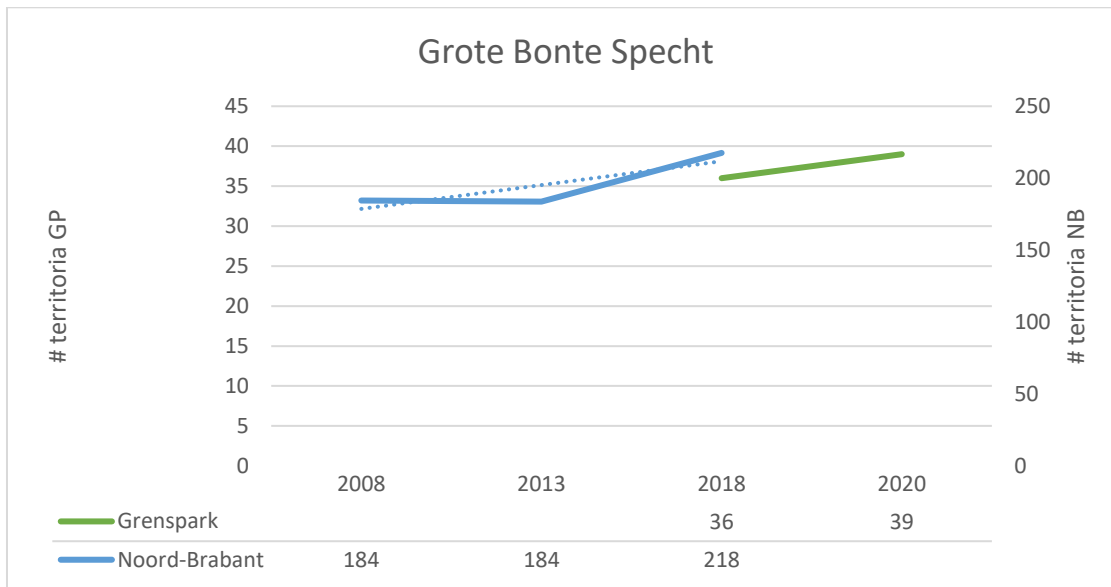
Figuur 16. Trend grauwe vliegenvanger in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

GROTE BONTE SPECHT

Tabel 18. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de grote bonte specht

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
7	3	16	13	0	6	45

Nog een soort die in 2008 en 2013 niet meegenomen is. De grote bonte specht is in alle bosgebieden opgemerkt, behalve bij De Markgraaf waar er waarschijnlijk ook wel vertoeven. Op basis van bijkomende losse waarnemingen blijkt de soort inderdaad minder frequent in de Markgraaf, maar was er wel zeker een territorium ter hoogte van het landhuis. In het algemeen doet deze soort het zeer goed door extensiever bosbeheer en omvorming in natuurlijker bos. Ook hier in de bosgebieden waar er genoeg nestgelegenheden is, doet de grote bonte specht het goed. Het aantal van 45 territoria is meer dan behoorlijk. Daarnaast werden ook verschillende nesten opgemerkt, waardoor het een zekere broedvogel is.

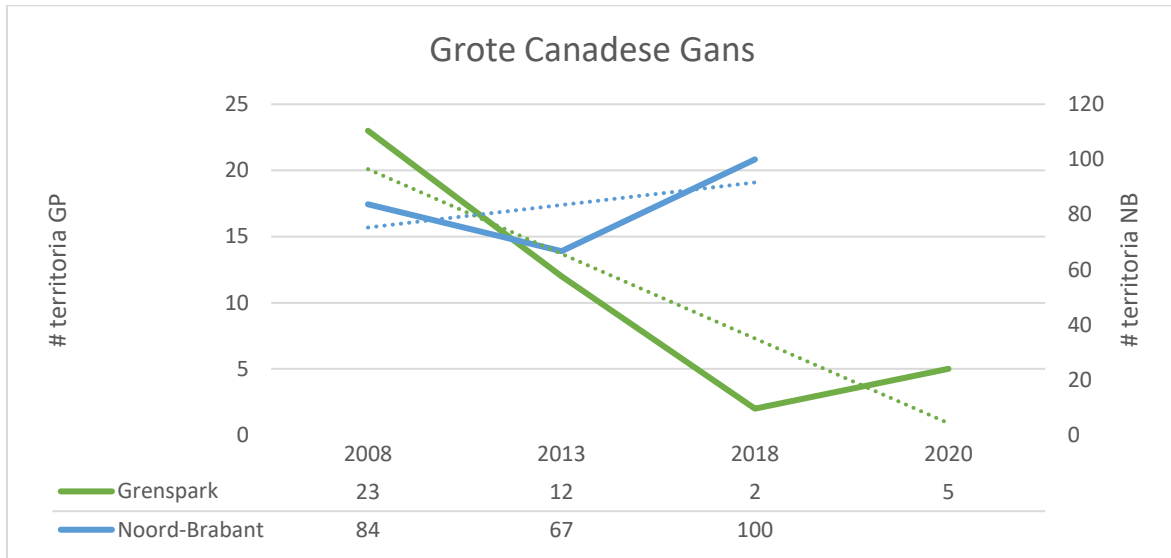
Figuur 17. Trend grote bonte specht in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

GROTE CANADESE GANS

Tabel 19. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Grote canadese gans

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	5	0	0	0	0	5

In 2008 waren er 8 broedende paren in De Nol, waar men in 2013 geen waarnemingen heeft. In 2013 is er enkel data van het stappersven met 12 territoria. In 2018 zijn er enkel maar 2 territoria waargenomen in het noorden van De Nol. In 2020 zijn er 5 territoria op het Stappersven. Daarnaast werden zowel nesten als pas uitgevlogen jongen gezien op het Stappersven wat wijst op een zekere broedvogel.

Figuur 18. Trend canadese gans in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

GROTE LIJSTER *

Tabel 20 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Grote lijster

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
1	1	1	3	0	0	6

Grote lijster is een soort die het in de ruime regio slecht doet en ook in Vlaanderen. Het is dan ook positief dat de soort toch nog in verschillende deelgebieden voorkomt. Daarnaast werden ook jongen vastgesteld, wat er op wijst dat er ook succesvol gebroed werd. Doordat de soort het in een zeer ruime regio slecht tot zeer slecht doet, lijkt het alleszins ook een soort die toch verhoogde aandacht verdient.

Figuur 19. Pas uitgevlogen jong Grote lijster ter hoogte van het Stappersven © Bram Vogels

HAVIK *

Tabel 21 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Havik

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
1	0	1	1	0	0	3

De Havik is als toppredator nog steeds goed vertegenwoordigd in de bosgebieden. De territoria zijn bepaald op basis van roepposten, maar de nesten zijn vermoedelijk op andere locaties. Het nest van de Boterbergen is niet geweten. Dat van de Nol ligt vermoedelijk net ten noorden van het getelde gebied en het territorium van de Ster, is waarschijnlijk het nest van de Markgraaf. Dit nest had vier jongen, waardoor er ook meteen succesvol broeden is vastgesteld en het dus een zekere broedvogel is. Verder is er mogelijk nog één extra territorium in de Boterbergen. Met de komst van Oehoe in het gebied is het alleszins interessant om te zien hoe de populatie Havik zal reageren.

KLEINE PLEVIER *

Tabel 22 Aantal territoria per deelgebied en totaal aantal voor de Kleine plevier

De Nol	Stappersven	Boterbergen	De Ster	De Markgraaf	Withoefse Heide	Totaal
--------	-------------	-------------	---------	--------------	-----------------	--------

VOG 29	VOG 28	VOG 24	VOG 25	VOG 30	VOG 7	
0	1	0	0	0	0	1

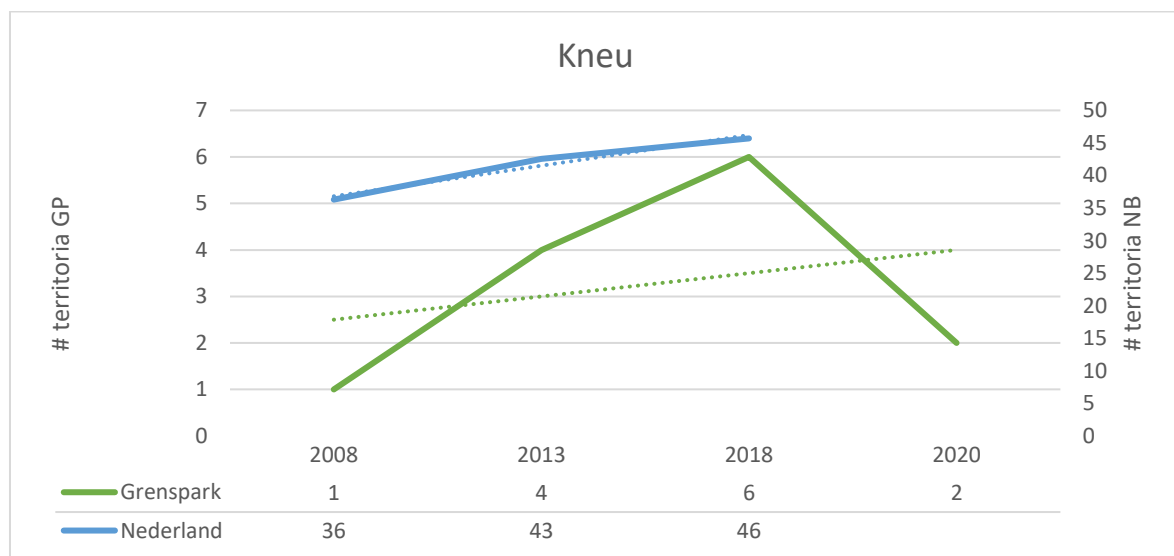
Het eerste territorium dat bezet was voor Kleine plevier was net zoals de voorgaande jaren net buiten het getelde gebied, ter hoogte van de Drielingvennen. Er werd echter ook regelmatig balts waargenomen door een tweede koppel boven De Nol. Dit territorium ontbreekt in het overzicht, maar hier werd wel degelijk succesvol gebroed en waren drie jongen aanwezig. Het is pas later op het jaar dat er systematisch baltsende dieren werden gezien op het Stappersven nadat het waterpeil gezakt was en er slikplaten vrij kwamen te liggen. Op het stappersven werd er echter geen broedbewijs waargenomen en mogelijk was dit al te laat op het jaar.

KNEU

Tabel 23. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de kneu

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
1	1	0	0	0	0	2

Vooraf de overgang van heide naar de landbouwgebieden zijn van belang voor deze soort. Het aantal gaat in Noord-Brabant recent lichtjes vooruit. In 2018 zijn er nog 6 territoria waargenomen, 5 hiervan in De Nol en 1 in het duinencomplex tussen De Nol en het Stappersven. In 2020 is er telkens maar 1 territorium vastgesteld. Ondanks het redelijk geringe aantal, zijn er wel jongen vastgesteld in het gebied waardoor het om een zekere broedvogel gaat.

Figuur 20. Trend kneu in Grenspark en Nederland (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

KOEKOEK *

Tabel 24 Aantal territoria per deelgebied en totaal aantal voor de Koekoek

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
1	2	0	0	0	0	3

De Koekoek is een zeer lastige klant om met territoriumkartering in kaart te brengen omdat er zeer grote afstanden worden afgelegd door roepende mannetjes. Een betere methode is om het aantal geschikte territoria te berekenen die voldoende gastheren herbergen om een vrouwtje van voldoende nesten te voorzien. Ondanks deze problemen, kan wel besloten worden dat het om een zekere broedvogel gaat aangezien er jongen zijn gezien in het deelgebied Stappersven. Ondanks de moeilijkheden om de soort in kaart te brengen is het toch relevant om voldoende aandacht te hebben voor de Koekoek. Een van de meest gekende soorten bij niet vogelaars gaat sterk achteruit en het geluid is ondertussen in grote delen verdwenen buiten de natuurreservaten. De soort kent dan ook een sterke afname, de Kalmthoutse heide vormt gelukkig wel nog een stronghold in de regio.

KOKMEEUW *

Tabel 25 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Kokmeeuw

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	5	0	0	0	0	5

De Kokmeeuw onderneemt de laatste jaren opnieuw broedpogingen op het stappersven. Er wordt meestal gebroed op droogvallende stobben van oude boomstronken. In het oostelijk stuk waren er minimaal twee succesvolle nesten, waarvan de jongen echter net niet groot zijn geworden en een derde mislukt nest. In het westelijk stuk is het vermoedelijk bij nestbouw of broedpogingen gebleven, maar werden geen jongen gezien. Het is opvallend dat de soort ook steeds broedpogingen van Geoorde fuut uitlokt, dus het opbouwen van een beperkte kolonie Kokmeeuwen kan op Geoorde fuut een positieve invloed hebben.

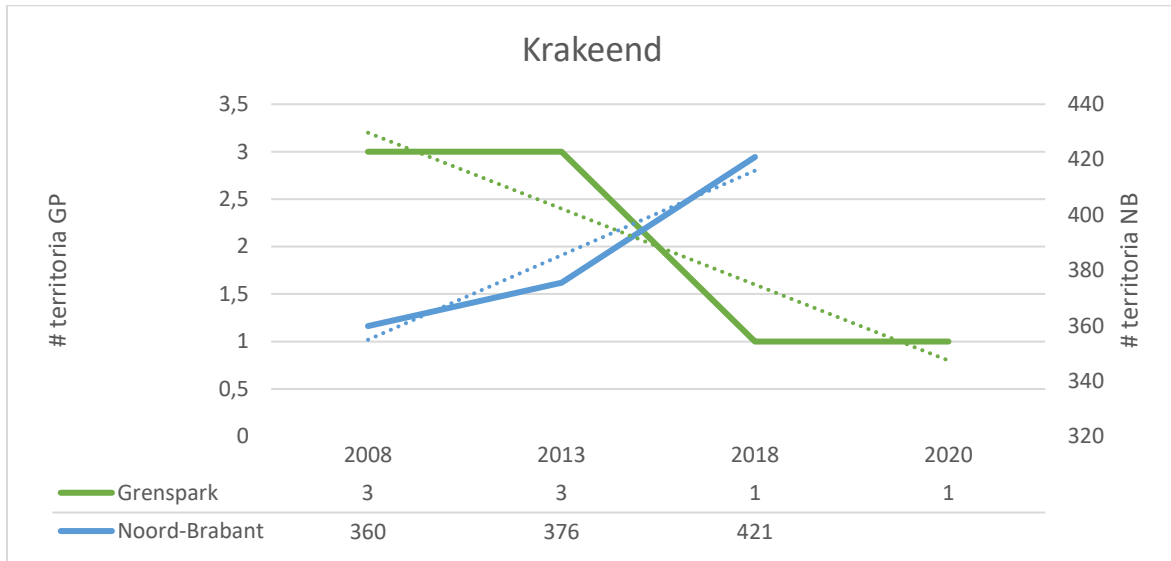
Figuur 21 Jonge Kokmeeuw op nest op het Stappersven © Jean Jordaens

KRAKEEND

Tabel 26. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de krakeend

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	1	0	0	0	0	1

Van de krakeend is er in 2020 maar 1 territorium vastgesteld in het Stappersven. In vorige telronde was het enige territorium te vinden in het noorden van De Nol. Op 2 juli werd een vrouwtje met zeven jongen opgemerkt en dit bleef aanwezig tot eind juli. De jongen zijn vermoedelijk op één na dus succesvol groot geworden. Het betreft wel het enige succesvolle broedgeval voor dit jaar binnen het getelde gebied. Op de Nol werden op basis van bijkomende waarnemingen echter ook geldige territoria afgebakend, maar broedbewijs werd hier niet gevonden.

Figuur 22. Trend krakeend in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

KRUISBEK

Tabel 27 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Kruisbek

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	0	0	0	0	1	1

Op basis van de monitoringsgegevens werd maar één geldig territorium vastgesteld. Dit is echter een onderschatting. De soort begint ook extreem vroeg op het jaar te broeden, waardoor heel wat zang en balts al achter de rug is voor het monitoringseizoen start. Naast dit territorium zijn er nog zingende exemplaren opgemerkt in de Ster (1), de Nol (2) en het stappersven (1). Voor het koppel in het Stappersven werd ook paring vastgesteld en werden ook jongen opgemerkt, voor het koppel in de Nol werden eveneens jongen waargenomen. De soort heeft dit jaar dus zeker succesvol gebroed in het gebied.

Figuur 23 Jonge Kruisbek in het deelgebied Stappersven © Simon Vandepitte

KUIFEEND

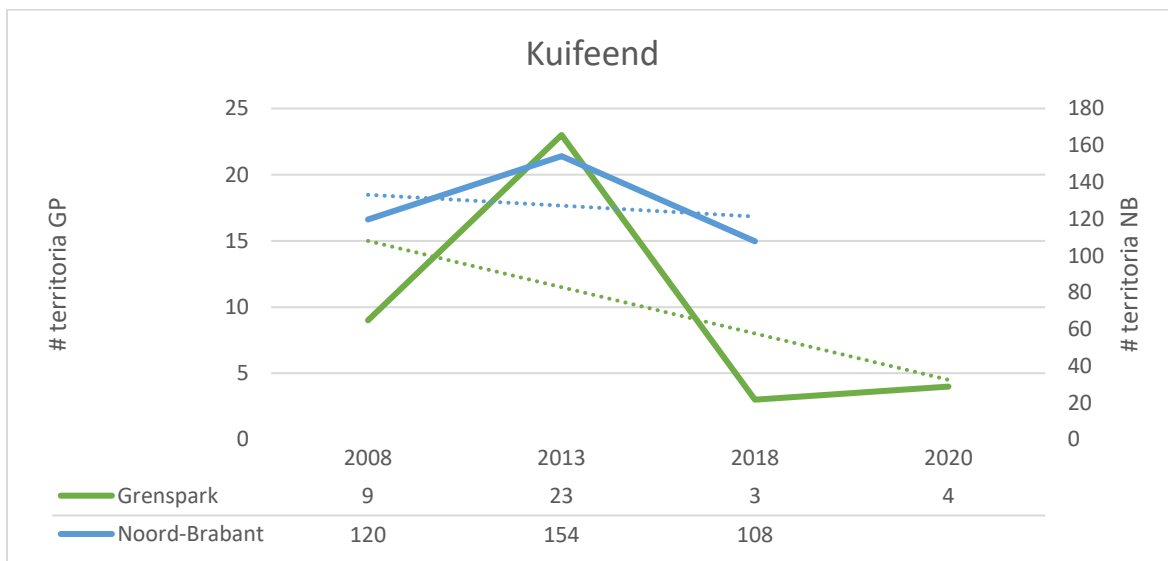
Tabel 28. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de kuifeend

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	4	0	0	0	0	4

Met 4 territoria is de kuifeend net zoals vorige telronde weinig waargenomen. Dit kan misschien te maken hebben met de lagere waterstand van het Stappersven. Op 25 juli is het eerste succesvol broedgeval vastgesteld. Er is in totaal sprake van twee succesvolle broedgevallen, telkens wel met heel weinig jongen namelijk 1 en 2. De jongen zijn echter wel succesvol groot geworden.

Figuur 24 Kuiifeend met jongen op het Stappersven © Jean Jordaens

Figuur 25. Trend kuifeend in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

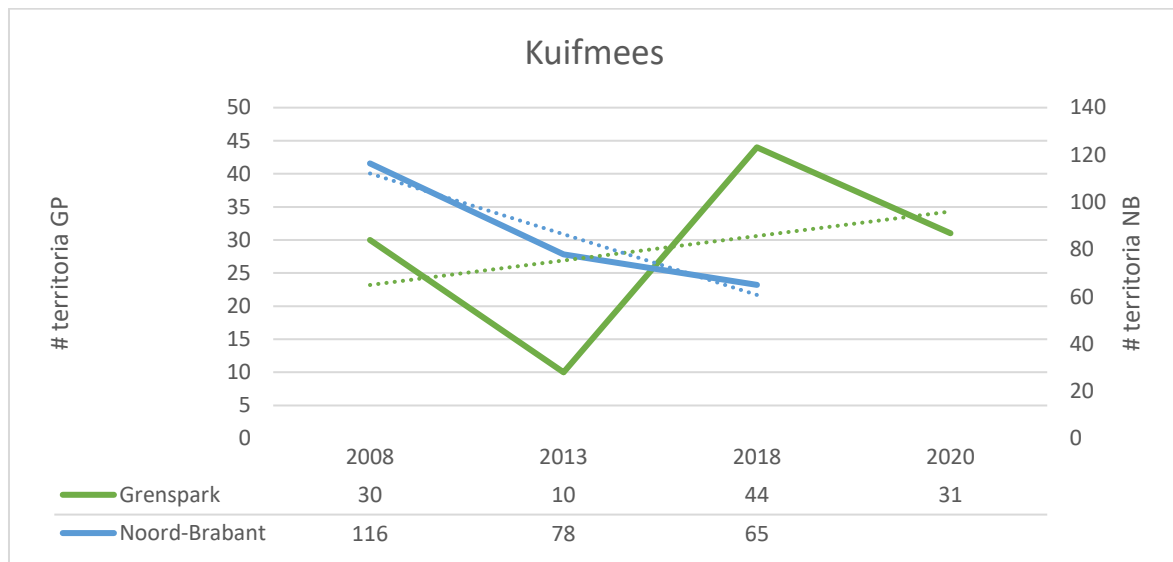
KUIFMEES

Tabel 29. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de kuifmees

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
7	7	13	4	0	20	51

De kuifmees komt in grote getalen voor in de bossen van de verschillende deelgebieden. Zeker in de Withoefse Heide is deze soort sterk aanwezig dankzij het ideaal biotoop. In 2013 was er een

onvolledige telling zodat het aantal territoria een onderschatting is. Ten opzichte van 2018 is er ook een achteruitgang te merken. Hiermee volgt de soort het algemene beeld in Vlaanderen met een sterke achteruitgang. Een aantal territoria zullen daarnaast ook verdwenen zijn door de kapwerken. Desondanks blijft er nog een aanzienlijke populatie aanwezig en over de jaren heen lijkt er alleszins nog geen significante afname te zijn maar eerder een lichte toename. In de provincie Noord-Brabant is de algemene trend negatief. Dit kan het gevolg zijn van het omzetten van naaldbos naar loofbos. Ook in het Grenspark zal deze omzetting plaatsvinden en is het zeker nuttig de soort te blijven opvolgen.

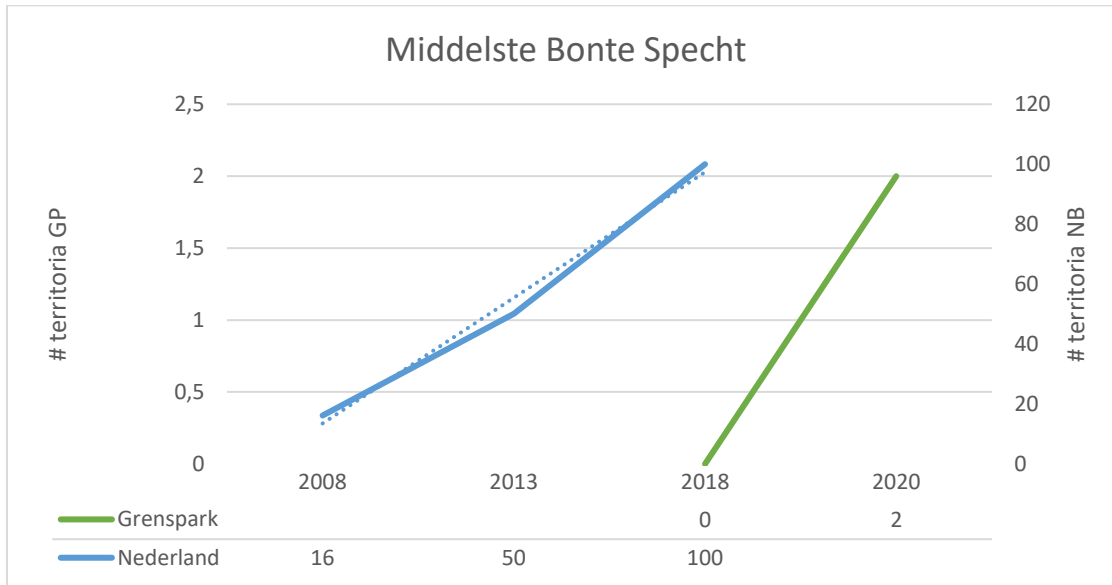
Figuur 26. Trend kuifmees in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

MIDDELSTE BONTE SPECHT

Tabel 30. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de middelste bonte specht

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
1	0	0	1	0	0	2

Een territorium van deze soort is vastgesteld in De Ster ter hoogte van de beukenbomen van kasteel Boterbergen, daarnaast is een nest gevonden op de grens tussen het deelgebied Boterbergen en de Nol. Hierdoor is dus succesvol broeden aangetoond van de soort. Er werd daarnaast nog een tweede roepend exemplaar gehoord in het voorjaar ter hoogte van de Boterbergen, maar hier bleven vervolgaarnemingen uit. Op basis van bijkomende waarnemingen blijkt er wel nog zeker een territorium ter hoogte van de Markgraaf aan het landhuis. Deze specht wordt algemeen meer en meer gezien. Ook de trend in provincie Noord-Brabant is positief.

Figuur 27. Trend middelste bonte specht in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

Figuur 28 Middelste bonte specht met voedsel ter hoogte van de nestplaats waardoor succesvol broeden is aangetoond © Wouter Vanwesenbeeck

OEHOE *

Hoewel de monitoring niet gericht is op nachtdieren, is het toch relevant om een geslaagd broedgeval van Oehoe te melden met drie jongen. De locatie of het deelgebied wordt niet vrijgegeven om de soort alle kansen te geven. Het is alleszins de eerste keer ooit dat er een

broedgeval wordt vastgesteld. Dankzij het meer open karakter van de bossen door de inrichtingswerken heeft de soort een meer geschikt jachtgebied ter beschikking.

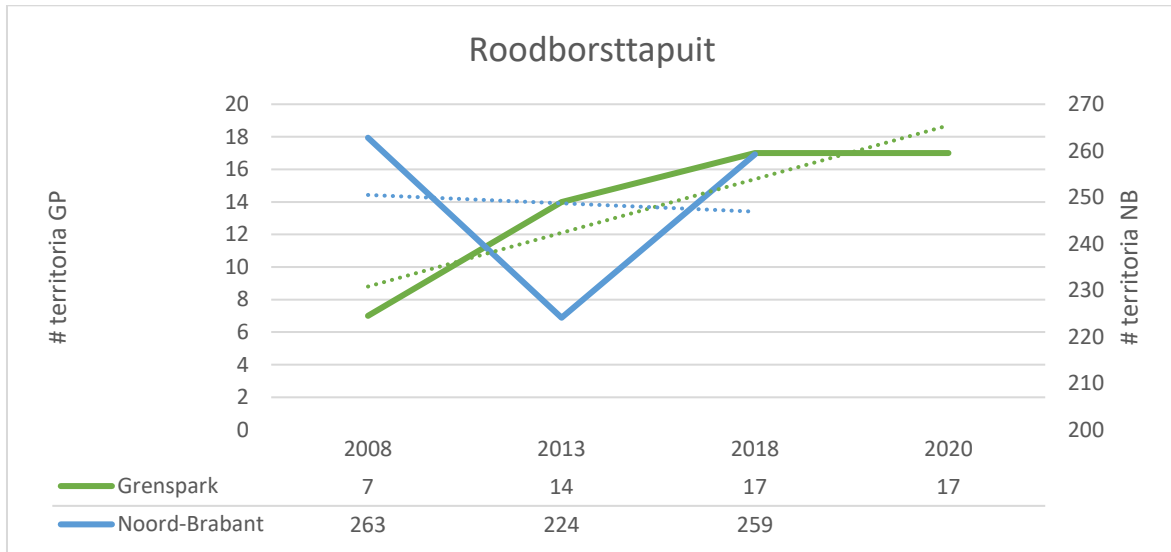
Figuur 29 Oehoe op uitkijk over zijn jachtgebied bij valavond © Bram Vogels

ROOBBORSTTAPUIT

Tabel 31. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de roodborsttapuit

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
10	6	0	1	0	0	17

De roodborsttapuit blijft het goed doen in dit deelgebied. De soort houdt van grote open gebieden dat we vooral aan De Nol en Stappersven tegenkomen. In De Nol is er nog open gebied bij gecreëerd, wat zeker ten goede is gekomen voor de roodborsttapuit. Enige vegetatieontwikkeling zal daarnaast nodig zijn alvorens de soort zijn intrede doet in het gebied Boterbergen, maar vermoedelijk zal de komende jaren dit gebied ook ingenomen worden waardoor de populatie nog verder stijgt. Opvallend is dat er dit jaar geen territoria zijn waargenomen in de Markgraaf, daarnaast liggen er ook weinig bijkomende waarnemingen voor uit het gebied. Op basis van bijkomende waarnemingen lijken hier twee territoria aanwezig te zijn. Sinds de inrichtingswerken is ook deze soort verdrievoudigd, wat toch eveneens redelijk spectaculair te noemen is. De positieve trend is ook te zien in de Provincie Noord-Brabant.

Figuur 30. Trend roodborsttapuit in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

STAARTMEES *

Tabel 32 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Staartmees

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
1	1	0	4	0	0	6

De Staartmees komt wijdverspreid voor in Vlaanderen, maar is nergens talrijk en dat is niet anders in het grenspark. Verspreid over het gebied komen er enkele territoria voor, hoewel territoria vaak lastig te vinden zijn. Ter hoogte van de Nol is ook nestindicerend gedrag waargenomen waardoor het dus een zekere broedvogel is. De soort gaat het laatste decennium sterk achteruit in Vlaanderen en is dan ook relevant om op te volgen.

WATERHOEN *

Tabel 33 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Waterhoen

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	3	0	0	0	1	4

Op basis van de monitoring zijn er vier territoria afgebakend. Zowel in de Withoefse heide als het Stappersven is succesvol broeden vastgesteld. Op de Withoefse heide werd een koppel met één jong gezien en op het Stappersven was een koppel met één jong en een koppel met drie jongen. Op De Nol werd echter ook een alarmerend exemplaar waargenomen. Vermoedelijk was er hier bijgevolg ook een territorium en succesvol broedgeval.

Figuur 31 Waterhoen met jong op het Stappersven © Bram Vogels

WILDE EEND *

Tabel 34 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Wilde eend

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
2	6	0	1	0	3	12

De Wilde eend is wel op verschillende plaatsen vastgesteld, maar succesvol broeden valt al bij al nog tegen. In de Withoefse heide werden twee succesvolle broedparen vastgesteld met jongen en verder werden er twee succesvolle broedgevallen op het Stappersven vastgesteld met respectievelijk vijf en zes jongen.

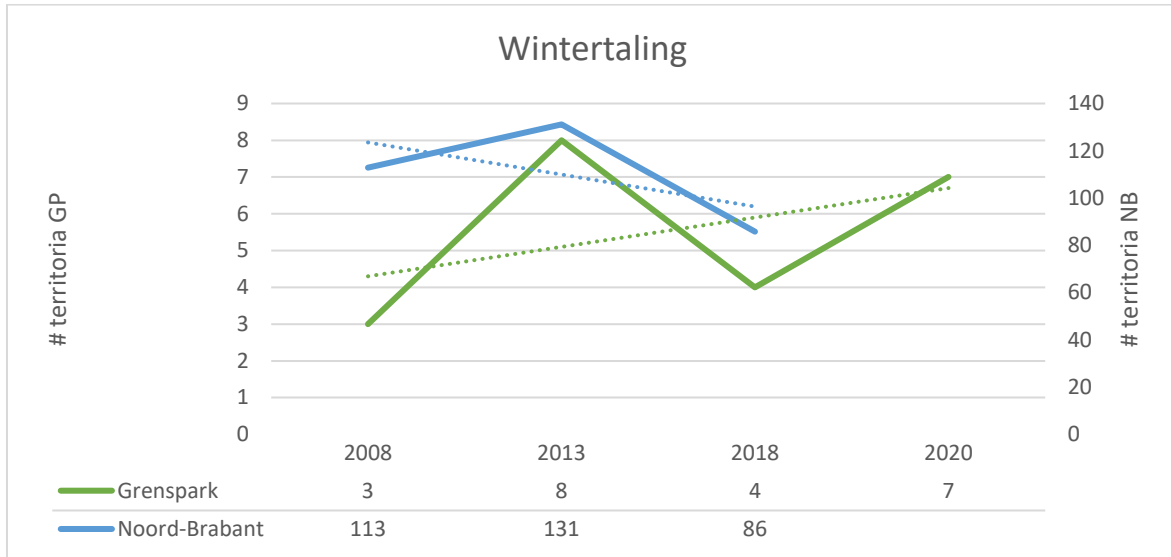
WINTERTALING

Tabel 35. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de wintertaling

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
1	6	0	0	0	0	7

De wintertaling is met zijn 7 territoria goed aanwezig, vooral dan aan het Stappersven. Het aantal kan per jaar sterk schommelen wat vermoedelijk afhangt van de waterstanden. Op basis van bijkomende

waarnemingen worden er 4 – 5 succesvolle broedsels geschat in het Stappersven met respectievelijk 5, 4, 7, 4 en 6 pulli. Dit laatste koppel van 6 pulli is mogelijk hetzelfde als hetgene van 7 pulli, hoewel de leeftijden beperkt verschiden op basis van de inschattingen. Verder is er nog minimaal één extra territorium in de Nol op basis van bijkomende waarnemingen. In de Provincie Noord-Brabant is er sprake van een matige afname van de wintertaling, vermoedelijk door het vroegtijdig uitdrogen van waterpartijen.

Figuur 32. Trend wintertaling in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

WITTE KWIKSTAART *

Tabel 36 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Witte kwikstaart

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
1	2	1	0	0	0	4

Het grootste deel van het getelde gebied is geen geschikt biotoop voor de Witte kwikstaart. Het aantal is dan ook relatief beperkt, maar zowel aan het Stappersven als aan De Nol is succesvol broeden vastgesteld.

ZWARTE KRAAI *

Tabel 37 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Zwarte kraai

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	0	0	3	0	0	3

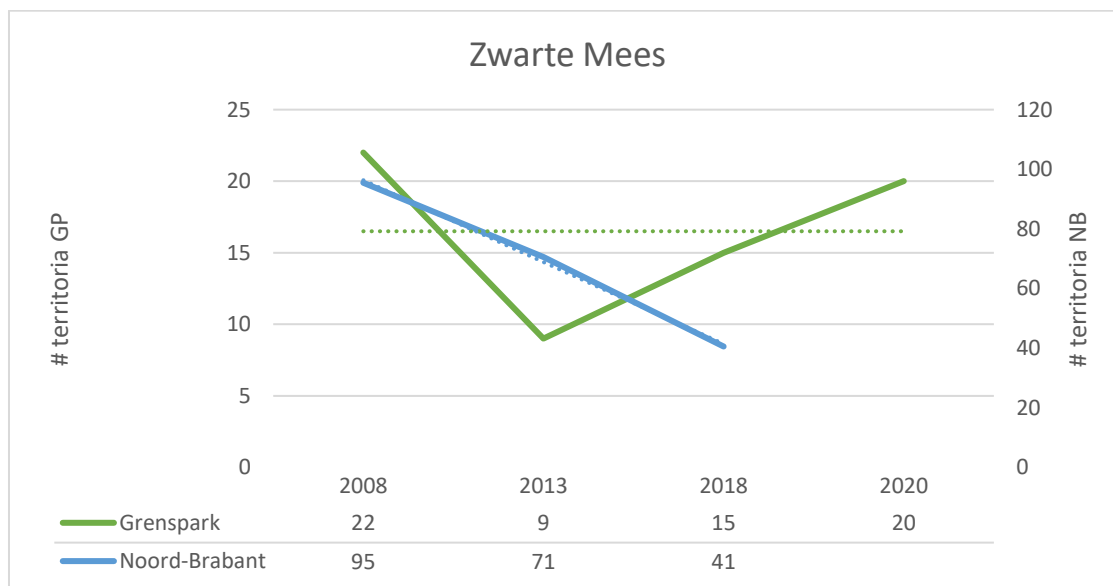
De Zwarte kraai is niet veel vastgesteld tijdens de monitoring. Er was wel een broedgeval op een van de eilanden van het Stappersven, waardoor het een zekere broedvogel is. Door de algemeenheid buiten de heidegebieden wordt er minder aandacht aan deze soort gegeven, des te meer omdat een duidelijke vorm van zang of balts vaak zeer moeilijk te interpreteren is voor deze soort.

ZWARTE MEES

Tabel 38. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de zwarte mees

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
4	1	12	3	0	8	28

De trend van de zwarte mees in de Provincie Noord-Brabant is matig negatief. In het Grenspark lijkt deze soort het beter te doen met zijn 28 territoria. De zwarte mees voelt zich net zoals de kuifmees vooral thuis in naaldbossen. Daardoor is het verrassend dat de trend positief is, in tegenstelling tot de kuifmees. Opvolging blijft wel noodzakelijk voor deze soort, zeker gezien de trend in Vlaanderen ook dalend is. Daarnaast is het lage aantal in 2013 opvallend en is de soort toen vermoedelijk onvoldoende of onvolledig geteld. Voorlopig is de soort alleszins nog redelijk algemeen te horen in de bossen en lijkt er ook geen impact te zijn van de kapwerken, wat voor deze soort wel kon verwacht worden.

Figuur 33. Trend zwarte mees in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

ZWARTE SPECHT

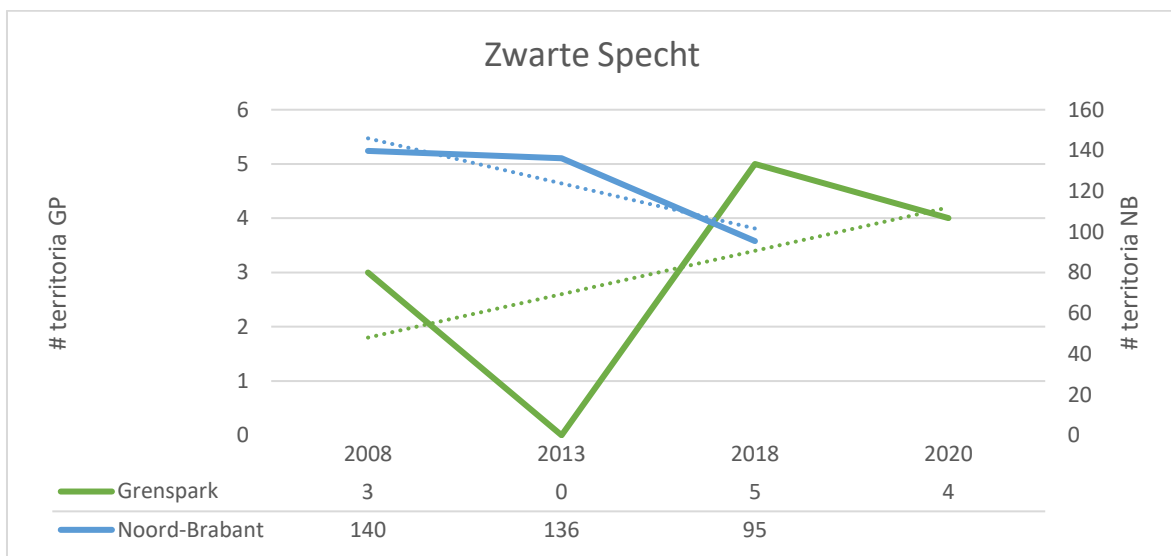
Tabel 39. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de zwarte specht

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
1	1	1	1	1	0	5

Het aantal territoria van de zwarte specht is ongeveer gelijk gebleven en schommelt tussen de 3 – 5 territoria, voor 2013 is er vermoedelijk een ondertelling. De territoria liggen tegenover vorige telronde ook meer verspreid. Er werden twee nesten gevonden namelijk in de Boterbergen en in de Markgraaf, waardoor het een zekere broedvogel is. Het nest in de Markgraaf was een zeer laat nest, mogelijk omdat het eerste nest op een andere locatie mislukt was. Beide nesten waren in beukenbomen.

Figuur 34 Nestholte van Zwarte specht in de Boterbergen, typisch in een beukenboom © Bram Vogels

Figuur 35. Trend zwarte specht in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

ZWARTKOP *

Tabel 40 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Zwartkop

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
6	9	27	28	8	11	89

De Zwartkop is een van de meest talrijke zangvogels die aanwezig zijn in de ondergroei van de bossen. Hoewel de soort een van de weinige is die in rhododendron gevonden wordt, blijkt de soort relatief weinig impact te hebben van de verwijdering van de rhododendrons. De overschakeling op andere struiken en struwelen verloopt vlot en zijn blijkbaar een volwaardig alternatief. Enkel op de plaatsen van de kapwerken zelf vertoont de soort een lichte achteruitgang, maar dat is voor deze soort niet problematisch. De soort doet het in Vlaanderen immers goed en vertoont overall een stijgende trend.

4.2.2. Mogelijke broedvogels & territoriale, niet broedende vogels

Van deze soorten kon niet met zekerheid worden vastgesteld dat ze effectief broedden in het gebied. Wel werden er voldoende waarnemingen binnen de datumgrenzen gedaan zodat ze kwalificeerden als territoriale vogels.

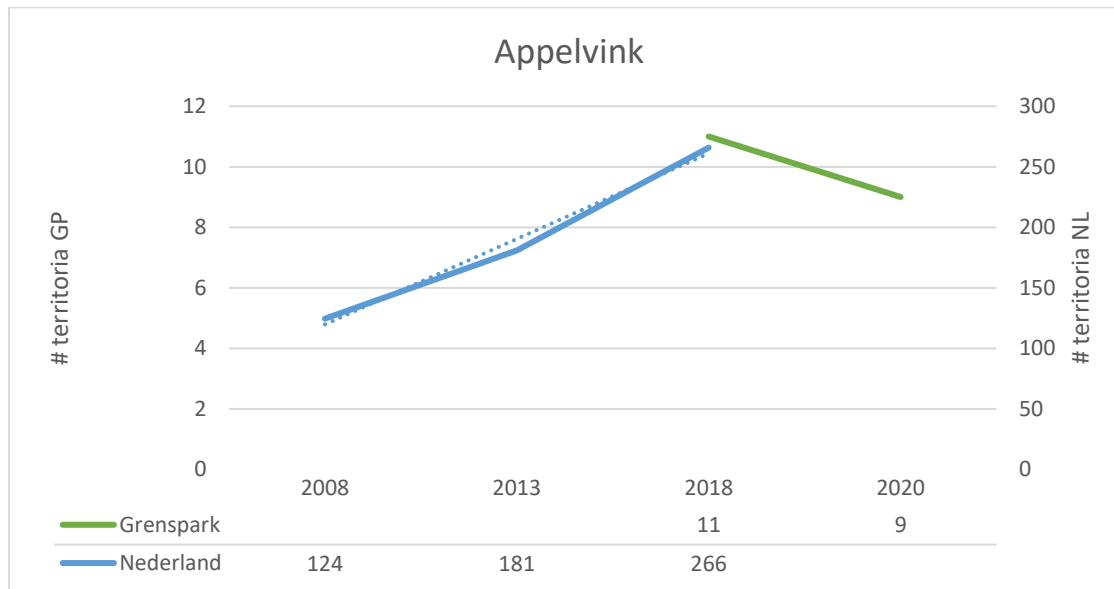
APPELVINK

Tabel 41. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de appelvink

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	0	5	4	0	0	9

Bij de telrondes in 2008 en 2013 is deze soort niet geteld. Tegenover 2018 is de soort op basis van de monitoringdata lichtjes achteruitgegaan, maar door zijn verborgen gedrag en onopvallende geluid is de appelvink moeilijk waarneembaar. Een lichte afname in vergelijking met 2018 lijkt wel correct, aangezien 2018 een echt topjaar was mede veroorzaakt door de grote 'invasie' van appelvinken in het najaar van 2017. Op Belgische telposten werden er toen bijna 6.000 geteld, waar dit meestal maar 1.000 – 2.000 exemplaren zijn.

De appelvink prefereert vooral hoge loof- en gemengde bosgebieden, dus vooral opgemerkt in Boterbergen en De Ster. Op basis van bijkomende gegevens is er nog sprake van één à twee territoria op de grens tussen gebied Stappersven en de Nol. Ook in de Withoefse heide werd de appelvink regelmatig waargenomen, vaak overvliegend. Vermoedelijk zijn er wel broedgevallen in de buurt geweest. Daarnaast moeten er ter hoogte van de Markgraaf bij het landhuis ook nog één en waarschijnlijk meerdere territoria zijn. Er liggen zeer veel losse waarnemingen uit dit stuk voor, vaak van meerdere individuen. De soort kan immers in losse clusters broeden wat het helemaal verwarrend kan maken. Door de onopvallende levenswijze liggen er geen waarnemingen voor met broedbewijs uit het getelde gebied.

Figuur 36. Trend appelvink in Grenspark (2008 en 2013 niet geteld) en Nederland (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

FAZANT *

Tabel 42 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Fazant

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	1	0	0	0	0	1

De Fazant werd in 2020 voor de eerste keer meegeteld. Er werd maar één territorium vastgesteld en er werden geen bevestigde broedgevallen genoteerd in het gemonitorde gebied. Door het minder opvallende karakter, kunnen deze natuurlijk eenvoudig gemist worden. Talrijk is de fazant alleszins niet in dit deelgebied, wat een goede zaak is voor de aanwezige reptielen.

FLUITER

Tabel 43. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de fluitier

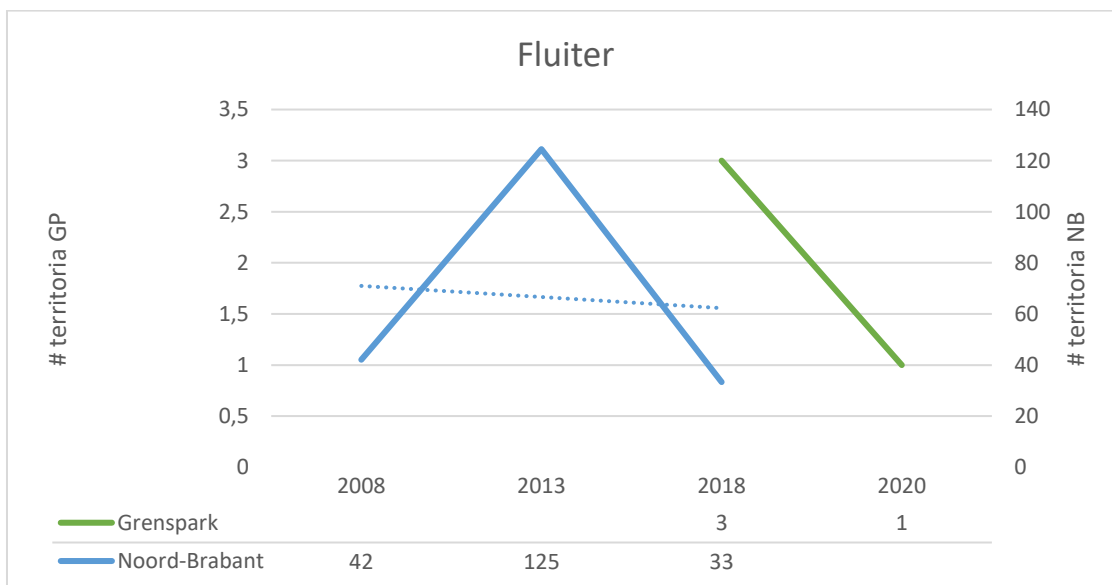
De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	0	1	0	0	0	1

De Fluitier komt hier op de rand van zijn verspreidingsgebied voor en is dus sterk onderhevig aan jaarlijkse schommelingen. In 2018 waren er vier territoria, tegenover één territorium in 2020. Ter illustratie van deze schommelingen kan meegegeven worden dat in 2019 zelfs geen enkel geldig territorium aanwezig was in de volledige Kalmthoutse heide op Vlaams grondgebied. Het gaat hier nagenoeg zeker om een ongepaard mannetje. Dit exemplaar heeft een zeer lange tijd intensief aan het zingen geweest op de grens tussen gebied Boterbergen en De Nol, maar er is nooit een vrouwtje

gezien of gehoord. Op andere delen van de Kalmthoutse heide is wel een succesvol broedgeval vastgesteld.

Figuur 37 Fluiter deelgebied Boterbergen ©Bram Vogels

Figuur 38. Trend fluiter in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

GEOORDE FUUT

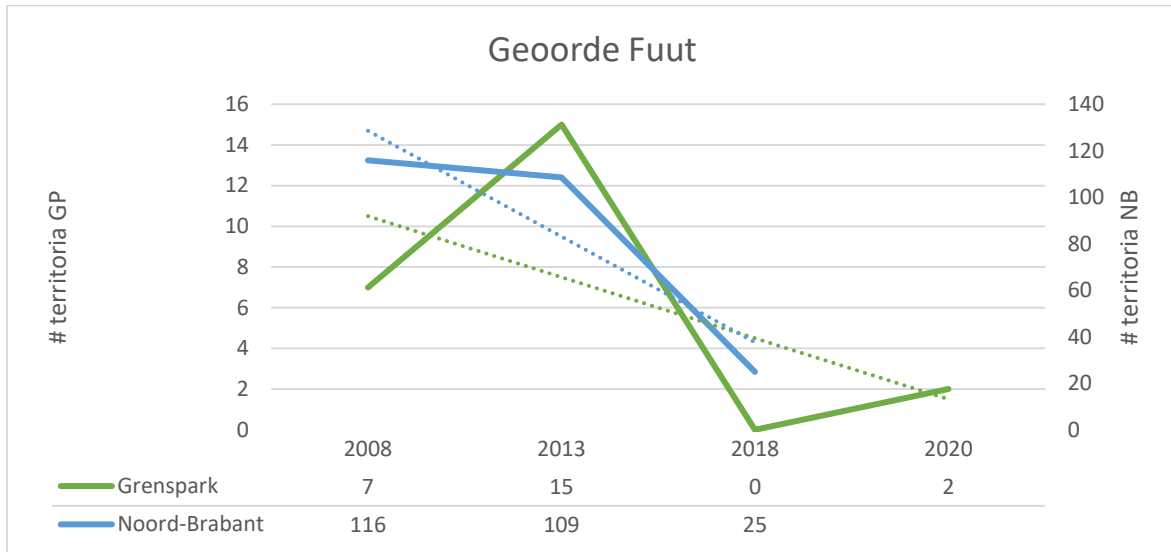
Tabel 44. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de geoorde fuut

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	2	0	0	0	0	2

In 2013 werden alle broedparen vastgesteld op het Stappersven. Dit jaar zijn er enkel 2 territoria bekend. Het tijdstip van monitoren of voedselgebrek kan misschien de oorzaak zijn. De soort heeft met zekerheid niet gebroed op het Stappersven. Er is wel paring vastgesteld en in beperkte mate nestbouw, maar aan broeden is zelfs niet begonnen. De aanwezige geoorde futen zijn wel duidelijk gekoppeld en solitaire mannetjes zijn vaak roepend te horen. Voor de broedpogingen zoekt de soort duidelijk de bescherming op van de broedende kokmeeuwen die in beperkte mate aanwezig zijn. Een hervestiging van een kokmeeuwenkolonie van enige omvang zou voldoende bescherming bieden om de soort nog eens tot succesvol broeden te brengen. Ook de trend in de Provincie Noord-Brabant is matig negatief.

Figuur 39 Geoorde futen zijn het hele voorjaar in paren aanwezig op het Stappersven, maar succesvol broeden zit er al vele jaren niet meer in © Bram Vogels

Figuur 40. Trend geoorde fuut in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

GOUDHAAN *

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
5	3	18	13	1	16	56

Er werden in totaal niet minder dan 56 territoria Goudhaan vastgesteld. Zoals te verwachten zijn de hoogste aantallen voor de gebieden met een grote bedekking aan dennenbos namelijk de Ster (13 territoria), de withoefse heide (16 territoria) en de Boterbergen (18 territoria). Voor zowel de Ster als de Boterbergen werden de aantallen ook in 2018 in kaart gebracht en blijkt er een aanzienlijke stijging te zijn, ondanks het feit dat er kapwerken zijn uitgevoerd. De soort kan echter redelijk gevoelig reageren op streng winterweer, wat naast wijzigingen in habitat ook mee in rekening moet gebracht worden. Op zich is het hoge aantal positief, aangezien de soort globaal in Vlaanderen achteruit gaat.

Ondanks het zeer grote aantal territoria, wordt de soort toch bij de mogelijke broedvogels opgenomen aangezien er geen definitief broedbewijs is geleverd. Het spreekt voor zich dat in realiteit de soort wel tot broeden zal komen, maar doordat de soort vaak zeer hoog in de boomkruinen actief is en er niet veel aandacht aan de soort wordt besteed is er bijgevolg geen definitief broedbewijs.

GOUDVINK *

Tabel 45 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Goudvink

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	0	3	2	0	0	5

De goudvink is een zeer lastig te inventariseren soort. Er werden in totaal 5 territoria vastgesteld. In vergelijking met 2018 is de situatie in de Boterbergen stabiel, maar is er een redelijke afname in de

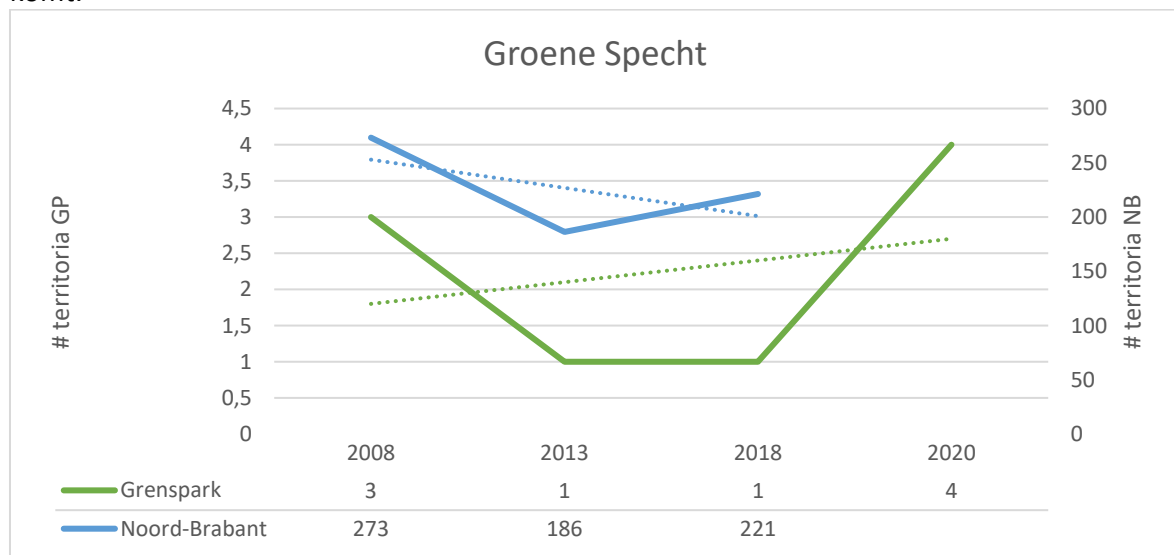
Ster. Het hoge aantal in 2018 is vooral te wijten aan de eerste inventarisatieronde in 2018, nadien werden er ook veel minder waarnemingen verricht. Het is afwachten of dit mogelijk nog deels overwinterende dieren waren of dat de soort toch gemist is in dit deelgebied. Verder liggen er nog losse waarnemingen voor die wijzen op 1 à 2 territoria in het Stappersven en 2 territoria in de Nol. In het getelde gebied zijn er geen bevestigde gevallen met definitief broedbewijs, daarom wordt het ook als een mogelijke broedvogel meegenomen. Op andere locaties werden wel jongen vastgesteld, wat maakt dat de soort zeker broedt op de Kalmthoutse heide.

GROENE SPECHT

Tabel 46. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de groene specht

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
2	0	1	1	1	1	6

De groene specht heeft in elk deelgebied een territorium, behalve in Stappersven. Groene spechten vind je vooral terug in kleinschalig cultuurlandschap met veel oude bomen en in de duinen. In het algemeen vertoont de soort wat schommelingen doorheen de jaren, maar bij dergelijke lage aantallen is er moeilijk over een trend te spreken. Er werd echter geen definitieve waarneming gedaan van broedsucces, waardoor de soort bij de mogelijke broedvogels terecht komt.

Figuur 41. Trend groene specht in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl/")

GROENLING *

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	0	0	1	0	1	2

De Groenling vertoont een aanzienlijke afname tegenover 2018 toen nog zes territoria werden vastgesteld tegenover één nu. Daarnaast werd op de Withoefse heide ook nog één territorium vastgesteld. Globaal in Vlaanderen wordt er ook een afname in bosgebieden vastgesteld van deze soort en daarnaast zijn er meldingen van sterfte door de ziekte *Trichomonas gallinae*. In andere delen van Europa is al aangetoond dat deze ziekte grote afnames op korte termijn veroorzaakt. Het valt niet uit te sluiten dat dit ook hier meespeelt.

HEGGENMUS *

Tabel 47 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Heggenmus

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
2	0	8	6	2	1	19

De Heggenmus is eerder algemeen buiten de heidegebieden, maar ondanks het feit dat er toch 19 territoria zijn vastgesteld is er geen definitief broedbewijs beschikbaar. Dit heeft natuurlijk alles te maken met het feit dat er aan deze redelijk algemene vogel weinig aandacht wordt besteed. Op basis van de gegevens van 2018 voor de deelgebieden waar de soort toen al werd genoteerd, lijkt de soort stabiel tot zelfs licht toe te nemen. De kapwerken en ook het verwijderen van de rhododendron heeft op deze soort die vaak in de ondergroei rondscharrelt dus ook zeker geen negatieve impact gehad.

HOLENDUIF *

Tabel 48 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Holenduif

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	0	0	3	3	2	8

De Holenduif wordt als mogelijke broedvogel genoteerd aangezien er geen definitief broedbewijs is. Op basis van de verschillende waarnemingen kunnen we er wel vanuit gaan dat de soort ook effectief tot broeden komt. De soort komt verspreid in het gebied voor, maar zeer algemeen is ze niet. De soort heeft dan ook grote nestholten nodig waarvan het gros van het bosbestand uit veel te dunne dennen bestaat om voldoende grote hopen te voorzien. Een aantal territoria zijn dan ook terug te vinden ter hoogte van gebouwen zoals aan kasteel Boterbergen en in de Markgraaf.

HOUTDUIF *

Tabel 49 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Houtduif

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	2	2	9	0	15	28

De soort komt redelijk algemeen voor als broedvogel in de bossen. Voor de deelgebieden waar deze ook in 2018 werd vastgesteld is er een achteruitgang vast te stellen. Dit lijkt deels ter hoogte van de zones waar kapwerken zijn uitgevoerd. Anderzijds is dit het eerste jaar met een succesvol broedgeval Oehoe in het gebied en uit prooiresten blijkt Houtduif absoluut op nummer één te staan. Daarnaast

is door het meer openmaken van de bossen het gebied beter geschikt als jachtgebied voor Oehoe, wat vanzelfsprekend zeer positief is, maar dit kan bijkomend een impact hebben op de populatie Houtduif. Een beperkte afname voor deze soort is ook geen probleem, aangezien het een soort is die in het verleden in Vlaanderen enorm is toegenomen.

Net zoals voor de Holenduif is er voor de Houtduif geen broedbewijs, hoewel de soort met zeer grote waarschijnlijkheid wel zal broeden in het gebied. Door het feit dat het om een zeer algemene soort gaat, wordt hier dan ook weinig aandacht aan besteed.

HUISMUS *

Tabel 50 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Huismus

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	0	0	1	0	0	1

De Kalmthoutse heide is absoluut niet het biotoop voor de Huismus. De enige locatie waar de soort werd vastgesteld is dan ook op de rand van het deelgebied De Ster waar er net enkele gebouwen in het deelgebied liggen.

KAUW *

Tabel 51 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Kauw

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	0	0	2	1	0	3

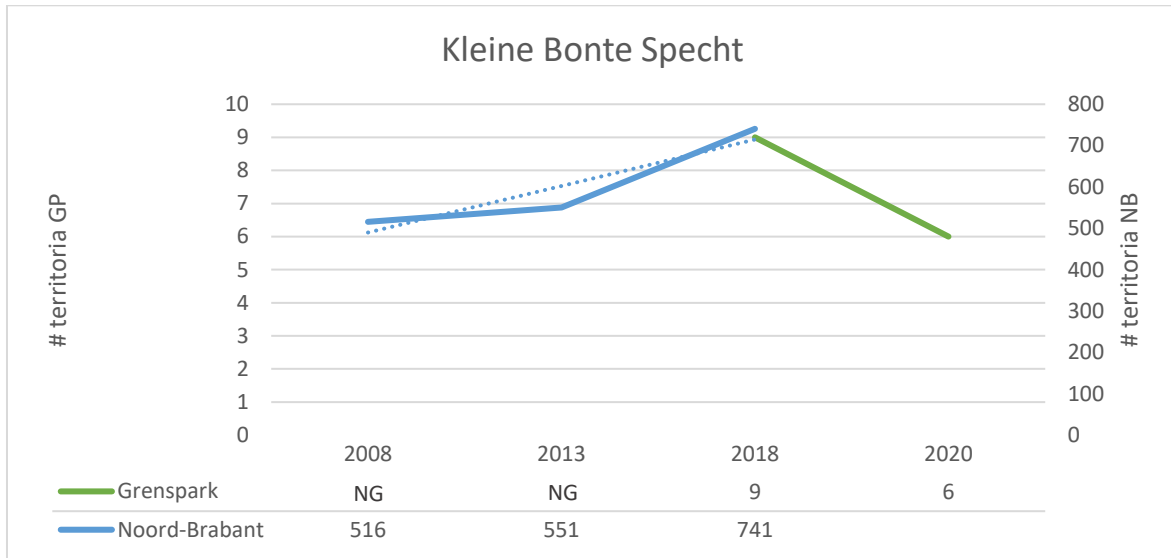
De Kauw is een redelijk zeldzame broedvogel in het gebied, hij is dan ook veel algemener in de omliggende dorpskernen met een hoop voedsel en massa's nestgelegenheid. De soort werd enkel vastgesteld ter hoogte van kasteel Boterbergen en in de beukendreef in de Markgraaf. Finaal broedbewijs is er niet geleverd, voor een soort waar relatief weinig aandacht naar uitgaat.

KLEINE BONTE SPECHT

Tabel 52. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de kleine bonte specht

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
2	0	0	4	1	0	7

Ook de kleine bonte specht doet het goed door het extensiever bosbeheer en omvorming naar natuurlijker bos. Met zijn 7 territoria is het wel iets minder dan in 2018. De meeste van de 7 territoria waren te vinden in deelgebied De Ster. Er lijkt verder nog één territorium te ontbreken op basis van bijkomende waarnemingen ter hoogte van de omgeving van het boswachtershuisje op de grens tussen deelgebied Boterbergen en deelgebied De Nol. Het is en blijft een soort die lastiger te karteren valt en waar eigenlijk beter geluid voor zou gebruikt worden in de geschikte periode. Het is afwachten wat de volgende monitoringjaren zullen geven alvorens er voor deze soort kan besloten worden of ze stabiel is of voor- of achteruit gaat.

Figuur 42. Trend kleine bonte specht in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

KLEINE KAREKIET *

Tabel 53 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Kleine karekiet

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	0	0	2	1	0	3

De kleine karekiet is niet meteen een broedvogel in het gebied omdat geschikt habitat ontbreekt. Er zijn wel enkele geldige territoria, maar op basis van bijkomende waarnemingen gaat het hier zo goed als zeker om doortrekkers. Net buiten het te monitoren gebied langsheen de pidpabekkens zijn er wel meerdere territoria en wordt er succesvol gebroed.

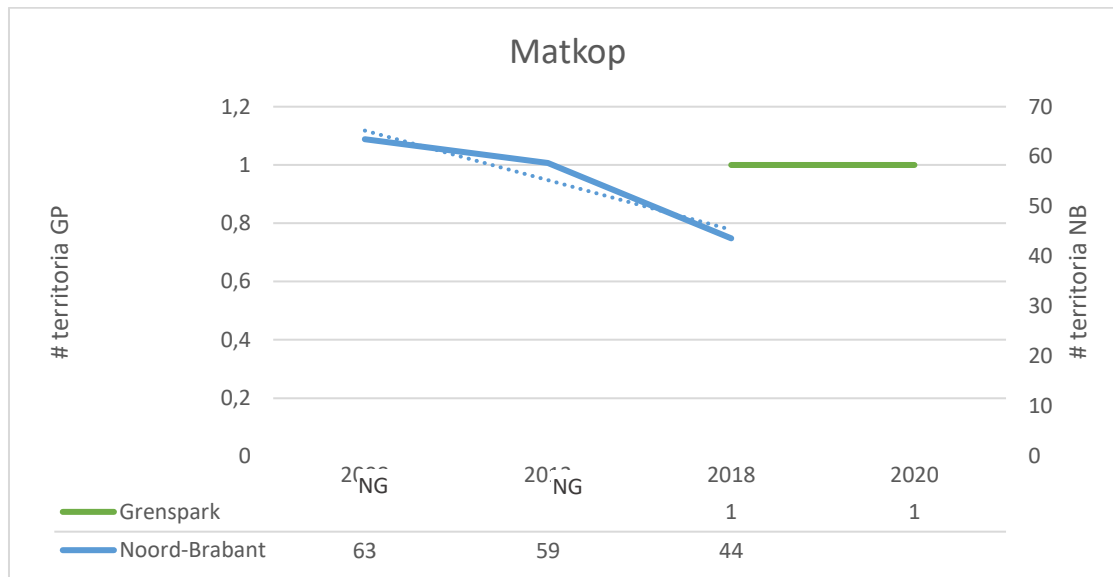
MATKOP

Tabel 54. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de matkop

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	0	1	0	0	0	1

Net zoals vorige telronde is er maar 1 territorium vastgesteld, maar dit keer in het bosrijk gebied Boterbergen. De soort doet het echter al jaren dramatisch slecht op de Kalmthoutse heide en is nagenoeg zeker bijna volledig uit het gebied verdwenen. Op alle rondes is de soort ook maar één keer opgemerkt en vervolgwarnemingen bleven uit. Hoewel dit wordt opgenomen volgens de criteria als een geldig territorium, moet toch de randbemerking gemaakt worden dat het vermoedelijk niet om een territorium ging maar eerder nog een rondzwervende vogel. De trend in de

provincie Noord-Brabant is wel lichtjes negatief, dus is het wenselijk deze soort zeker goed op te volgen.

Figuur 43. Trend krakeend in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

MEERKOET *

Tabel 55 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Meerkoet

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	1	0	0	0	0	1

Voor de Meerkoet zijn er waarnemingen op het Stappersven tot de tweede helft van mei, daarna ontbreken alle waarnemingen. Aangezien de soort toch redelijk opvallend is met jongen en waarnemingen ontbreken in de periode eind mei – begin september, kunnen we met redelijke grote zekerheid stellen dat de soort niet succesvol gebroed heeft in het gebied. Er is daarnaast ook geen nestbouw e.d. waargenomen wat op eventuele mislukte broedsels zou kunnen wijzen. Net buiten het te tellen gebied op de pidpabekkens werden wel minimaal twee succesvolle broedgevallen vastgesteld.

NIJLGANS *

Tabel 56 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Nijlgans

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	1	0	0	0	0	1

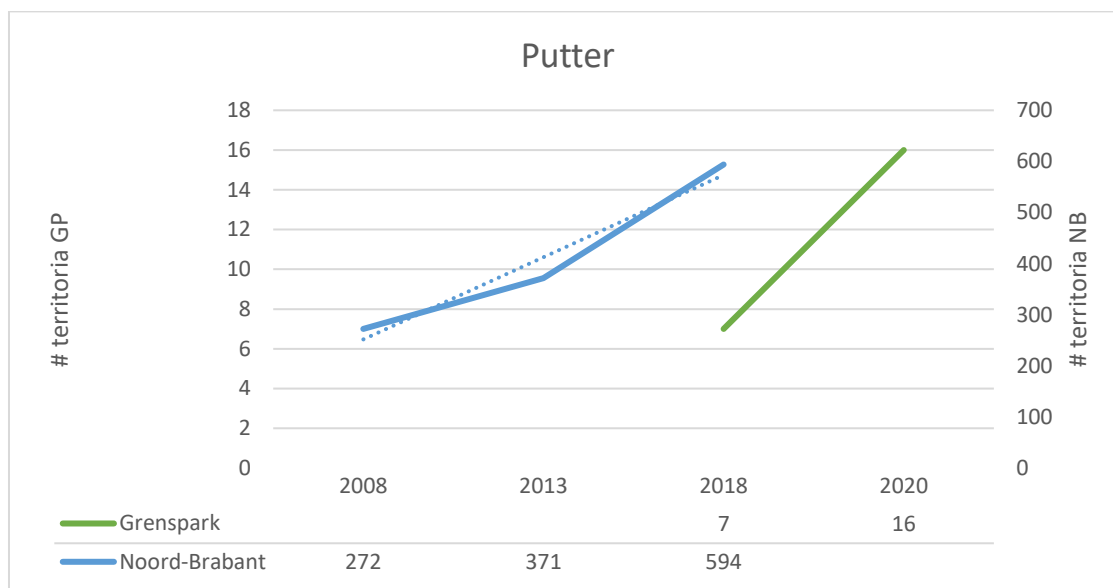
Voor de Nijlgans werd maar één geldig territorium vastgesteld. Hoewel het een invasieve exoot is, werd er geen broedbewijs gevonden voor de soort waardoor het dus een mogelijke broedvogel is.

PUTTER

Tabel 57. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de putter

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
7	3	4	2	1	0	17

De putter is in vorige telronde voor de eerste keer gemonitord. Met zijn 16 territoria is de trend voor deze soort positief. Het valt op dat de soort ook snel de meer open gebieden inneemt waar kapwerken zijn uitgevoerd. De toename van de soort komt dus grotendeels op conto van de inrichtingswerken. Hoewel er redelijk wat territoria zijn, liggen er geen waarnemingen voor van pas uitgevlogen jongen of nestgegevens. De soort hoort voorlopig dus bij de mogelijke broedvogels. Ook in de provincie Noord-Brabant is de putter aan een sterke opmars bezig.

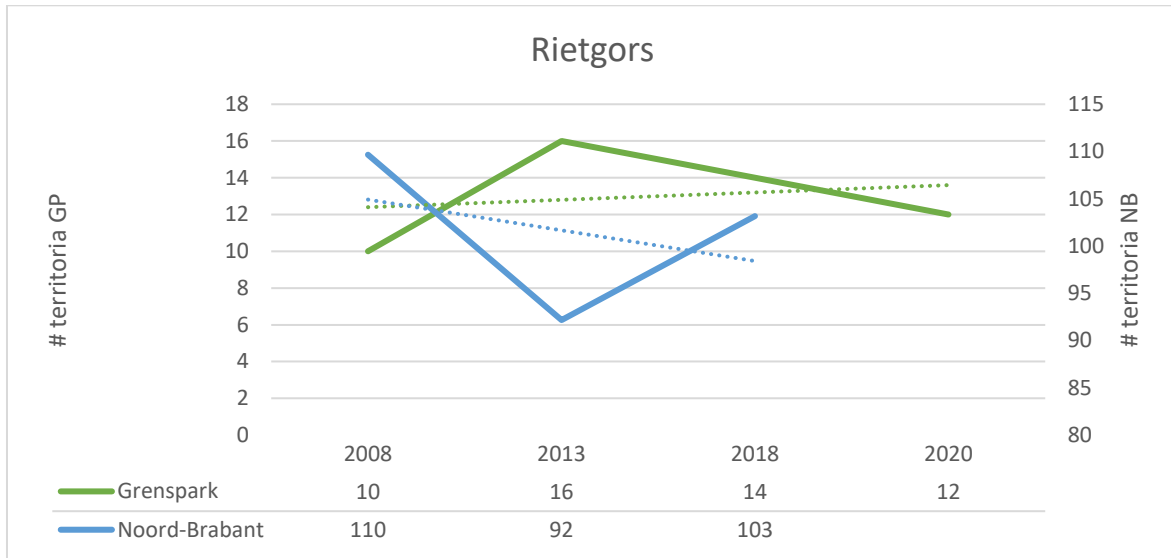
Figuur 44. Trend putter in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

RIETGORS

Tabel 58. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de rietgors

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
6	6	0	0	1	0	13

Het aantal territoria van de rietgors houdt nog goed stand. De trend blijft stabiel. Territoria zijn vooral te vinden rond De Nol en Stappersven waar er goede biotopen voorhanden zijn. Ook in de Provincie Noord-Brabant is de trend stabiel. Er zijn echter geen waarnemingen van pas uitgevlogen jongen of nesten, waardoor de soort als mogelijke broedvogel wordt opgenomen. Rekening houdend met het aantal territoria, zal de soort in realiteit wel broeden in de betrokken gebieden.

Figuur 45. Trend rietgors in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

SPOTVOGEL *

Tabel 59 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Spotvogel

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	1	0	0	0	0	1

Spotvogel heeft altijd een sterk wisselend karakter van jaar tot jaar. Dit jaar waren er relatief weinig zangposten, maar het territorium is wel het volledige broedseizoen bezet geweest. Verder is er een beperkte tweede zangronde opgemerkt, wat kan wijzen op een tweede legsel. Vermoedelijk heeft de soort dan ook gebroed in het gebied, maar zekere waarnemingen van voedselvluchten of jongen zijn niet beschikbaar.

SPREEUW *

Tabel 60 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Spreeuw

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	0	0	1	1	0	2

De Spreeuw komt maar in zeer lage aantallen voor als mogelijke broedvogel, aangezien het gebied niet het biotoop is van deze soort. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het beperkt aantal territoria op de rand liggen van het getelde gebied.

TJIFTJAF *

Tabel 61 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Tjiftjaf

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
8	11	13	18	7	10	67

De tiftjaf komt in alle deelgebieden redelijk talrijk voor. Hoewel de soort zeer talrijk wordt genoteerd is er geen definitief broedbewijs gevonden. Door de algemeenheid van de soort wordt hier te weinig aandacht aan besteed.

TUINFLUITER *

Tabel 62 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Tuinfluiter

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
1	2	0	0	1	0	4

Het gebied is niet meteen het biotoop voor tuinfluiter, dat verklaart ook meteen de relatief lage aantallen. Er zijn ook geen bevestigde broedgevallen vastgesteld, daarom dat de soort wordt geplaatst bij de mogelijke broedvogels.

TURKSE TORTEL *

Tabel 63 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Turkse tortel

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	0	0	1	0	1	2

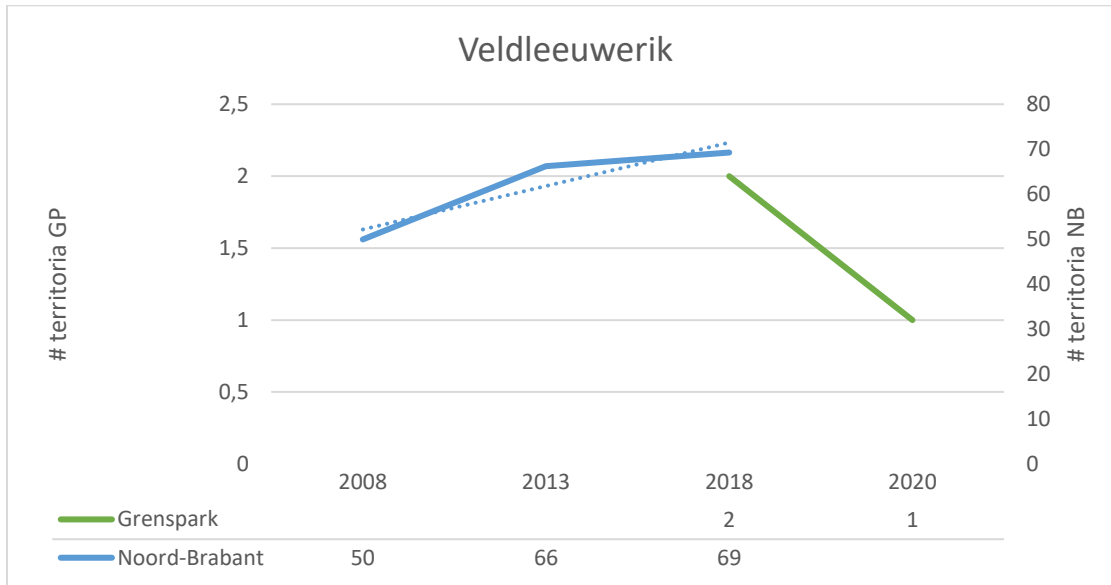
Het biotoop in het gemonitorde gebied is niet geschikt voor Turkse tortel. Het spreekt dan ook voor zich dat de soort enkel aan de rand van het gebied is vastgesteld. Broedbewijzen zijn er niet gevonden, maar de soort is voor het heidegebied niet relevant en komt meer in de bebouwde omgeving voor.

VELDLEEUWERIK

Tabel 64. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de veldleeuwerik

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	1	0	0	0	0	1

Deze soort is verdwenen sinds 2004. Toen was die aanwezig in het noordelijke deel op de akkers en weilanden grenzend aan De Nol, wat niet in het monitoringsgebied ligt. In 2018 zijn er opnieuw twee territoria waargenomen, deze keer ten westen van het Stappersven doordat het bos gekapt werd na de brand en vervolgens begrazing werd voorzien. In 2020 is er op deze locatie één territorium vastgesteld aan het Stappersven. Dit open gebied is een goed habitat voor de veldleeuwerik. Recent is de trend van de Provincie Noord-Brabant lichtjes positief. Doordat het maar over één koppel gaat, op een locatie die enkel maar tijdens de monitoring bezocht wordt, zijn er op basis van extra waarnemingen geen broedbewijzen gevonden.

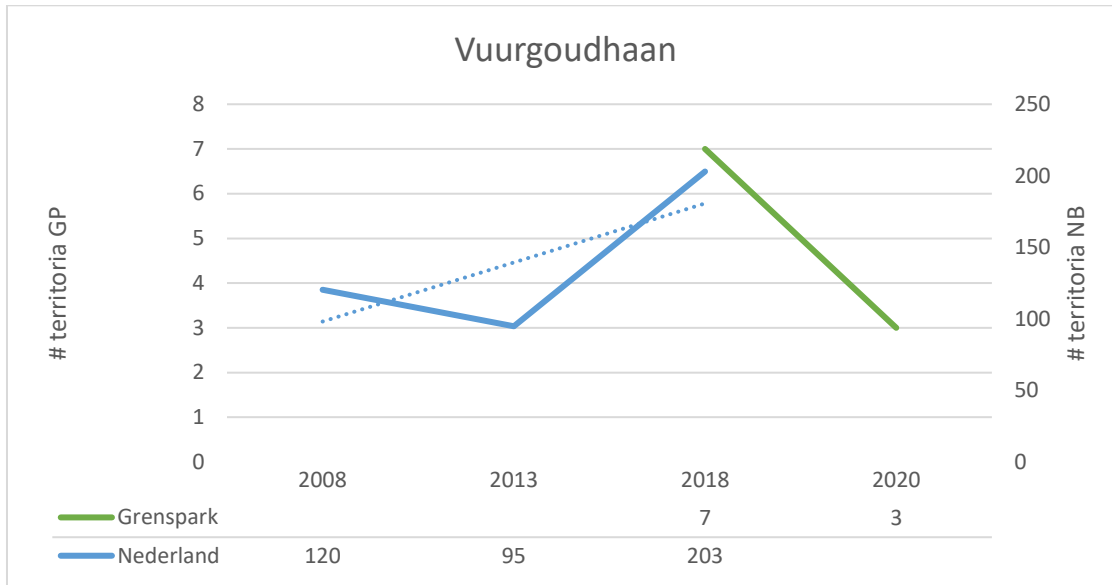
Figuur 46. Trend veldleeuwerik in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

VUURGOUDHAAN

Tabel 65. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de vuurgoudhaan

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	0	1	2	2	0	5

Deze soort werd in de vorige telronde vooral opgemerkt in De Ster. Nu zijn er ook territoria gevonden in De Markgraaf. Het biotoop van sparrenbossen eventueel in combinatie met loofbos is ideaal voor de vuurgoudhaan. Er zijn echter geen definitieve bewijzen gevonden van succesvol broeden, wat voor deze kleine vogel die vaak hoog in de bomen actief is, niet eenvoudig is. In de Withoefse heide is de vuurgoudhaan enkel 1 keer opgemerkt tijdens de eerste telronde. Op basis van de volgende jaren zal moeten blijken hoe de populatie evolueert. De aantallen zijn nu nog te laag om iets concreet over te zeggen.

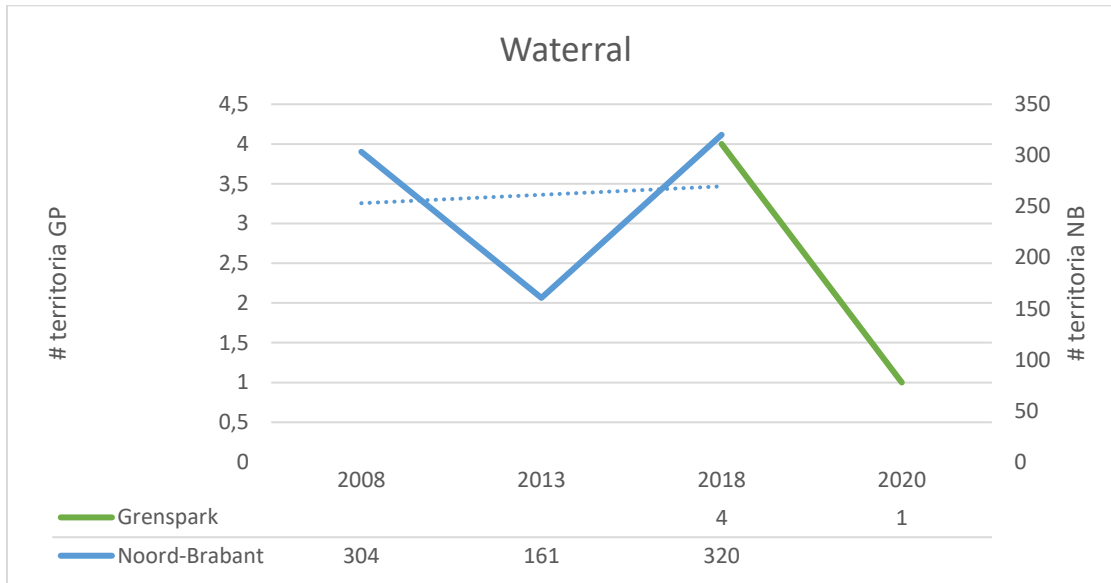
Figuur 47. Trend vuurgoudhaan in Grenspark en Nederland (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

WATERRAL

Tabel 66. Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de waterral

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	1	0	0	0	0	1

Er is enkel één territorium vastgesteld in het Stappersven. In 2018 werden er nog telkens 2 aan De Nol en het Stappersven gezien. De trend in de Provincie Noord-Brabant is onzeker. De soort is ook moeilijk te monitoren. Op basis van bijkomende gegevens blijken er in de Nol minimaal vier territoria geweest te zijn. De soort is dus duidelijk algemener dan de monitoring doet vermoeden. Op basis van de spreiding van deze territoria lijkt dit een redelijk correct beeld voor de Nol. Jongen werden echter niet gezien, wat bij deze soort met een verborgen levenswijze ook niet vanzelfsprekend is.

Figuur 48. Trend waterral in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

ZANGLIJSTER *

Tabel 67 Aantal territoria per deelgebied en het totaal aantal voor de Zanglijster

De Nol VOG 29	Stappersven VOG 28	Boterbergen VOG 24	De Ster VOG 25	De Markgraaf VOG 30	Withoefse Heide VOG 7	Totaal
0	0	0	7	0	2	9

De zanglijster komt redelijk beperkt voor in het gebied, het biotoop is dan ook niet echt geschikt. De soort moet het eerder hebben van gevarieerd loofbos en niet van monotone naaldhoutbestanden zoals er nog in grote mate aanwezig zijn. Er zijn verder ook geen broedbewijzen gevonden. Op basis van bijkomende waarnemingen kan er wel nog een territorium toegevoegd worden in de Markgraaf. Verder zijn er waarnemingen in het gebied Boterbergen tijdens de monitoring, maar vallen deze voor de datumgrenzen waardoor deze niet worden meegenomen. Bijkomende waarnemingen van zingende vogels ontbreken echter, waardoor deze niet kunnen meegenomen worden als mogelijk territorium.

4.2.3. Niet (meer) broedend

De volgende soorten werden in de regio niet meer broedend, noch territoriaal teruggevonden.

Boomvalk

Tabel 68. Aantal territoria in verschillende teljaren voor de boomvalk

2008	2013	2018	2020
1	0	0	0

Geen enkel territorium is ook dit jaar aangetroffen. Er werden wel regelmatig jagende exemplaren gezien, maar een nest of broedbewijs werd alleszins niet gezien. Ook later op het jaar wanneer de uitgevlogen jongen en ouders zeer luidruchtig zijn, werden er geen opgemerkt. De enige uitzondering hierop vormt de Nol. Er werden hier op regelmatige basis roepende vogels waargenomen, steeds

min of meer op dezelfde locatie. Indien het om een beperkt aantal waarnemingen gaat, zou het kunnen dat het om hetzelfde broedpaar gaat als dat van de Drielingvennen, maar door meerdere waarnemers worden toch vaak op dezelfde locatie roepende vogels gemeld. Mogelijk was hier dus toch een broedgeval, dat initieel niet opgemerkt is.

BOSRIETZANGER

Tabel 69. Aantal territoria in verschillende teljaren voor de bosrietzanger

2008	2013	2018	2020
NG	NG	0	0

Geen enkel territorium vastgesteld. Op basis van bijkomende waarnemingen is er wel sprake van een geldig territorium ter hoogte van De Nol. Het blijft echter een zeldzaamheid aangezien geschikt broedbiotoop op de Kalmthoutse heide ontbreekt.

BRILDUIKER

Tabel 70. Aantal territoria in verschillende teljaren voor de brilduiker

2008	2013	2018	2020
0	1	0	0

Geen enkel territorium is dit jaar aangetroffen. In 2013 was er toch één, wat positief was. Deze vogel staat in Nederland als gevoelig op de rode lijst. Op basis van de SOVON-criteria is er wel sprake van 1 à 2 territoria op het Stappersven door de aanwezigheid van koppels. Er is echter wel met zekerheid geen broedgeval geweest en vermoedelijk zelfs geen broedpoging. De soort is alleszins het hele seizoen aanwezig en overzomert ook in het gebied.

BRUINE KIEKENDIEF

Tabel 71. Aantal territoria in verschillende teljaren voor de bruine kiekendief

2008	2013	2018	2020
NG	NG	0	0

Recent is deze roofvogel meegenomen bij de aandachtsoorten, maar een territorium is niet vastgesteld. De vogels die worden vastgesteld zijn steeds doortrekkers, er ontbreken waarnemingen uit de broedperiode.

GEELGORS

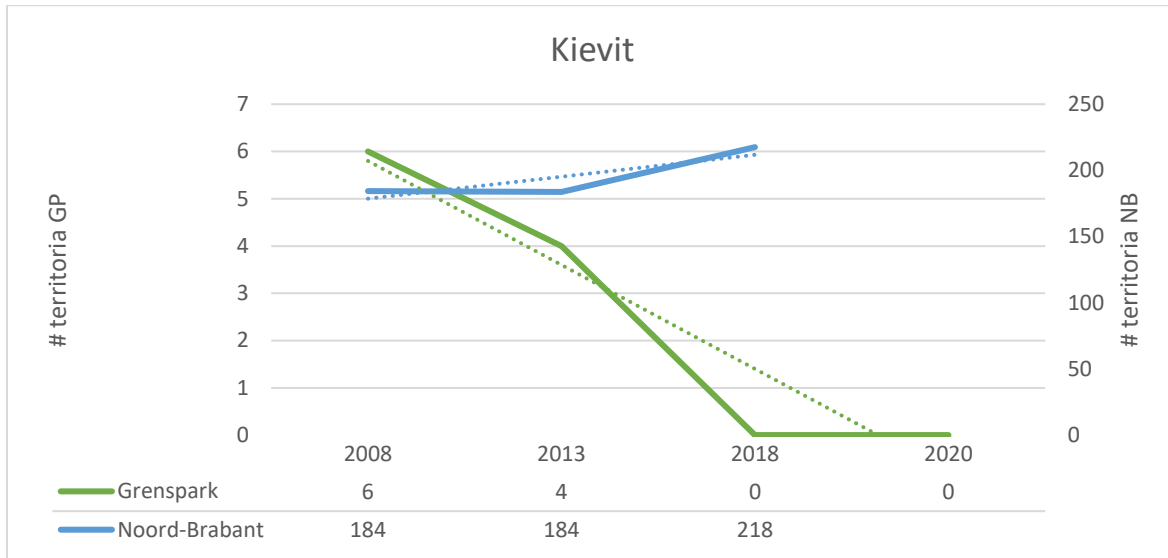
Tabel 72. Aantal territoria in verschillende teljaren voor de geelgors

2008	2013	2018	2020
0	0	0	0

Nog steeds niet aanwezig in het Grenspark tijdens het broedseizoen. Er zijn ook geen historische gegevens bekend. Buiten het broedseizoen worden ze wel waargenomen, maar niet in dit deelgebied met ongunstig biotoop.

KIEVIT

Net zoals in 2018 is er geen territorium van kievit vastgesteld. Ook landelijk gaat de kievit achteruit, waarvan één van de oorzaken de intensivering van de landbouw kan zijn. De territoria kwamen in de eerste jaren vooral voor in de akkers en de weilanden ter hoogte van de Nol, dewelke de laatste jaren niet meer geteld worden.

Figuur 49. Trend kievit in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

PATRIJS

Tabel 73. Aantal territoria in verschillende teljaren voor de patrijs

2008	2013	2018	2020
NG	NG	0	0

De patrijs is niet vastgesteld, maar het biotoop is ook compleet niet geschikt voor deze soort dus dat is geen verrassing.

SIJS

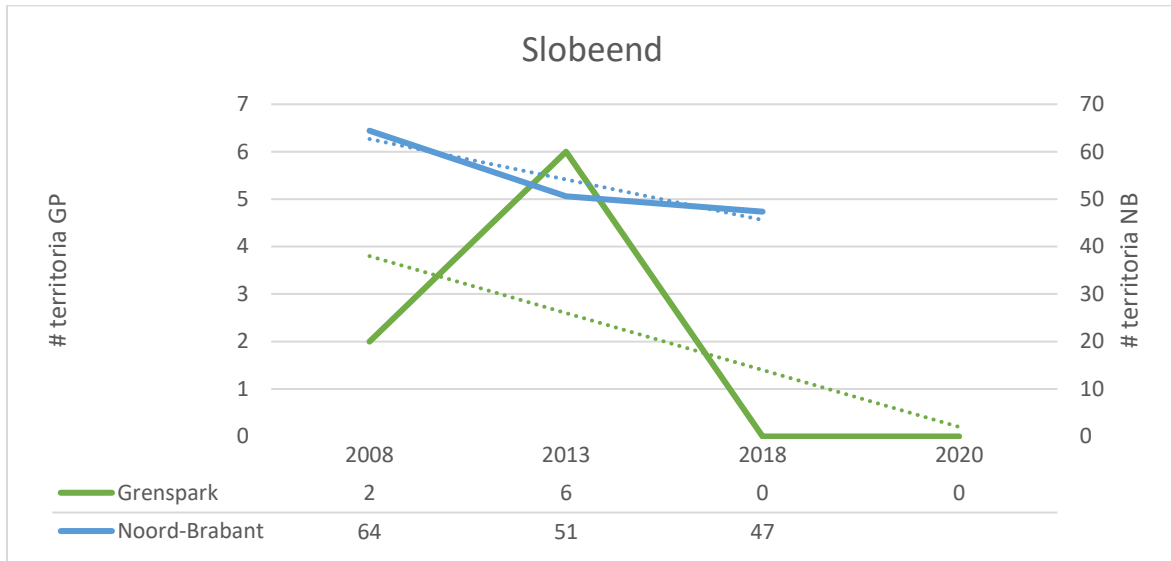
Tabel 74. Aantal territoria in verschillende teljaren voor de sijs

2008	2013	2018	2020
NG	NG	0	0

De sijs is niet vastgesteld. Er zijn in het getelde gebied pas vanaf juli terug waarnemingen beschikbaar, wat reeds kan wijzen op sijzen uit de zeer ruime omgeving. Ze mogen dus niet in beschouwing genomen worden om iets te zeggen over eventuele broedgevallen in de getelde zones.

SLOBEEND

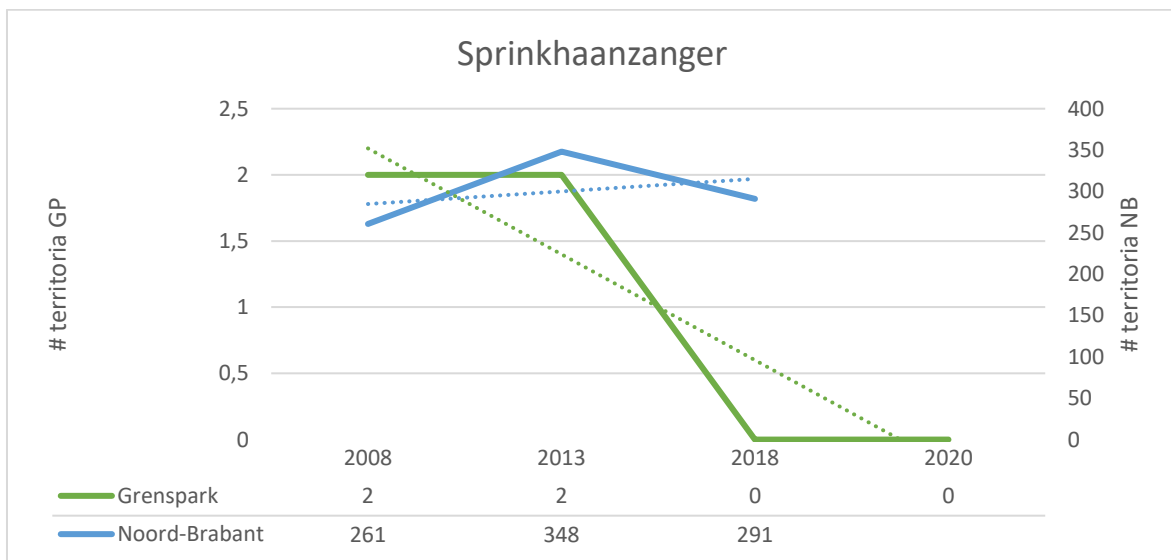
Er zijn net zoals vorige telronde geen geldige territoria vastgesteld. De trend in de Provincie Noord-Brabant is ook onzeker. Het is ondertussen al van 2014 geleden dat er nog een succesvol broedgeval werd vastgesteld op het Stappersven.

Figuur 50. Trend slobeend in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

SPRINKHAANZANGER

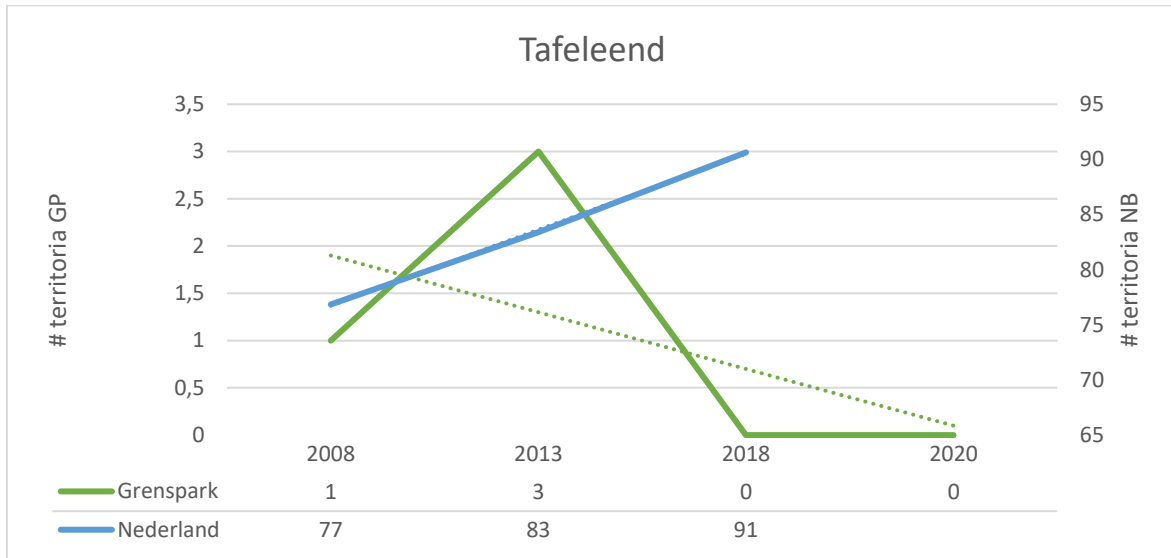
Er zijn geen geldige territoria vastgesteld. Er zijn echter redelijk wat waarnemingen van het westelijk stuk van het Stappersven waar toch een langdurig territorium aanwezig was en nog net binnen de datumgrenzen viel. Daarna is er op deze zangpost geen activiteit meer waargenomen, maar kan dit zijn doordat de vogels aan het broeden waren. Verder was er nog een zangpost aan de oostelijke zijde van het Stappersven en verschenen er zangposten medio juli in de Nol, waardoor dit nog net binnen de datumgrenzen valt. In totaal zijn er dus 3 – 4 geldige territoria op basis van bijkomende waarnemingen, waarvan er in principe maar één langdurig aanwezig was.

Figuur 51. Trend sprinkhaanzanger in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

TAFELEEND

Er werden geen territoria meer vastgesteld van de tafeleend.

Figuur 52. Trend tafeleend in Grenspark en Noord-Brabant (bron "Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl")

TAPUIT

Tabel 75. Aantal territoria in verschillende teljaren voor de tapuit

2008	2013	2018	2020
0	0	0	0

De soort is niet aanwezig. Via mondelinge mededeling blijkt de soort vroeger wel gebroed te hebben op De Nolse Duinen. Dit kon echter niet geverifieerd worden. De soort is ondertussen vermoedelijk uitgestorven in Vlaanderen.

TORENVALK

Tabel 76. Aantal territoria in verschillende teljaren voor de torenvalk

2008	2013	2018	2020
0	0	0	0

De soort is niet aanwezig en er zijn geen historische gegevens bekend.

TURELUUR

Tabel 77. Aantal territoria in verschillende teljaren voor de tureluur

2008	2013	2018	2020
0	1	0	0

Er is geen territorium vastgesteld.

WATERSNIP

Tabel 78. Aantal territoria in verschillende teljaren voor de watersnip

2008	2013	2018	2020
0	1	0	0

Er is geen territorium vastgesteld.

WIELEWAAL

Tabel 79. Aantal territoria in verschillende teljaren voor de wielewaal

2008	2013	2018	2020
0	0	1	0

In 2018 is er één territorium vastgesteld, maar bij deze telronde is de soort weer verdwenen.

WULP

Tabel 80 Aantal territoria in verschillende teljaren voor de wulp

2008	2013	2018	2020
0	0	0	0

Deze soort is verdwenen sinds 2004. Toen was die nog aanwezig in De Nol met 1 mogelijk broedpaar, sindsdien niet meer waargenomen tijdens de broedperiode. Er zijn echter nog baltsende exemplaren waargenomen aan het Stappersven en er is ook paring gezien. Het is echter niet duidelijk of dit koppel een broedpoging gewaagd heeft in het gebied Stappersven of eerder in de Vossenbergen.

Bijlage 1: Aandachtssoorten Broedvogels Grensparkmonitoring

Vet = zeker broedend (25) / **standaard** = mogelijk broedend (11) / *cursief* = niet broedend in onderzoeksgebied (17)

Appelvink	Geoorde fuut	Roodborsttapuit
Bergeend	Grasmus	<i>Sijs</i>
Blauwborst	Graspieper	<i>Slobeend</i>
Bonte Vliegenvanger	Grauwe vliegenvanger	<i>Sprinkhaanzanger</i>
Boomklever	Groene specht	<i>Tafeleend</i>
Boomkruiper	Grote bonte specht	<i>Tapuit</i>
Boomleeuwerik	Kleine bonte specht	<i>Torenavalk</i>
Boompieper	<i>Kievit</i>	<i>Tureluur</i>
<i>Boomvalk</i>	Kneu	Veldleeuwerik
<i>Bosrietzanger</i>	Krakeend	Vuurgoudhaan
<i>Brilduiker</i>	Kruisbek	Waterral
<i>Bruine kiekendief</i>	Kuifeend	<i>Watersnip</i>
Grote canadese gans	Kuifmees	<i>Wielewaal</i>
Dodaars	Matkop	Wintertaling
Fitis	Middelste bonte specht	<i>Wulp</i>
Fluiter	<i>Patrijs</i>	Zwarte mees
<i>Geelgors</i>	Putter	Zwarte specht
Gekraagde roodstaart	Rietgors	

Bijlage 2: Vergelijkende tabel met territoria per deelgebied van aanwezige soorten

Vet = zeker broedend / standaard = mogelijk broedend

Aandachtssoorten

	De Nol	Stappersven	Boterbergen	De Ster	De Markgraaf	Withoefse Heide	Totaal
	VOG 29	VOG 28	VOG 24	VOG 25	VOG 30	VOG 7	
Appelvink	0	0	5	4	0	0	9
Bergeend	0	3	0	0	0	0	3
Blauwborst	2	5	0	0	1	0	8
Bonte vliegenvanger	7	4	8	9	2	2	32
Boomklever	4	0	4	7	0	7	22
Boomkruiper	9	7	14	20	4	23	77
Boomleeuwerik	13	2	2	2	0	0	19
Boompieper	29	11	3	6	0	3	52
Canadese gans	0	5	0	0	0	0	5
Dodaars	2	4	0	1	0	1	8
Fitis	38	28	3	5	0	0	74
Fluiter	1	0	0	0	0	0	1
Gekraagde roodstaart	11	4	5	4	0	0	24
Geoorde fuut	0	2	0	0	0	0	2
Grasmus	1	1	0	1	1	0	4
Graspieper	0	8	0	0	0	0	8
Grauwe vliegenvanger	5	3	9	11	2	3	33
Groene specht	2	0	1	1	1	1	6
Grote bonte specht	7	3	16	13	0	6	45
Kleine bonte specht	2	0	0	4	1	0	7
Kneu	1	1	0	0	0	0	2
Krakeend	0	1	0	0	0	0	1
Kruisbek	0	0	0	0	0	1	1
Kuifeend	0	4	0	0	0	0	4
Kuifmees	7	7	13	4	0	20	51
Matkop	0	0	1	0	0	0	1
Middelste Bonte Specht	0	0	0	1	0	0	1
Putter	7	3	4	2	1	0	17
Rietgors	6	6	0	0	1	0	13
Roodborsttapuit	10	6	0	1	0	0	17
Veldleeuwerik	0	1	0	0	0	0	1
Vuurgoudhaan	0	0	1	2	2	0	5

Grenspark Kalmthoutse Heide

Watteral	0	1	0	0	0	0	1
Wintertaling	1	6	0	0	0	0	7
Zwarte mees	4	1	12	3	0	8	28
Zwarte specht	1	1	1	1	1	0	5
Totaal soorten	23	27	17	21	11	11	36
Totaal territoria	170	128	102	102	17	75	594
Opp. gebied	113	122	122	88	55	72	572
# territoria/10 ha	15,044	10,492	8,3607	11,591	3,0909	10,417	10,38

Niet aandachtsoorten

	De Nol	Stappersven	Boterbergen	De Ster	De Markgraaf	Withoefse Heide	Totaal
	VOG 29	VOG 28	VOG 24	VOG 25	VOG 30	VOG 7	
Buizerd	0	0	0	0	1	0	1
Fazant	0	1	0	0	0	0	1
Gaai	2	1	1	4	0	2	10
Goudhaan	5	3	18	13	1	16	56
Goudvink	0	0	3	2	0	0	5
Grauwe gans	1	3	0	0	0	0	4
Groenling	0	0	0	1	0	1	2
Grote lijster	1	1	1	3	0	0	6
Havik	1	0	1	1	0	0	3
Heggenmus	2	0	8	6	2	1	19
Holenduif	0	0	0	3	3	2	8
Houtduif	0	2	2	9	0	15	28
Huismus	0	0	0	1	0	0	1
Kauw	0	0	0	2	1	0	3
Kleine karekiet	0	0	0	2	1	0	3
Kleine plevier	0	1	0	0	0	0	1
Koekoek	1	2	0	0	0	0	3
Kokmeeuw	0	5	0	0	0	0	5
Meerkoet	0	1	0	0	0	0	1
Nijlgans	0	1	0	0	0	0	1
Oehoe							1
Spotvogel	0	1	0	0	0	0	1
Spreeuw	0	0	0	1	1	0	2
Staartmees	1	1	0	4	0	0	6
Tjiftjaf	8	11	13	18	7	10	67
Turkse tortel	0	0	0	1	0	1	2

Grenspark Kalmthoutse Heide

Waterhoen	0	3	0	0	0	1	4
Wilde eend	2	6	0	1	0	3	12
Witte kwikstaart	1	2	1	0	0	0	4
Zwarte kraai	0	0	0	3	0	0	3
Zwartkop	6	9	27	28	8	11	89

Bijlage 3: Vergelijkende tabel met totaal aantal territoria in de verschillende teljaren.

Opgelet: om beter te vergelijken zijn de data van 'De Markgraaf' en 'Withoefse Heide' weggelaten en In rood aangepaste aantallen weergegeven. NG=niet geteld

Soort	2008	2013	2018	2020
Appelvink	NG	NG	13 (11)	9
Bergeend	3	4	0	3
Blauwborst	4	7	11	7
Bonte vliegenvanger	15	11	19	28
Boomklever	21	4	24 (22)	15
Boomkruiper	NG	NG	49 (43)	50
Boomleeuwerik	2	2	9 (8)	19
Boompieper	21	29	45 (43)	49
<i>Boomvalk</i>	1	0	0	0
<i>Bosrietzanger</i>	NG	NG	0	0
<i>Brilduiker</i>	0	1	0	0
<i>Bruine kiekendief</i>	NG	NG	0	0
Canadese gans	23	12	2	5
Dodaars	12	2	8	7
Fitis	56	62	52 (67)	74
<i>Fluiter</i>	NG	NG	2	1
<i>Geelgors</i>	0	0	0	0
Gekraagde roodstaart	9	19	22	24
<i>Geoorde fuut</i>	7	15	0	2
Grasmus	0	1	1	3
Graspieper	NG	NG	8	8
Grauwe vliegenvanger	NG	NG	20 (16)	28
Groene specht	3	1	1	4
Grote bonte specht	NG	NG	39 (36)	39
Kleine bonte specht	NG	NG	9	6
<i>Kievit</i>	6	4	0	0
<i>Kneu</i>	1	4	6	2
<i>Krakeend</i>	3	3	1	1
<i>Kruisbek</i>	0	0	0	0
Kuifeend	9	23	3	4
Kuifmees	30	10	44	31
<i>Matkop</i>	NG	NG	1	1
<i>Middelste bonte specht</i>	NG	NG	0	1
<i>Patrijs</i>	NG	NG	0	0
Putter	NG	NG	7	16
Rietgors	10	16	14	12
Roodborsttapuit	7	14	17	17

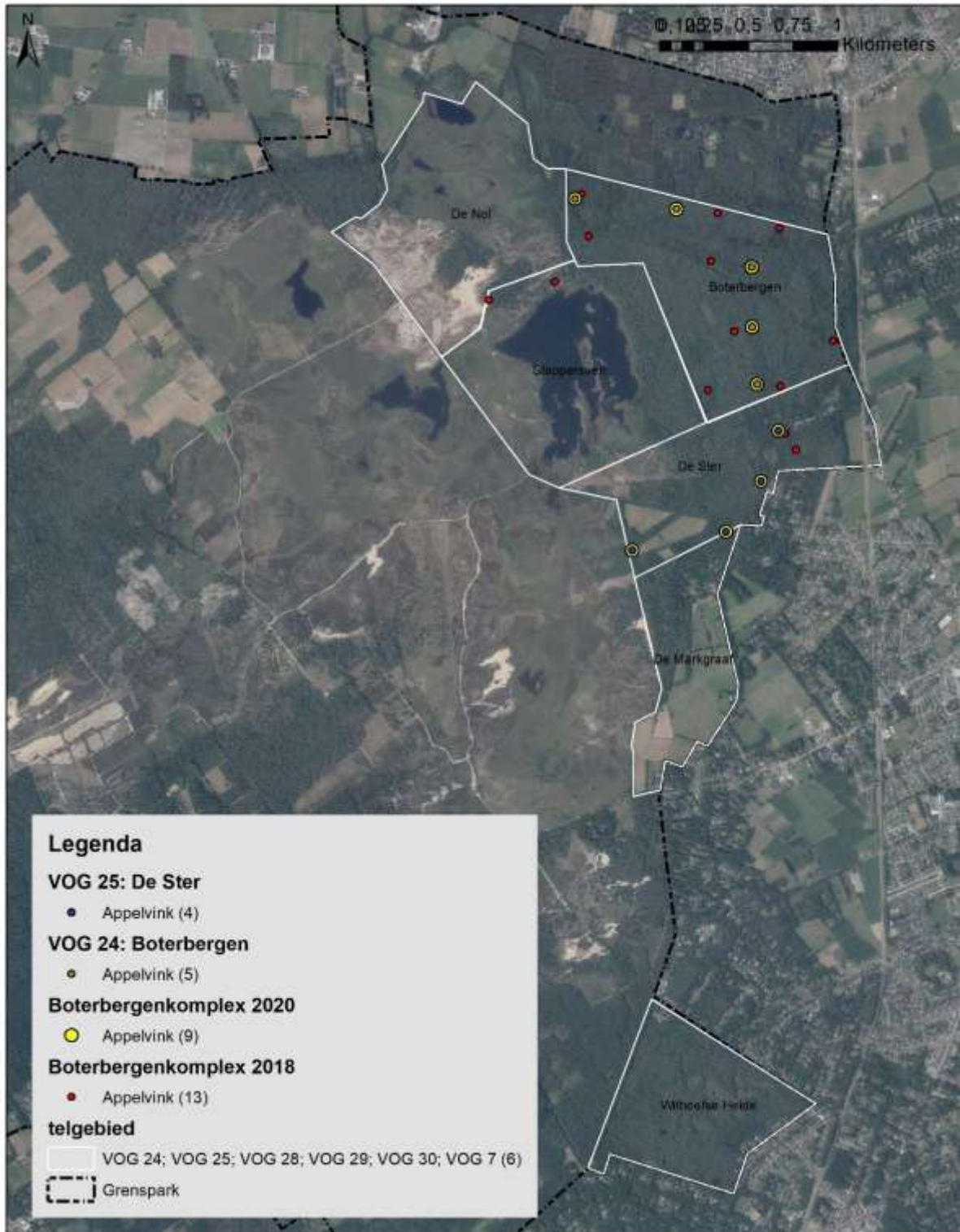
<i>Sijs</i>	NG	NG	0	0
<i>Slobeend</i>	2	6	0	0
<i>Sprinkhaanzanger</i>	2	2	0	0
<i>Tafeleend</i>	1	3	0	0
<i>Tapuit</i>	0	0	0	0
<i>Torenavalk</i>	0	0	0	0
<i>Tureluur</i>	0	1	0	0
Veldleeuwerik	0	0	2	1
Vuurgoudhaan	NG	NG	7	3
Waterral	NG	NG	4	1
<i>Watersnip</i>	0	1	0	0
<i>Wielewaal</i>	0	0	1	0
Wintertaling	3	8	4	7
<i>Wulp</i>	0	0	0	0
Zwarte mees	22	9	17 (15)	20
Zwarte specht	3	0	5	4

Bijlage 4: Verspreidingskaarten per soort

De aantallen weergegeven in de legende zijn de totale aantal territoria in het desbetreffende en totale gebied. Gegevens van 2018 worden ter vergelijking ook getoond.

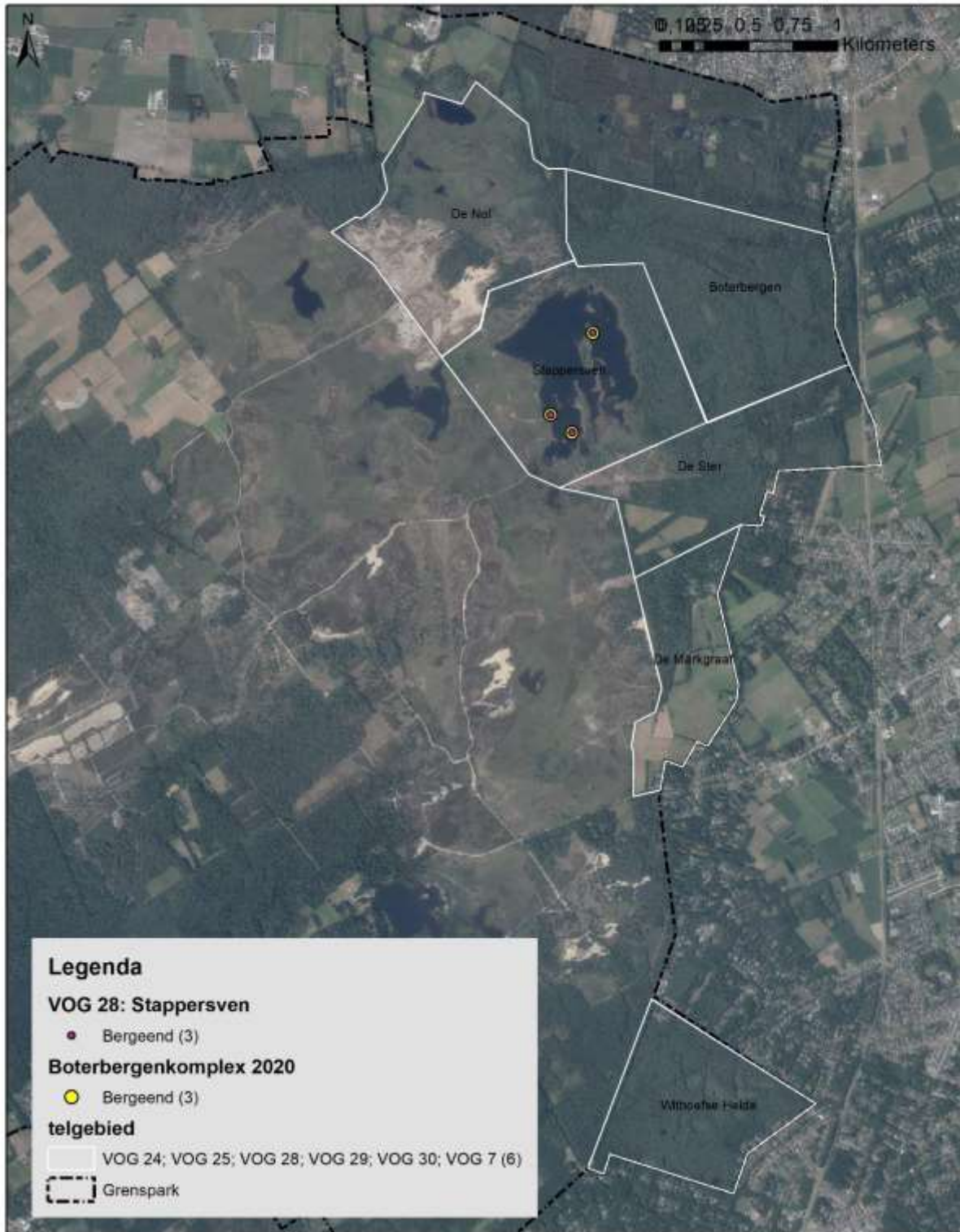
Appelvink

Broedvogelmonitoring 2020

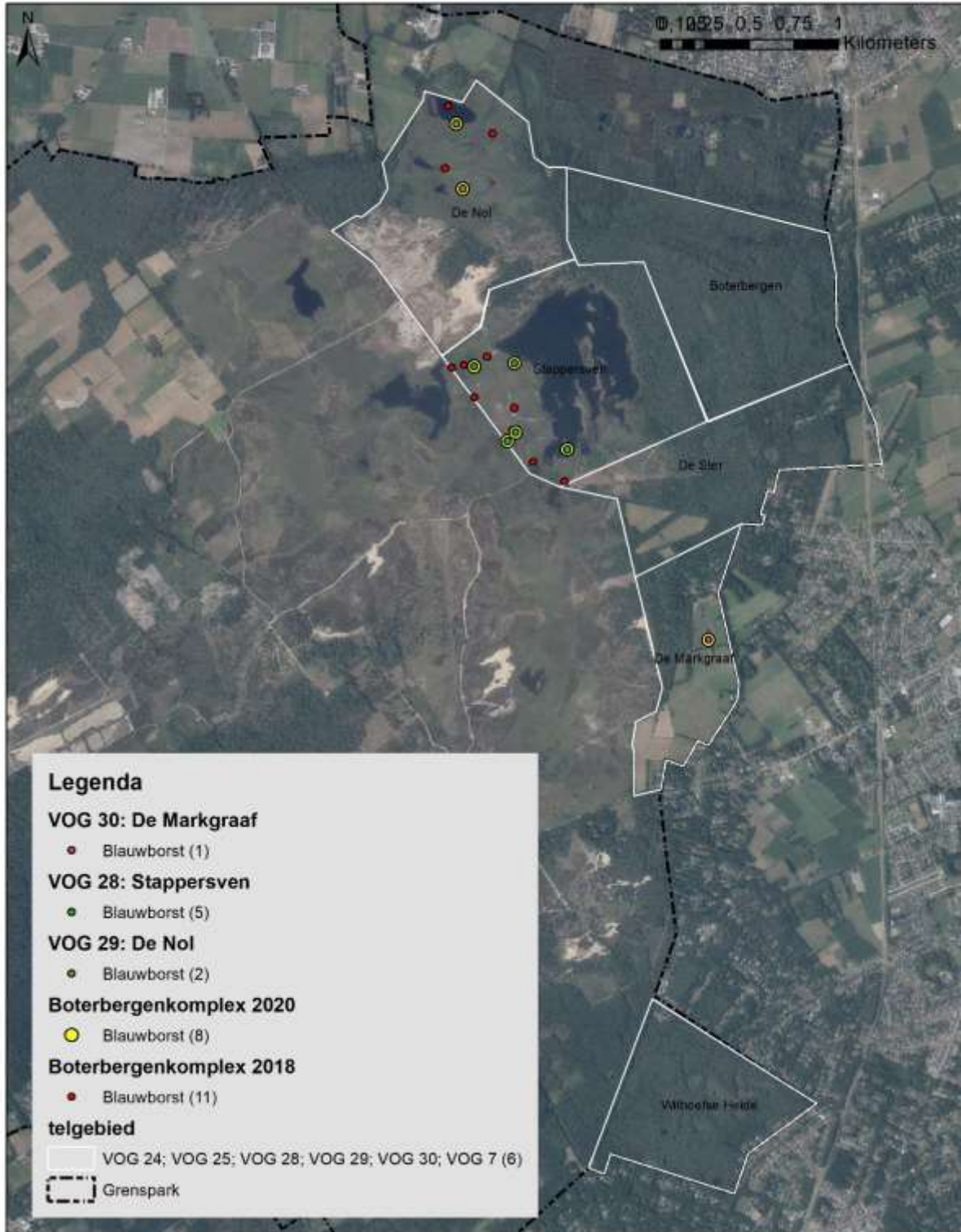
Bergeend

Broedvogelmonitoring 2020

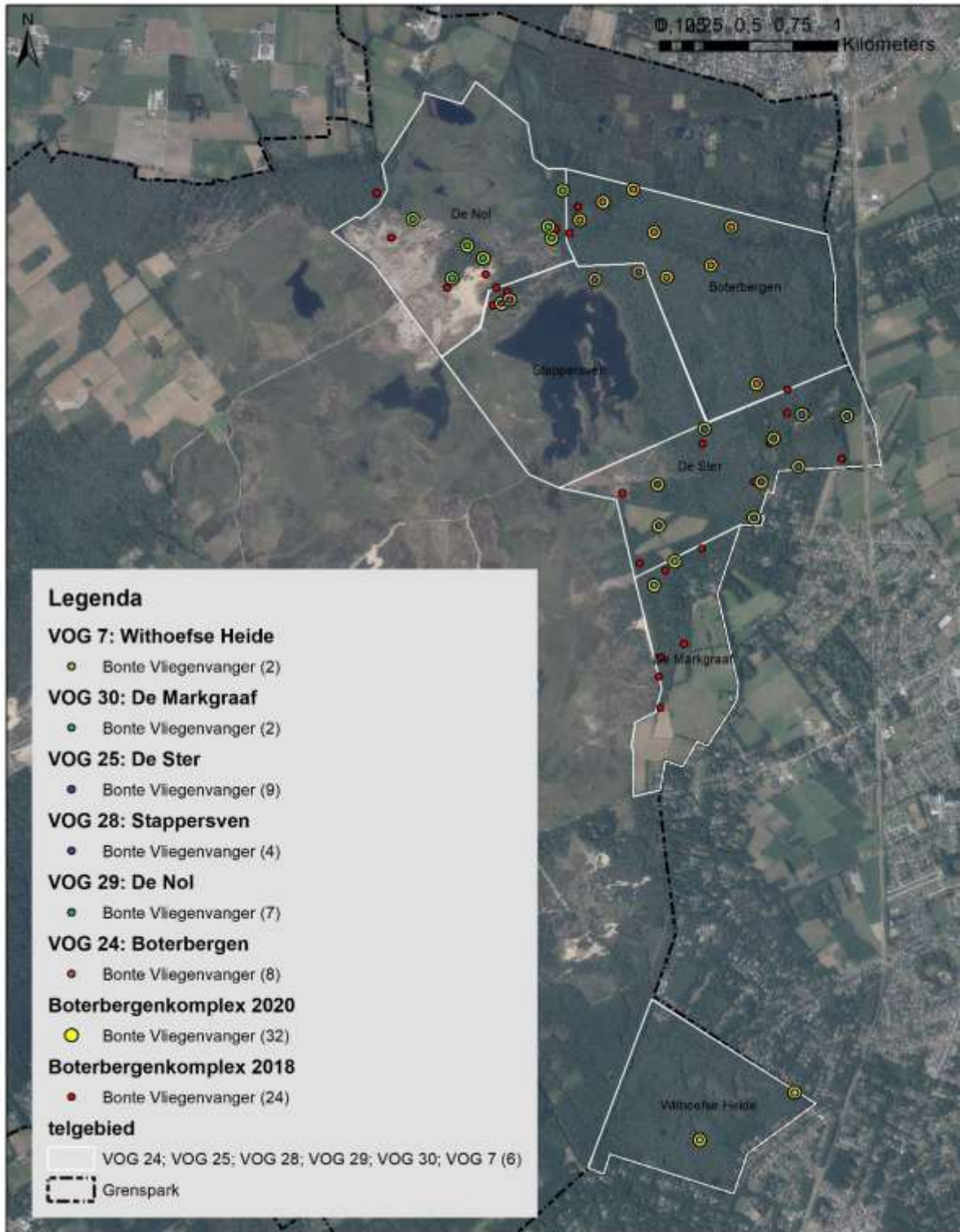
Blauwborst

Broedvogelmonitoring 2020

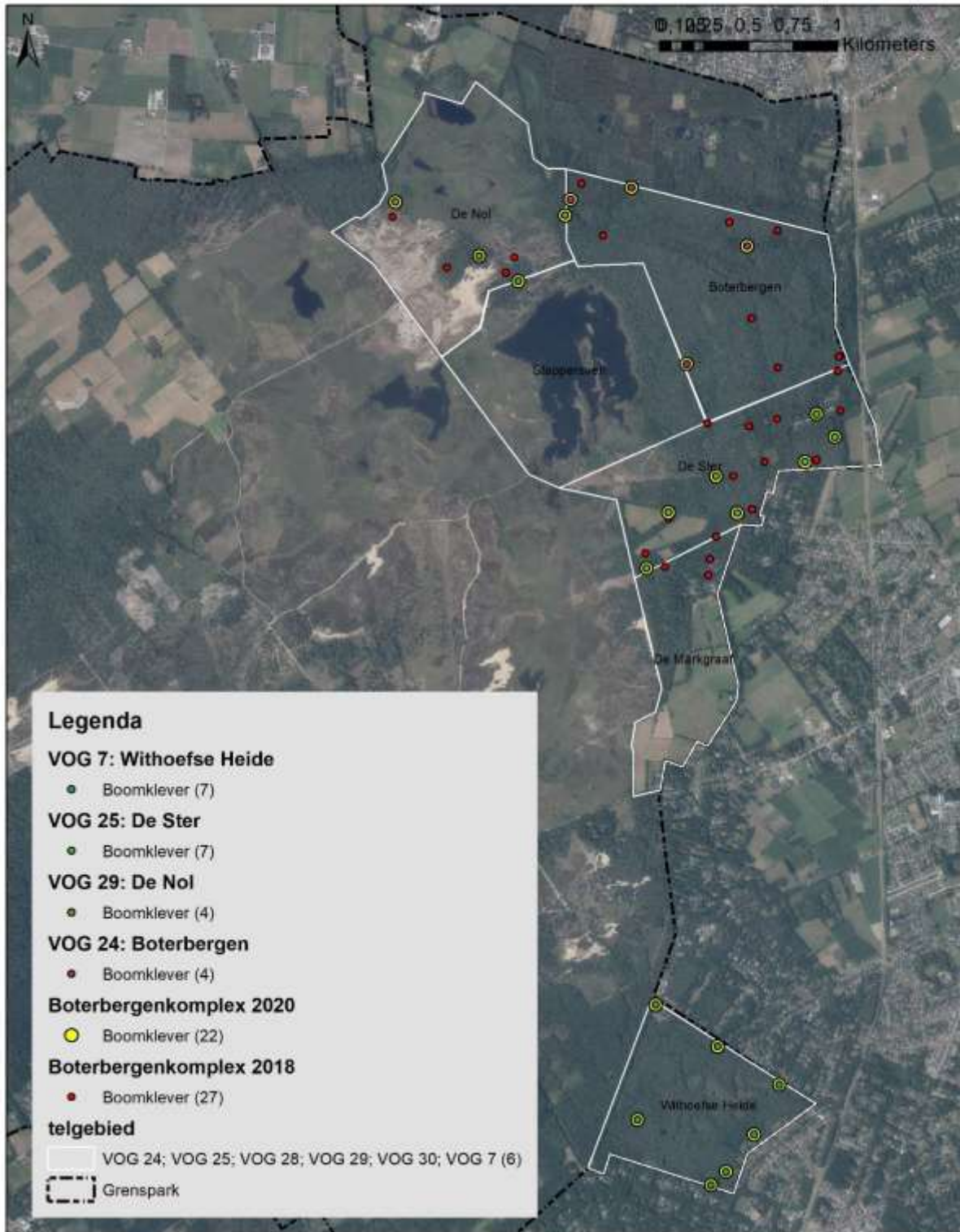
Bonte Vliegenvanger

Broedvogelmonitoring 2020

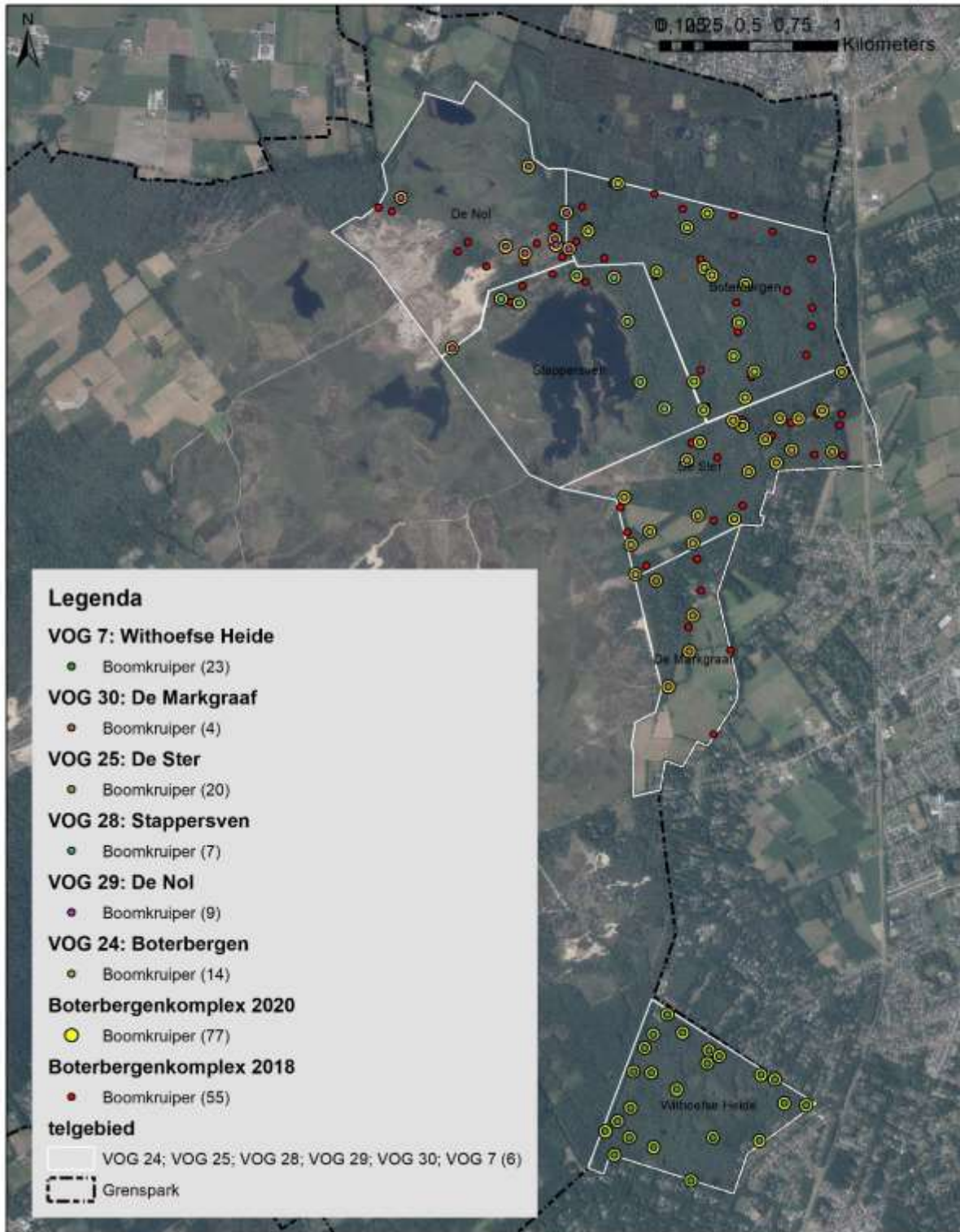
Boomklever

Broedvogelmonitoring 2020

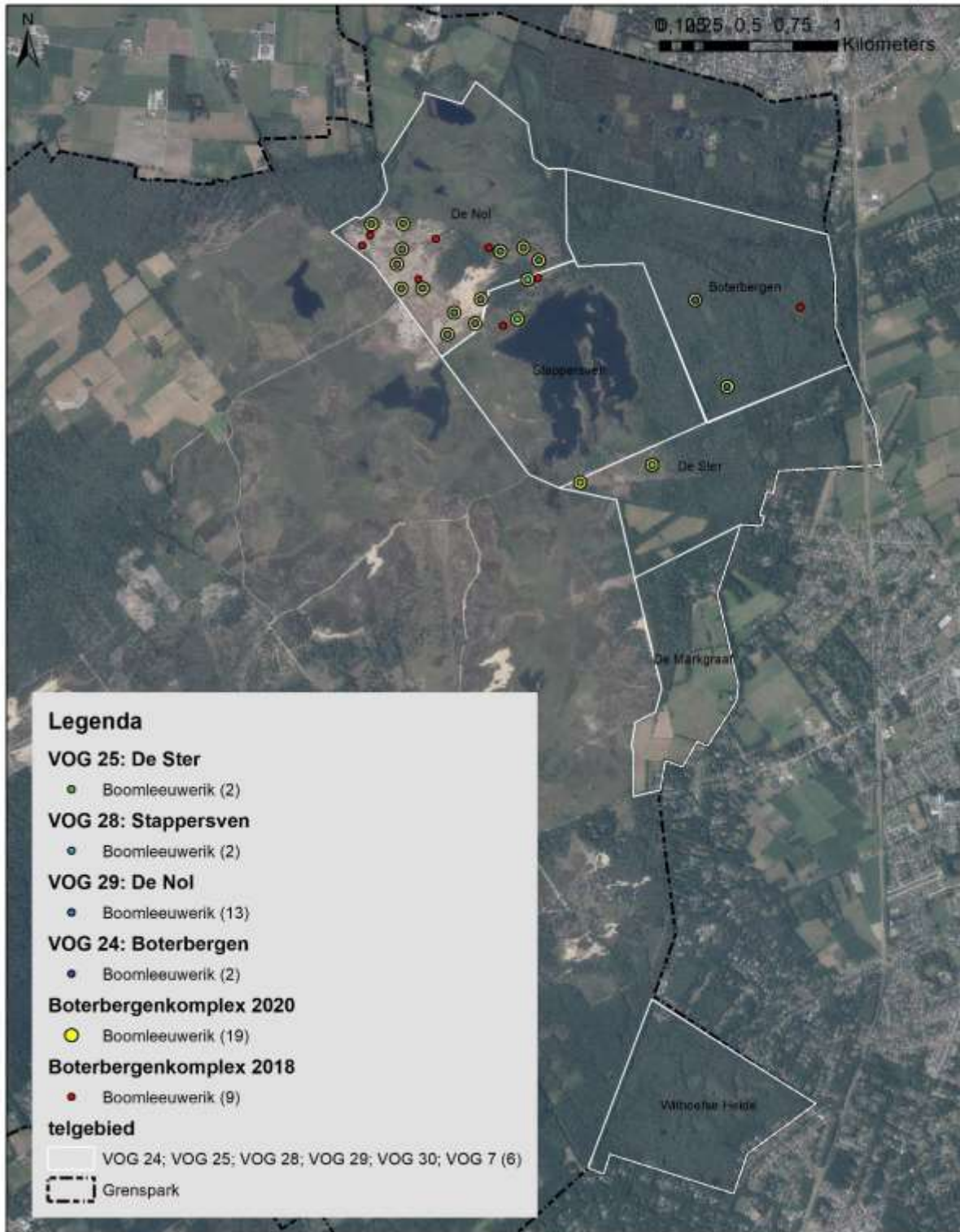
Boomkruiper

Broedvogelmonitoring 2020

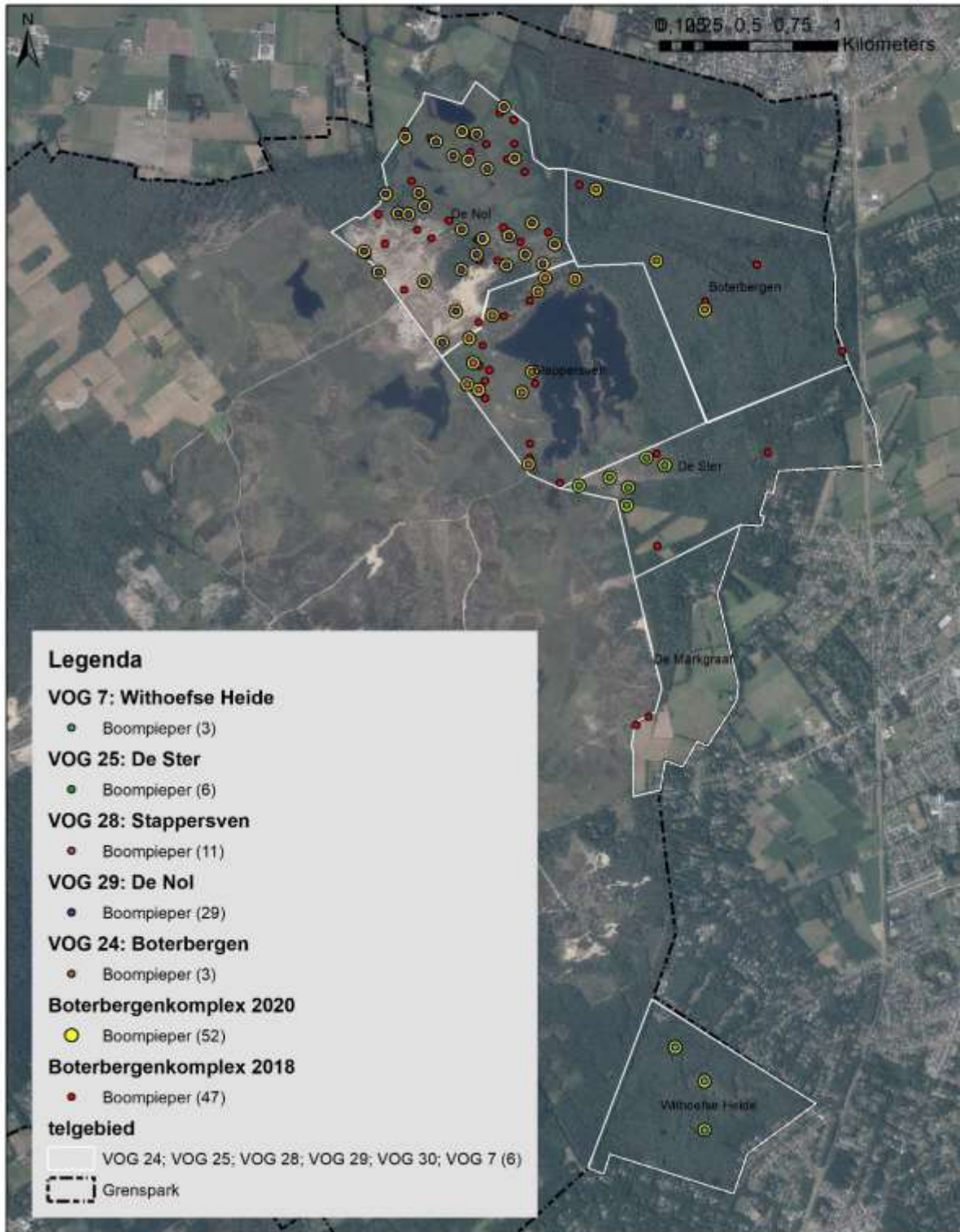
Boomleeuwerik

Broedvogelmonitoring 2020

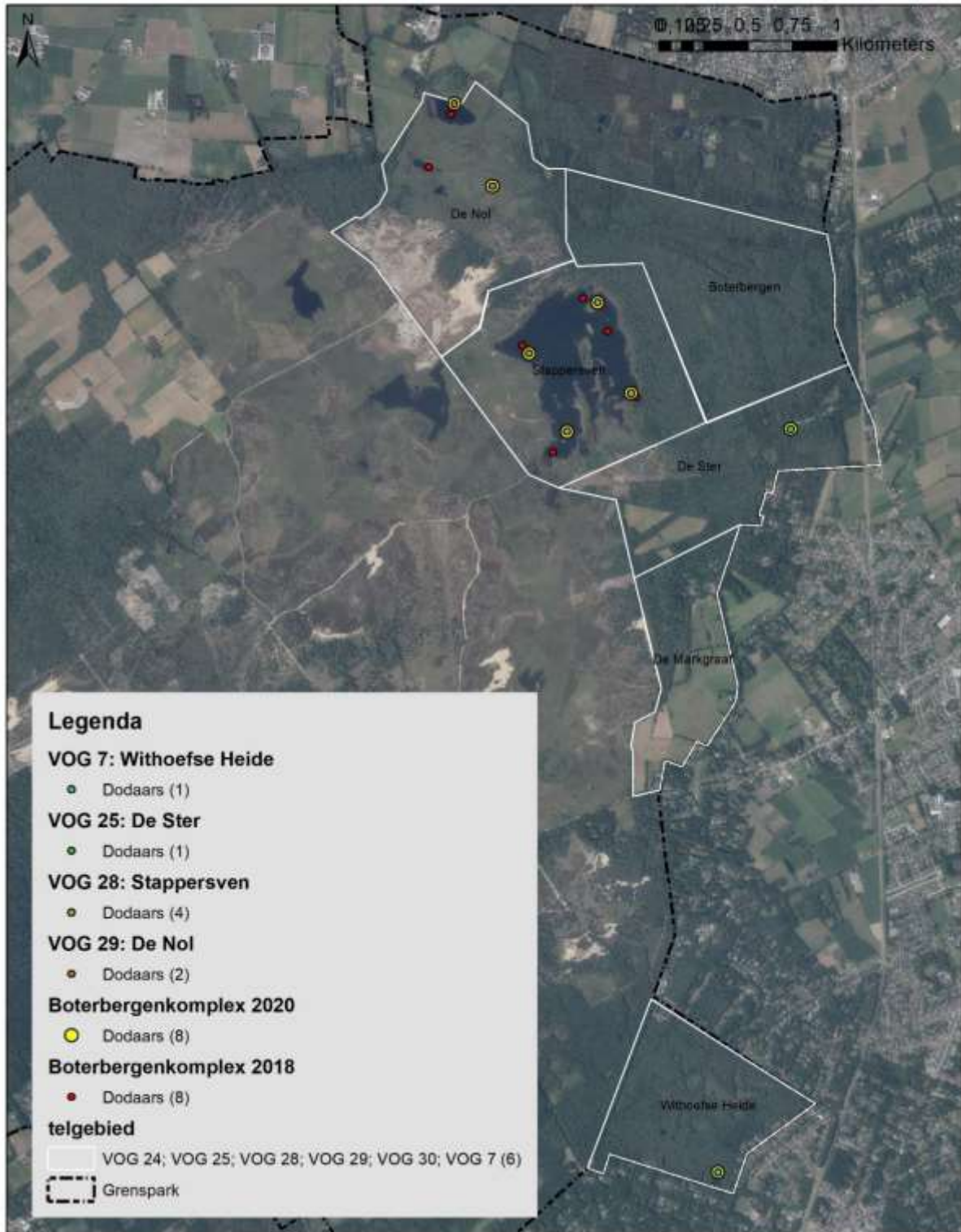
Boompieper

Broedvogelmonitoring 2020

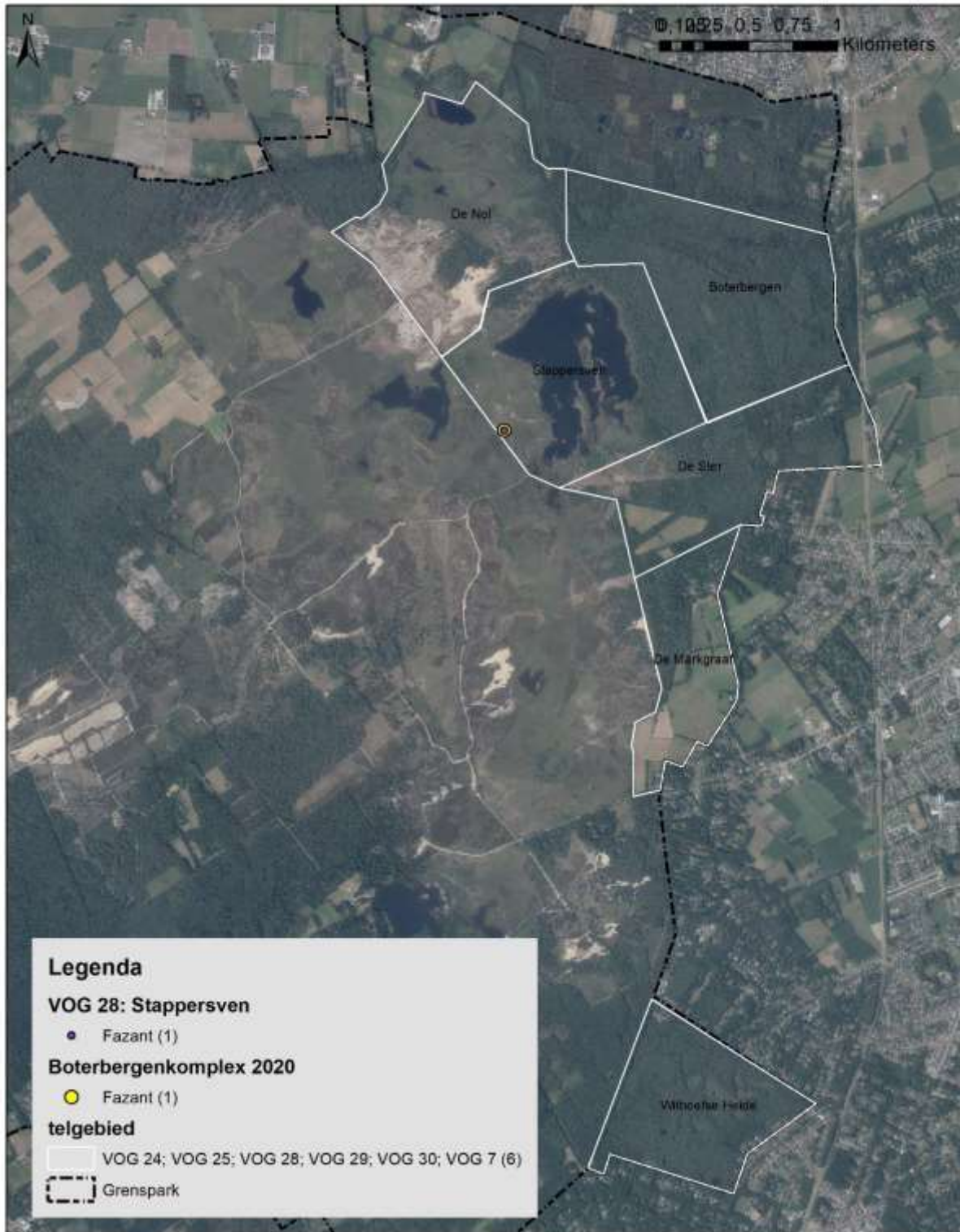
Dodaars

Broedvogelmonitoring 2020

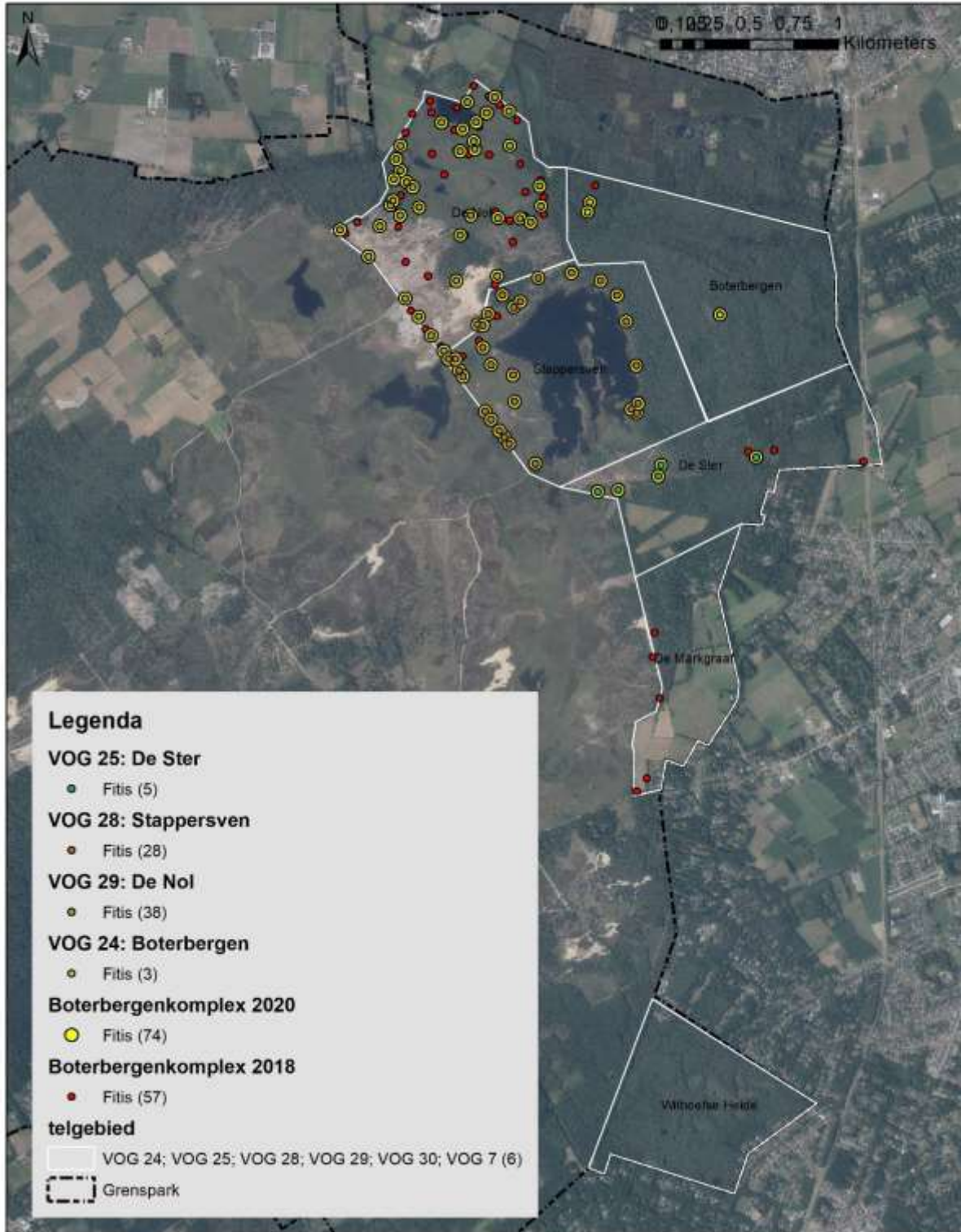
Fazant

Broedvogelmonitoring 2020

Fitis

Broedvogelmonitoring 2020

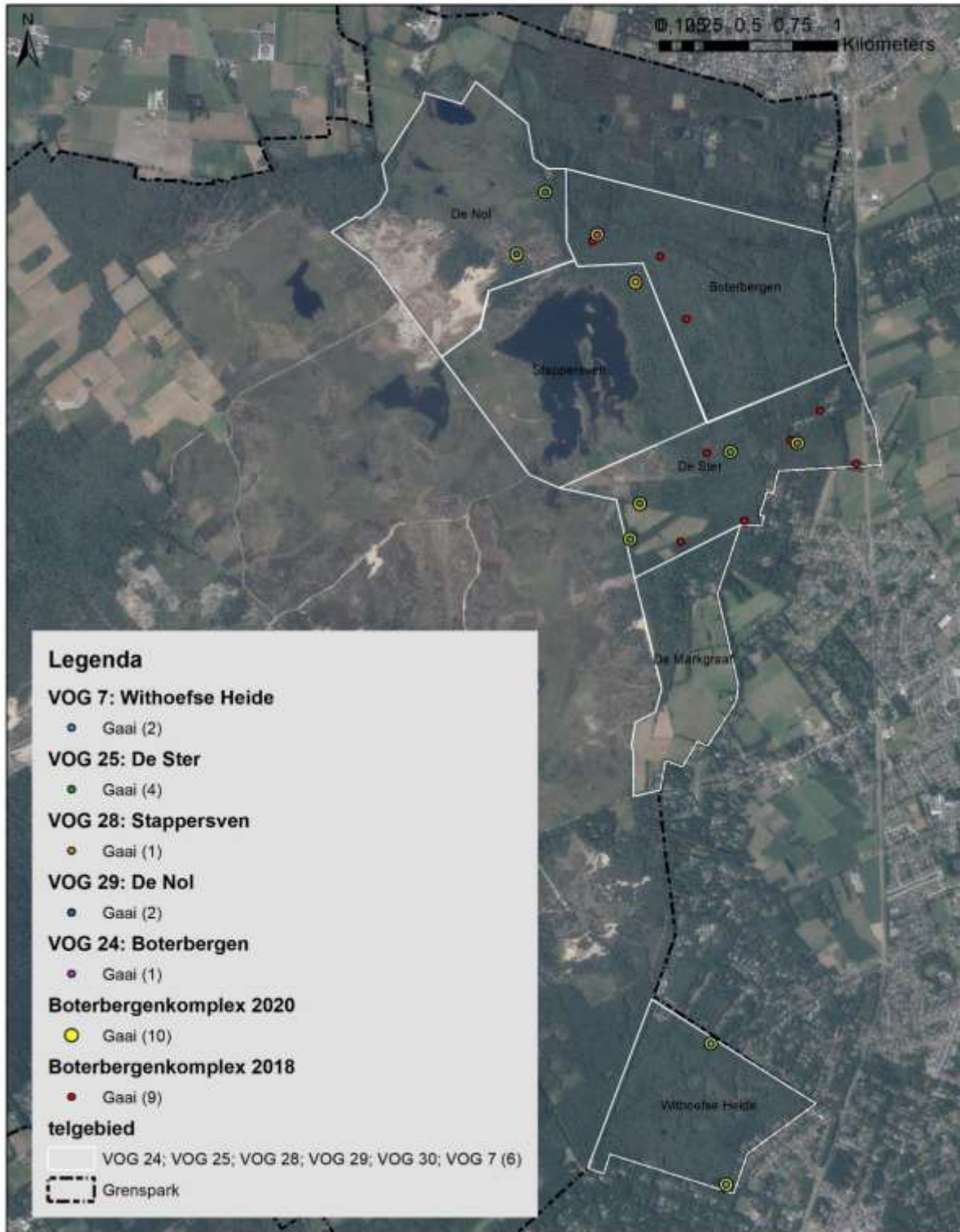
Fluiter

Broedvogelmonitoring 2020

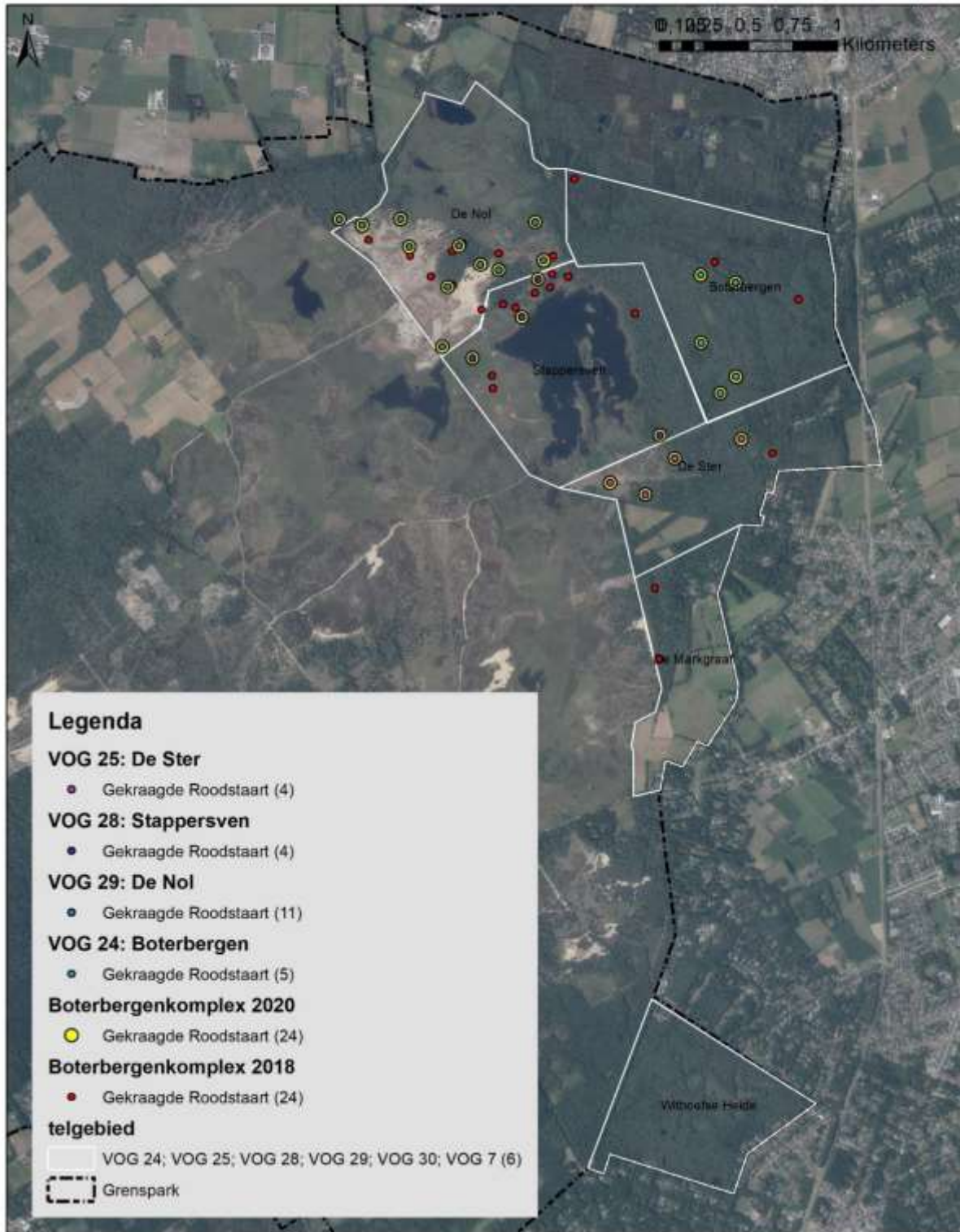
Gaai

Broedvogelmonitoring 2020

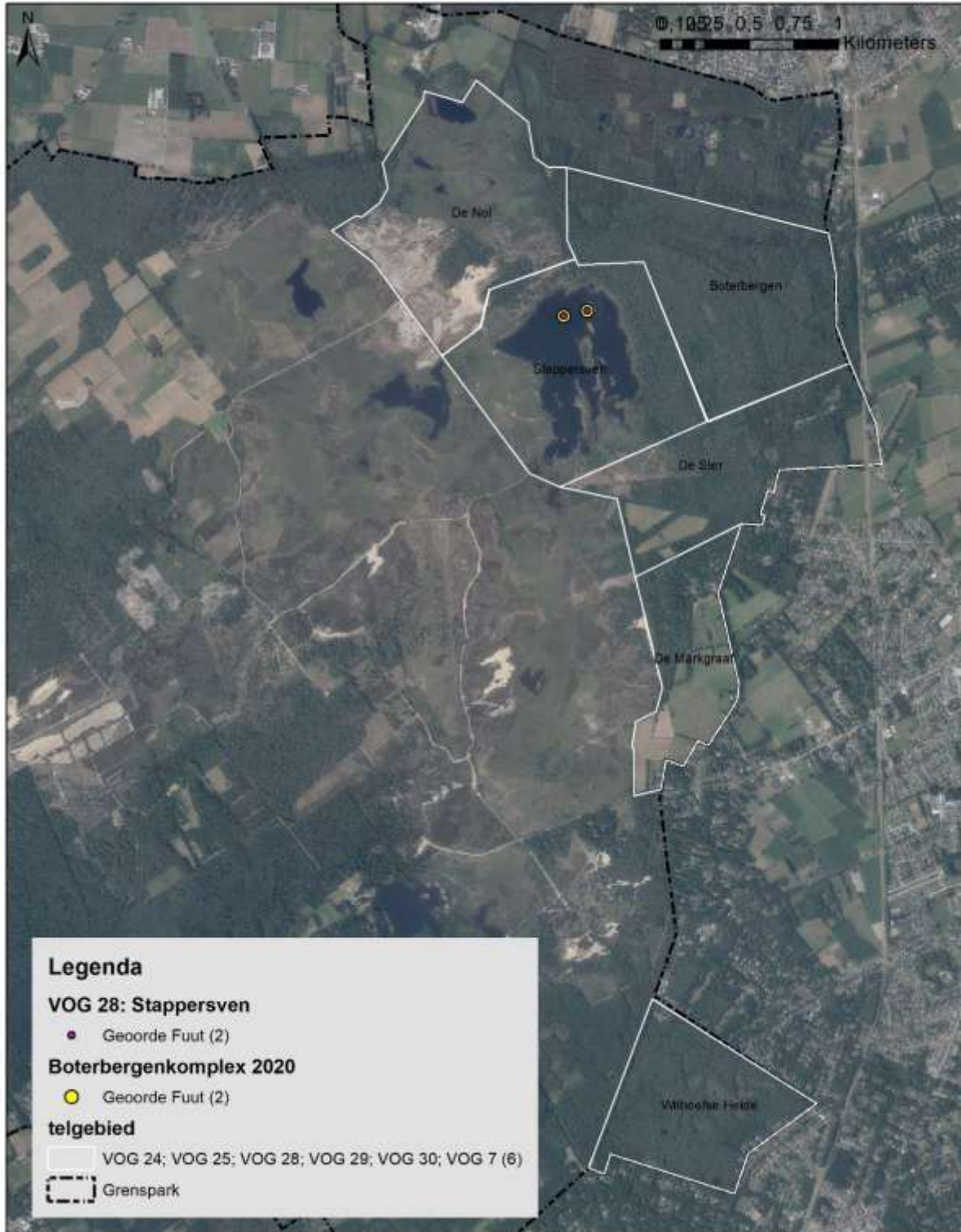
Gekraagde Roodstaart

Broedvogelmonitoring 2020

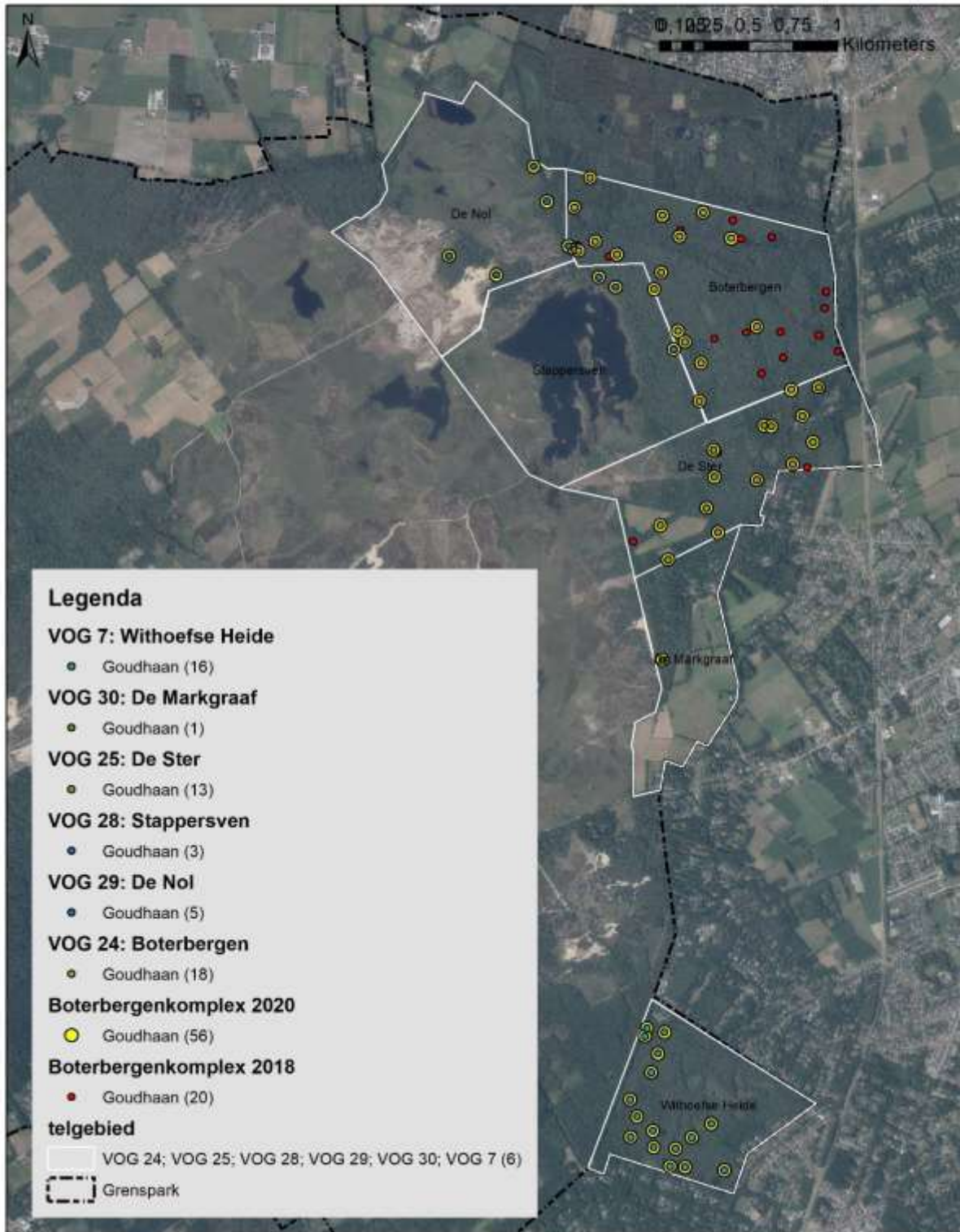
Georde Fuut

Broedvogelmonitoring 2020

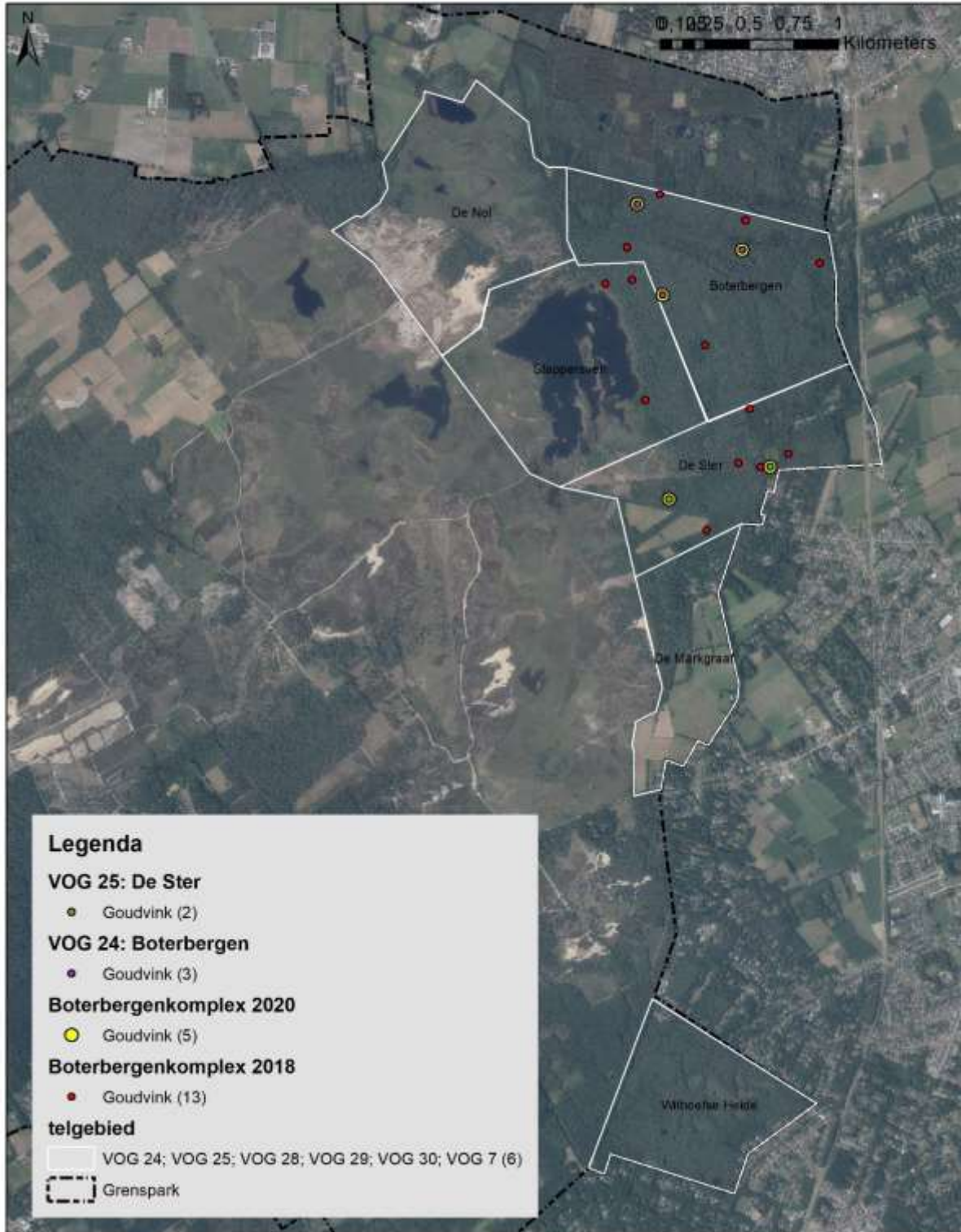
Goudhaan

Broedvogelmonitoring 2020

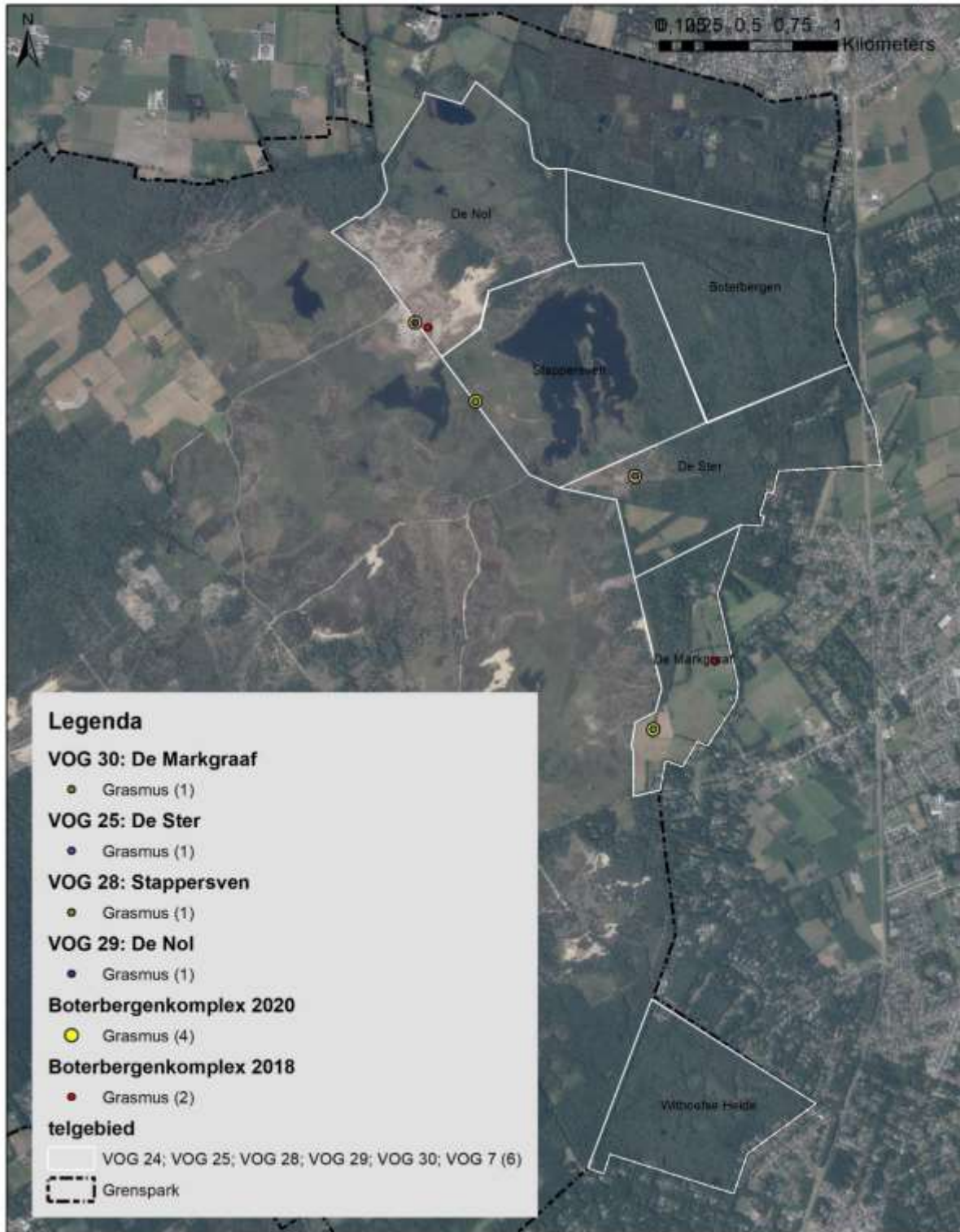
Goudvink

Broedvogelmonitoring 2020

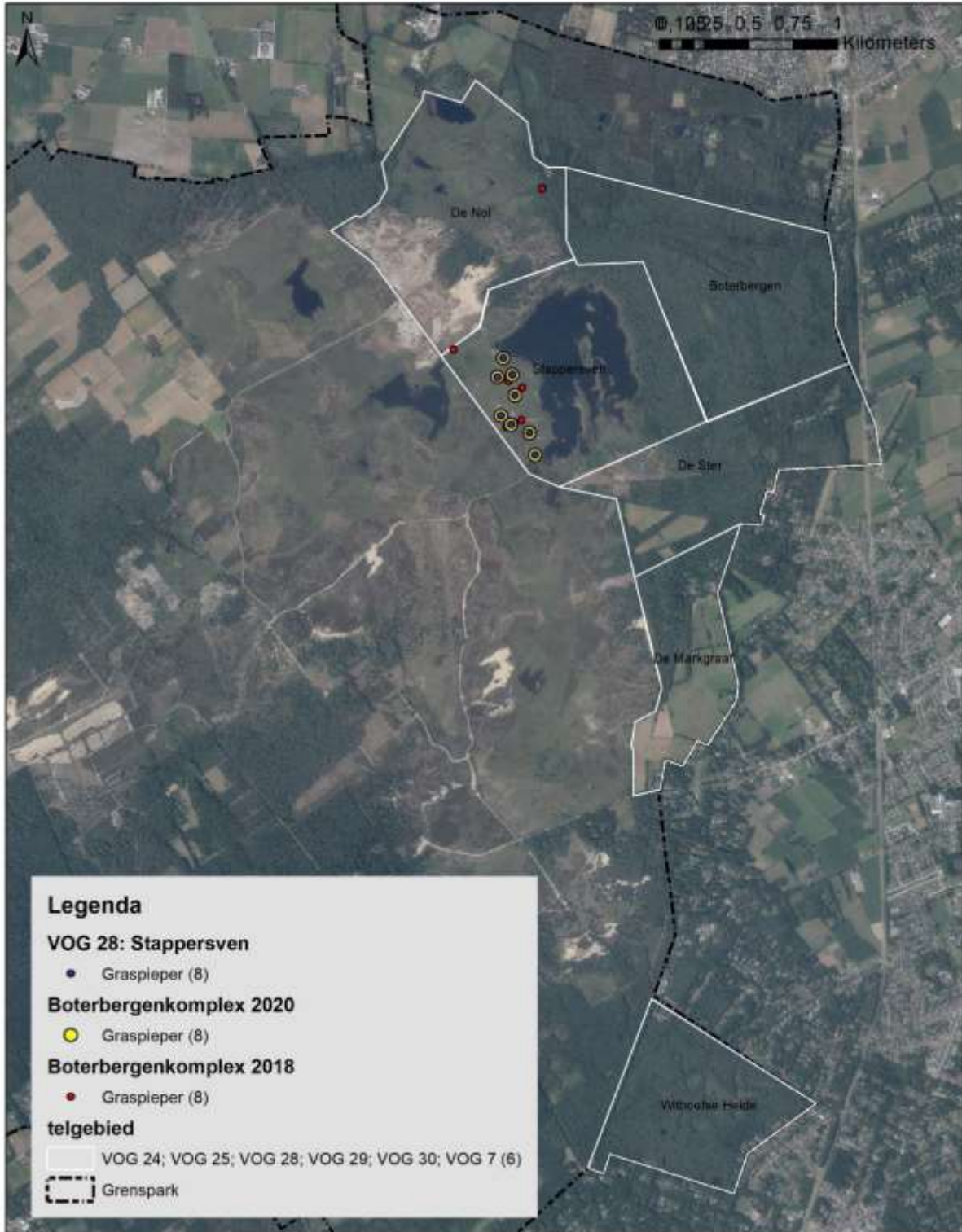
Grasmus

Broedvogelmonitoring 2020

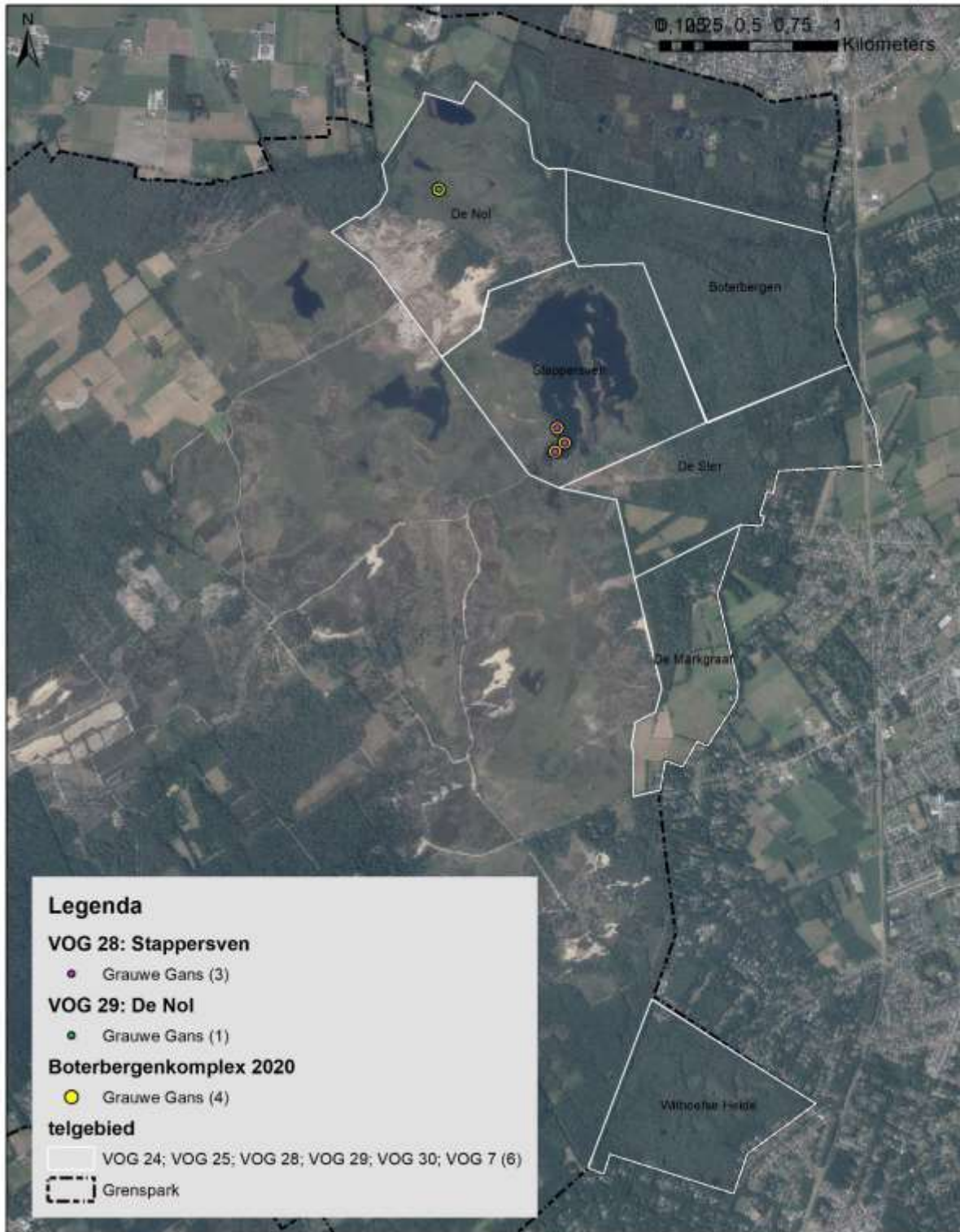
Graspieper

Broedvogelmonitoring 2020

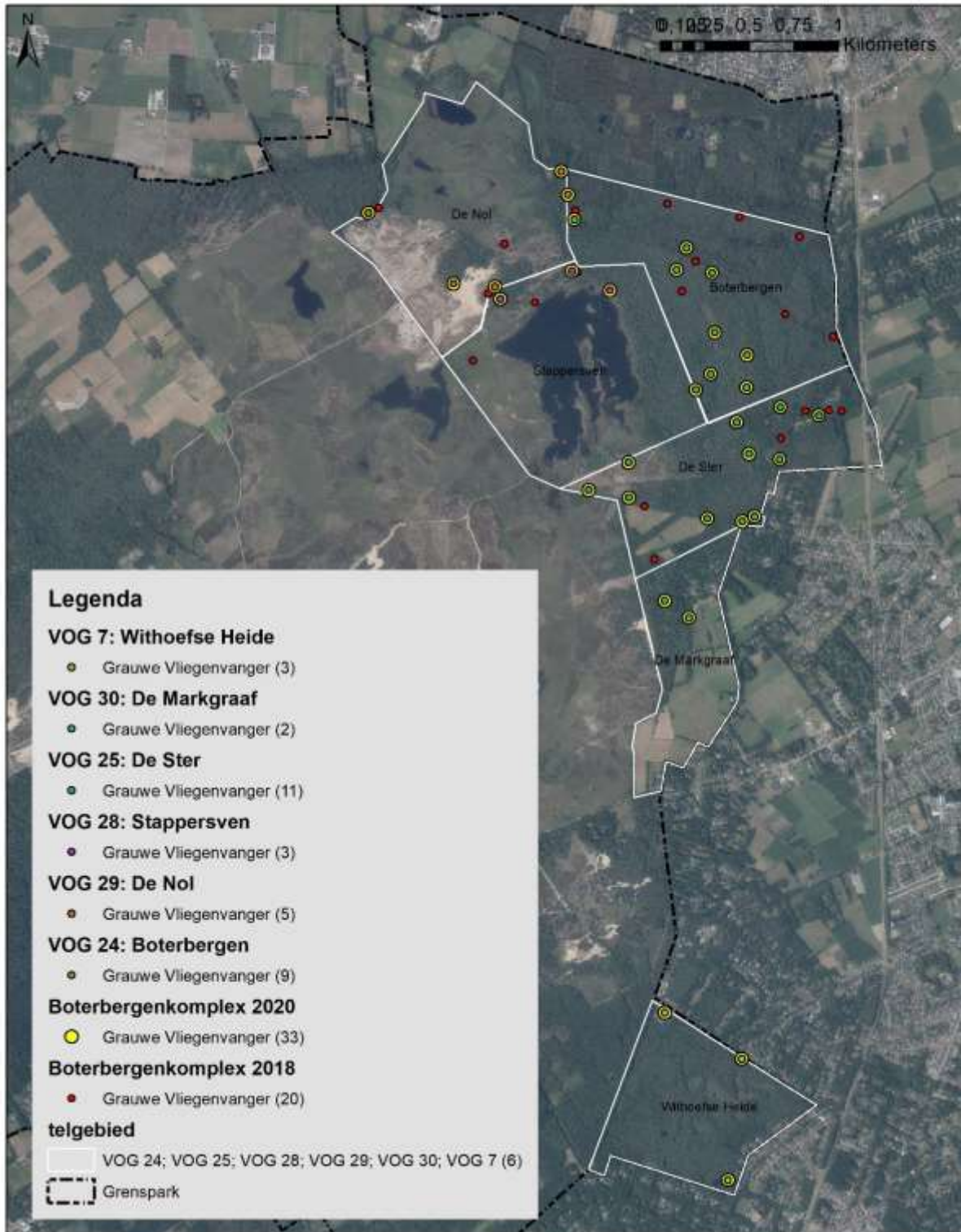
Grauwe Gans

Broedvogelmonitoring 2020

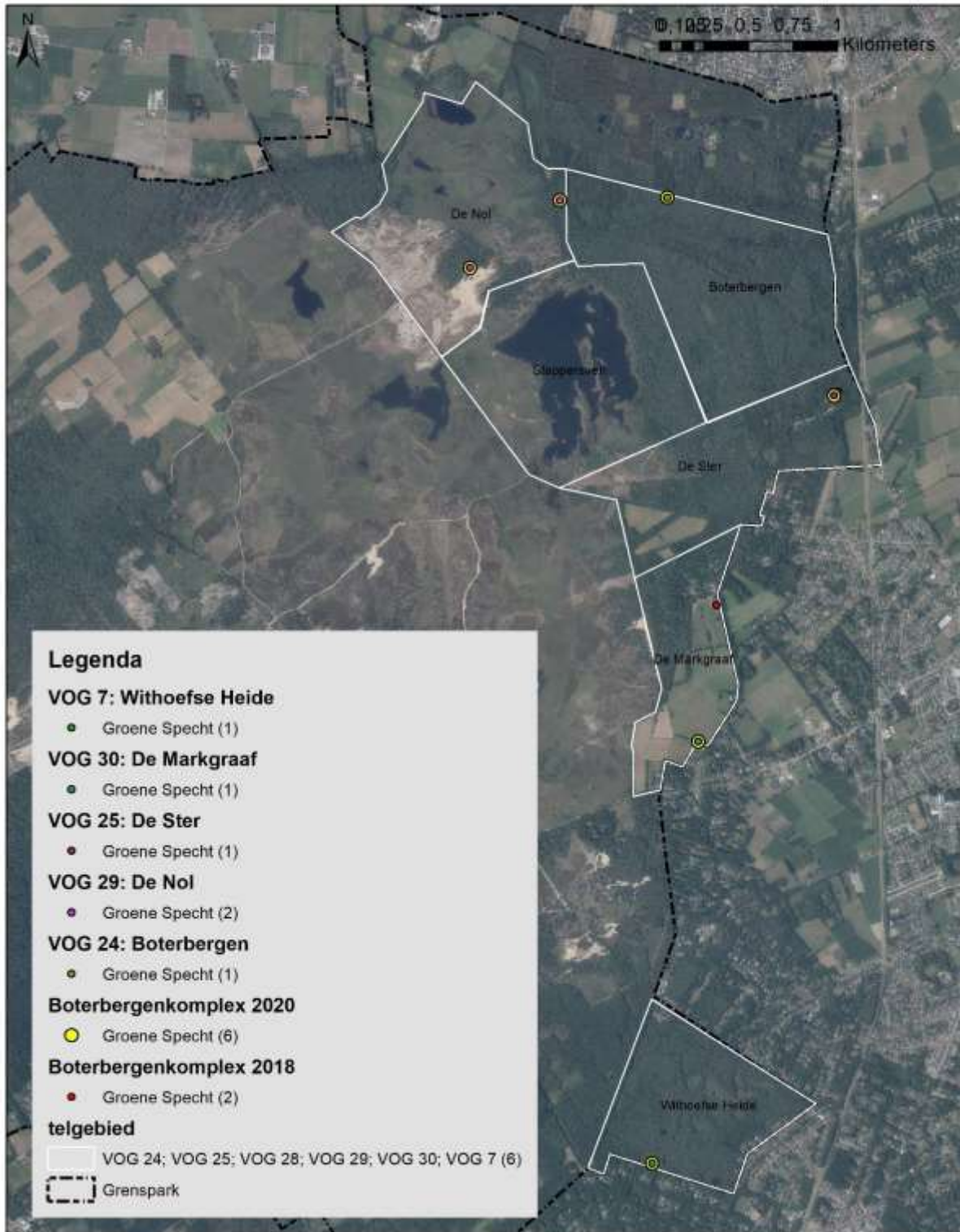
Grauwe Vliegenvanger

Broedvogelmonitoring 2020

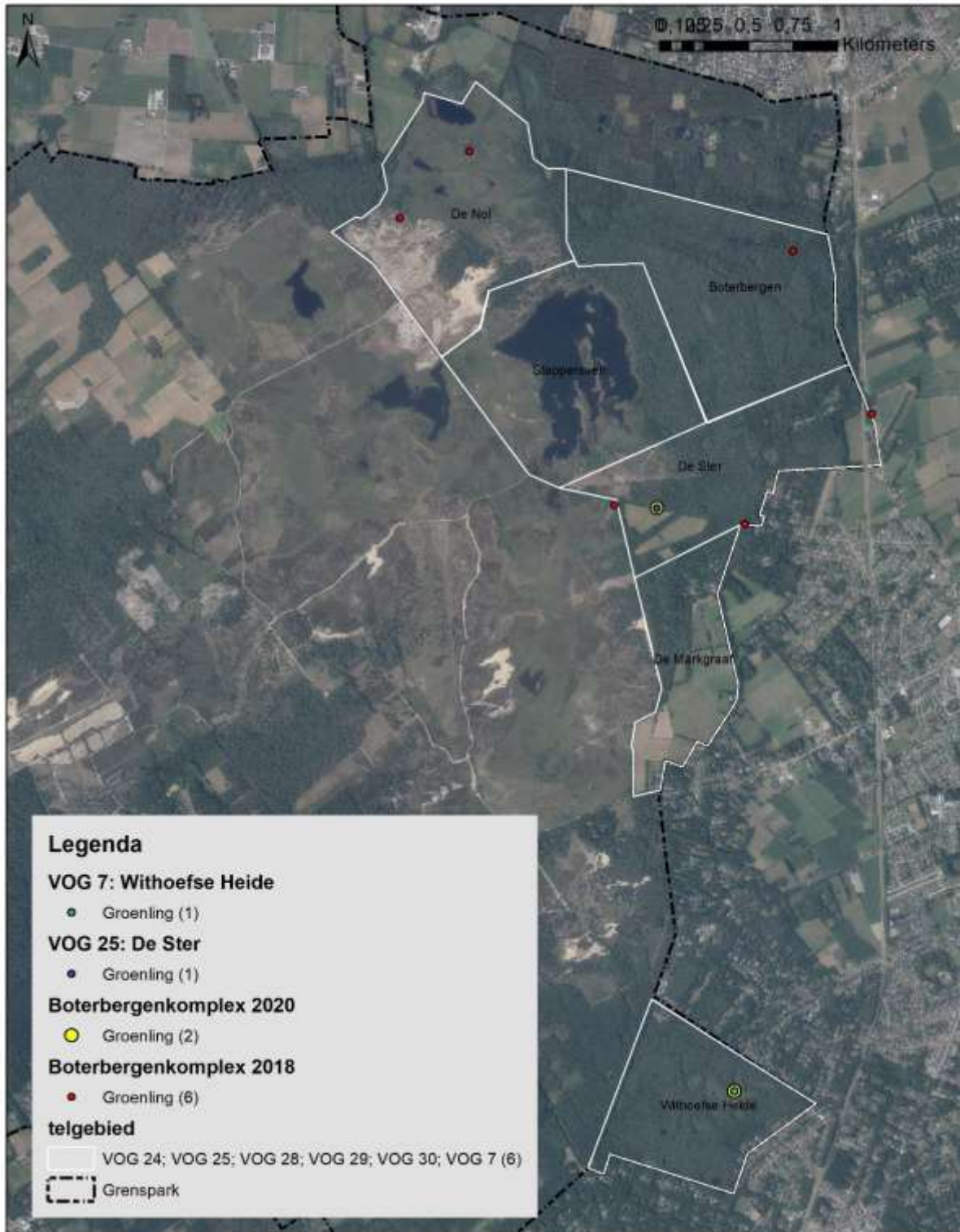
Groene Specht

Broedvogelmonitoring 2020

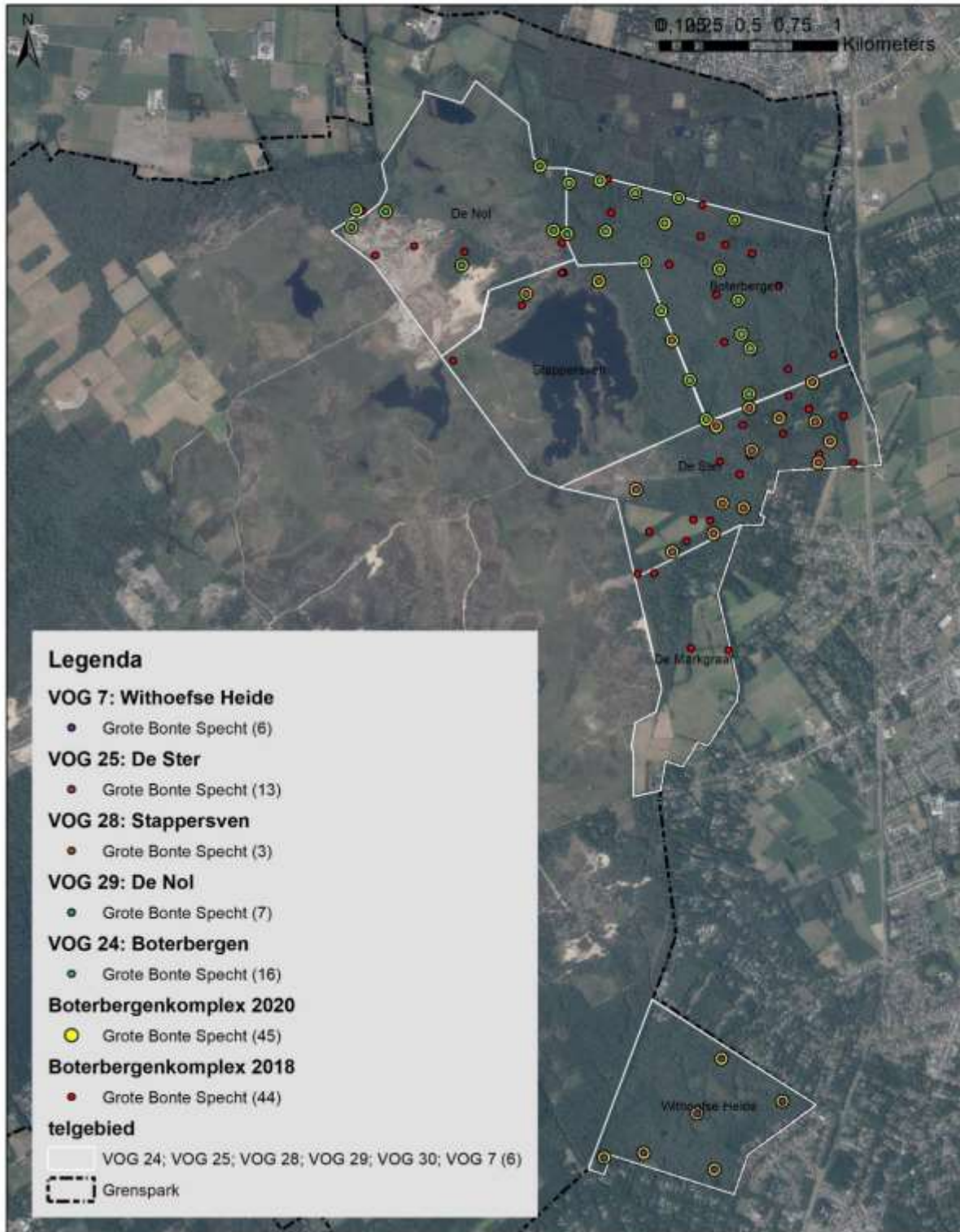
Groenling

Broedvogelmonitoring 2020

Grote Bonte Specht

Broedvogelmonitoring 2020

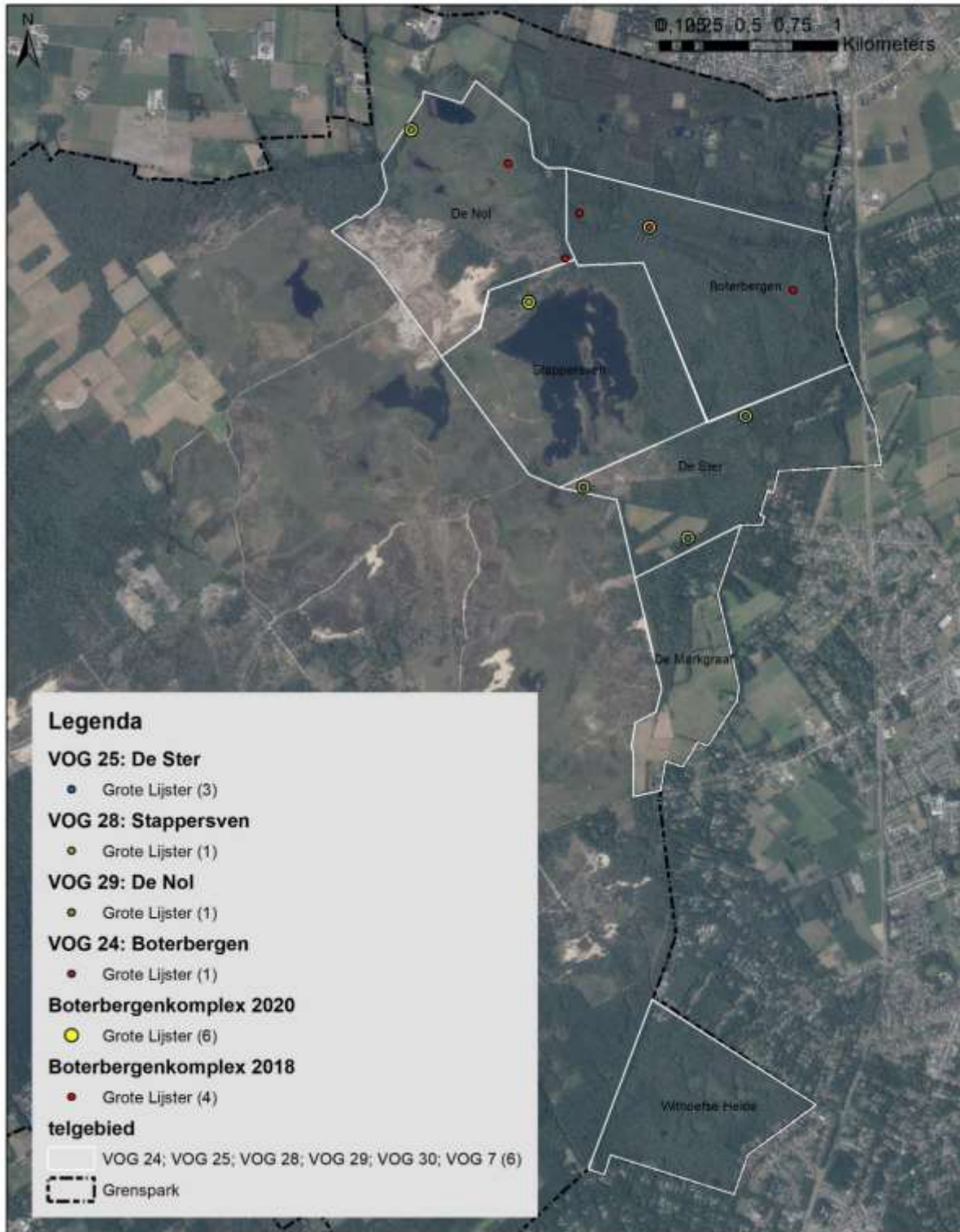
Grote Canadese Gans

Broedvogelmonitoring 2020

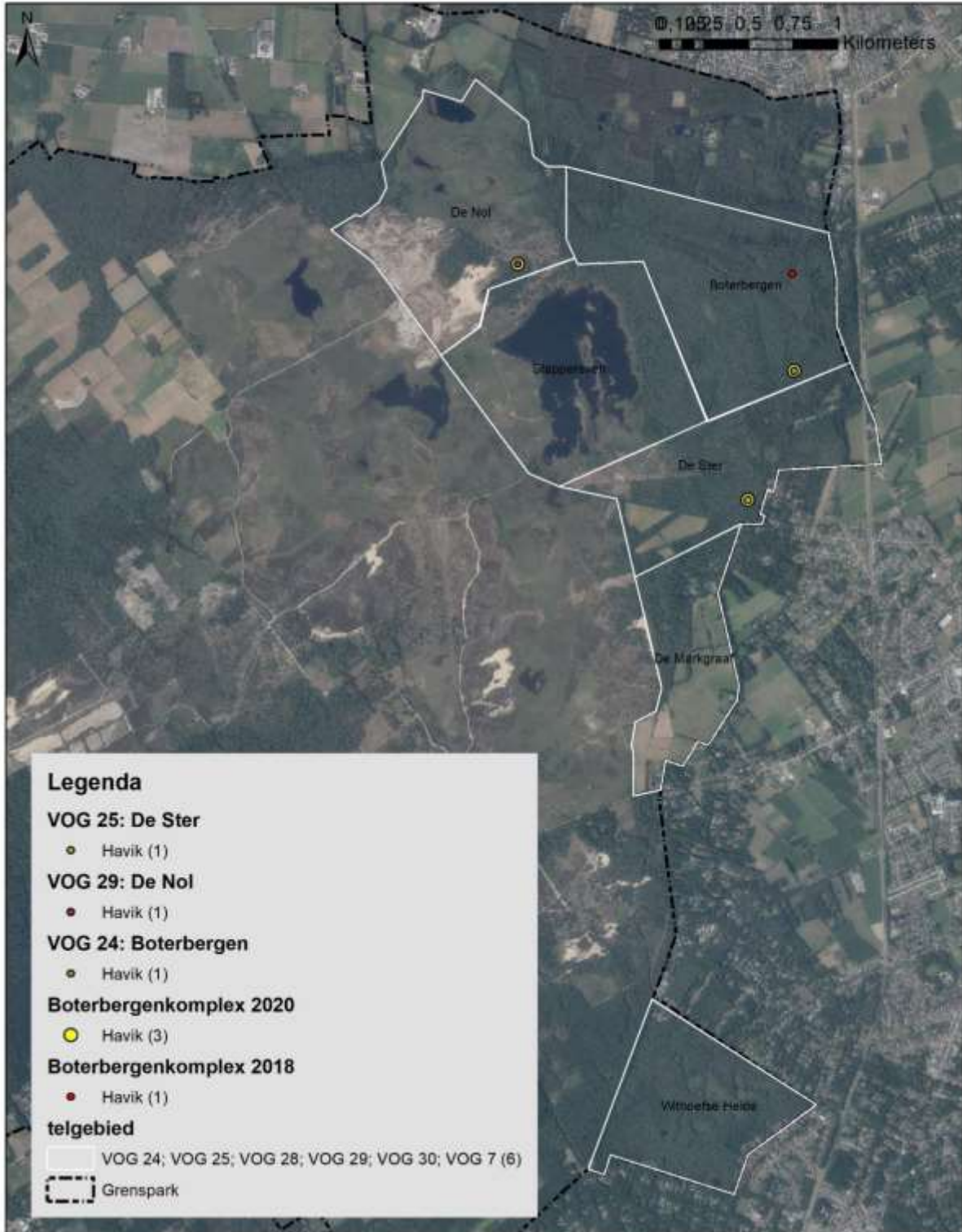
Grote Lijster

Broedvogelmonitoring 2020

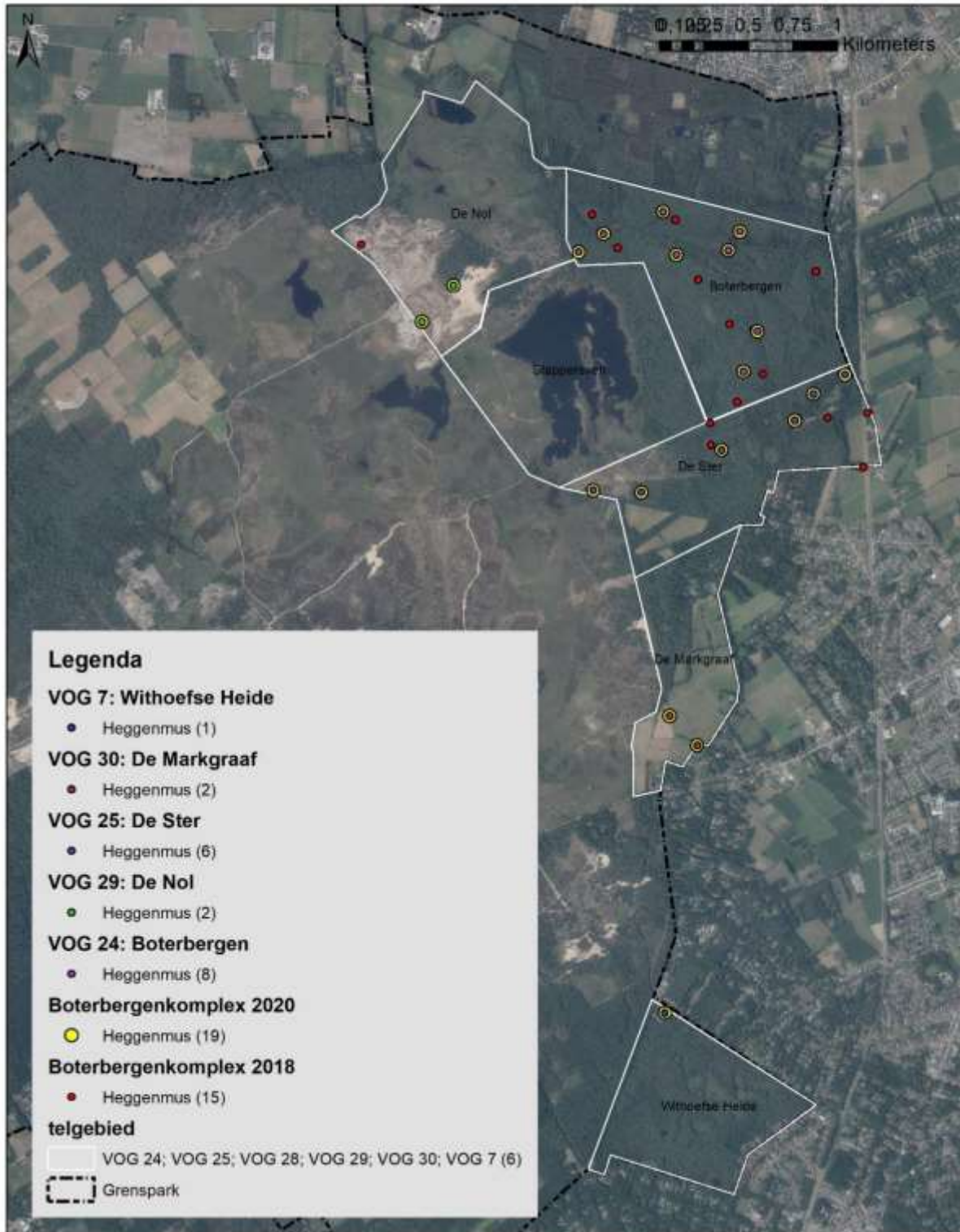
Havik

Broedvogelmonitoring 2020

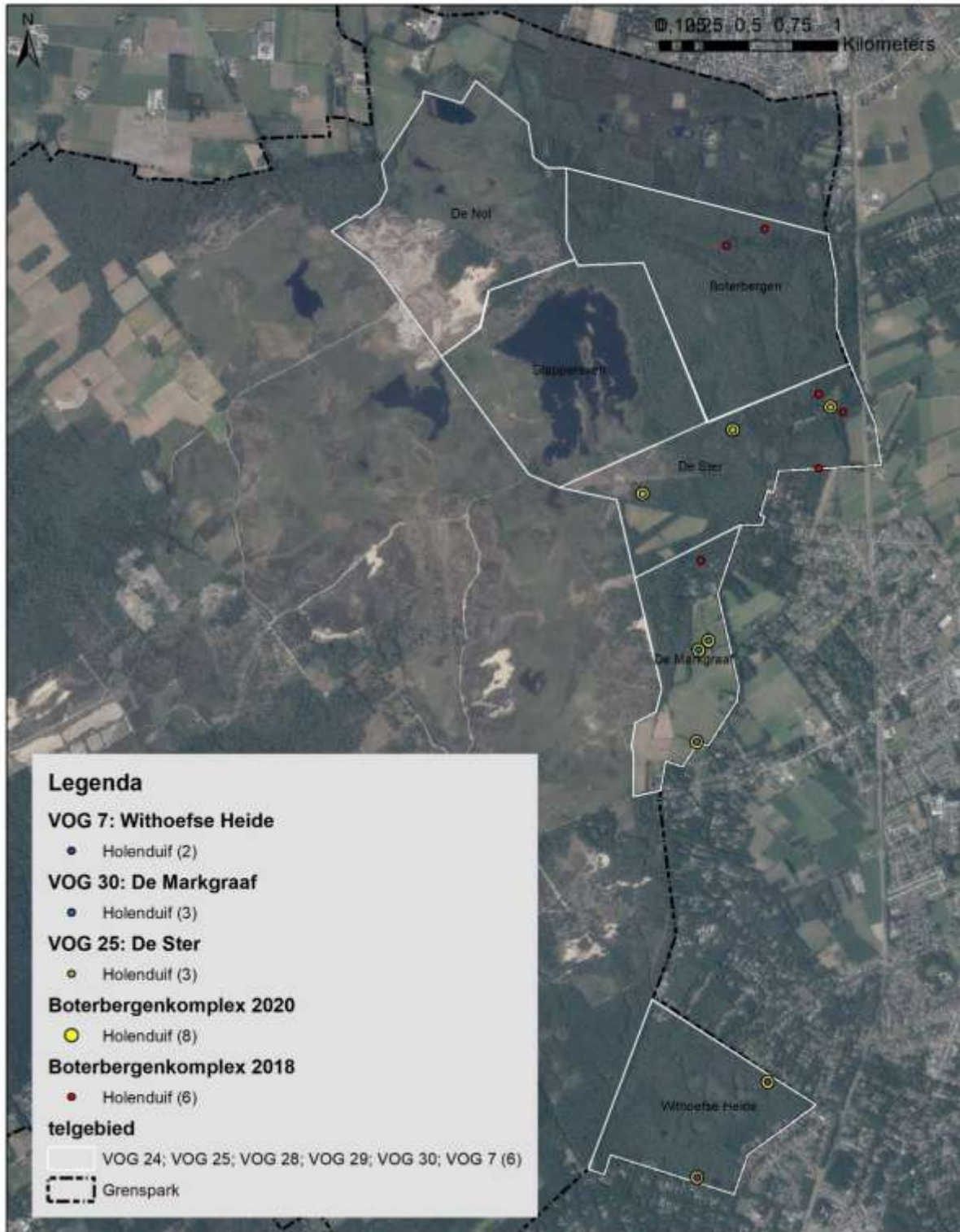
Heggenmus

Broedvogelmonitoring 2020

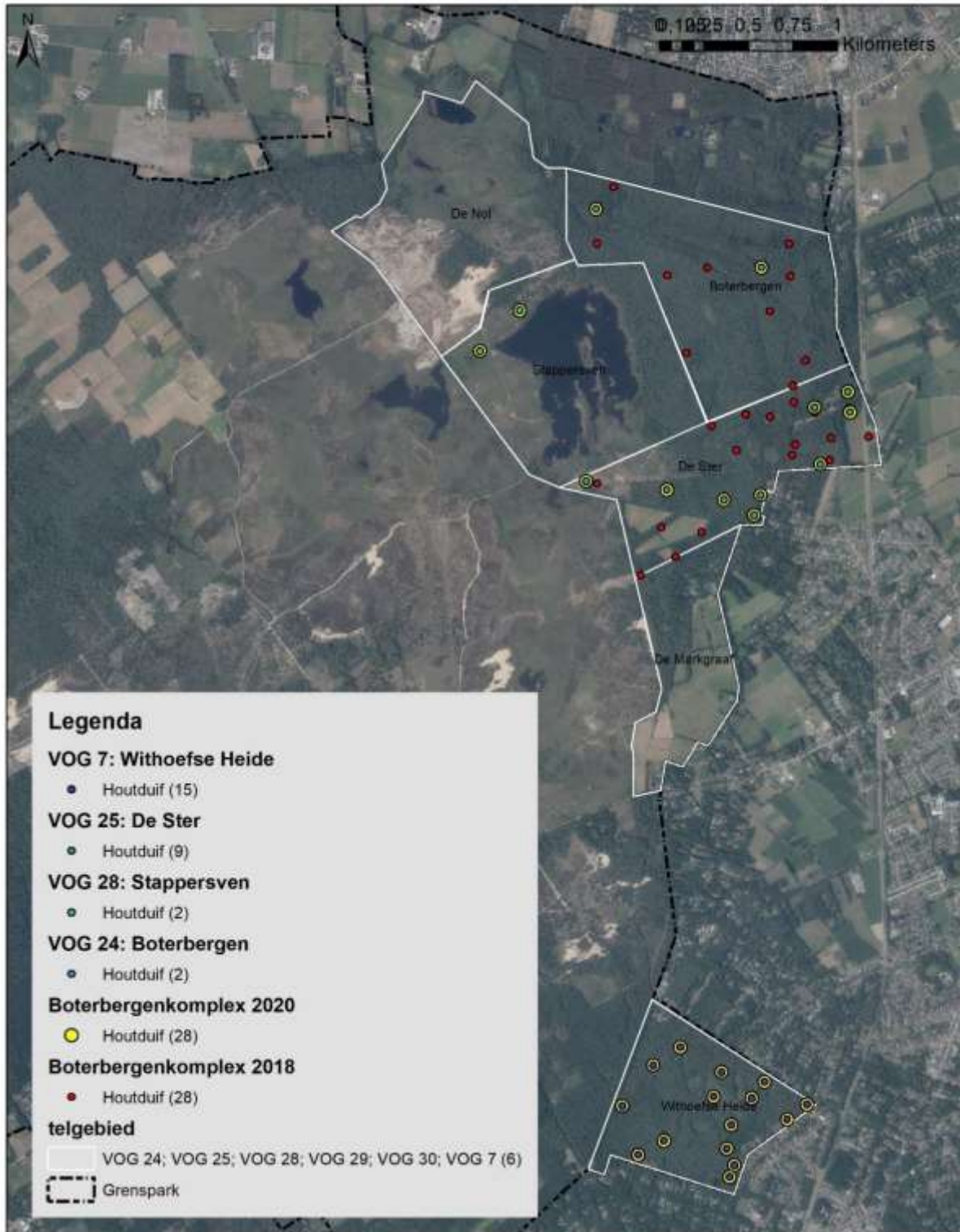
Holenduif

Broedvogelmonitoring 2020

Houtduif

Broedvogelmonitoring 2020

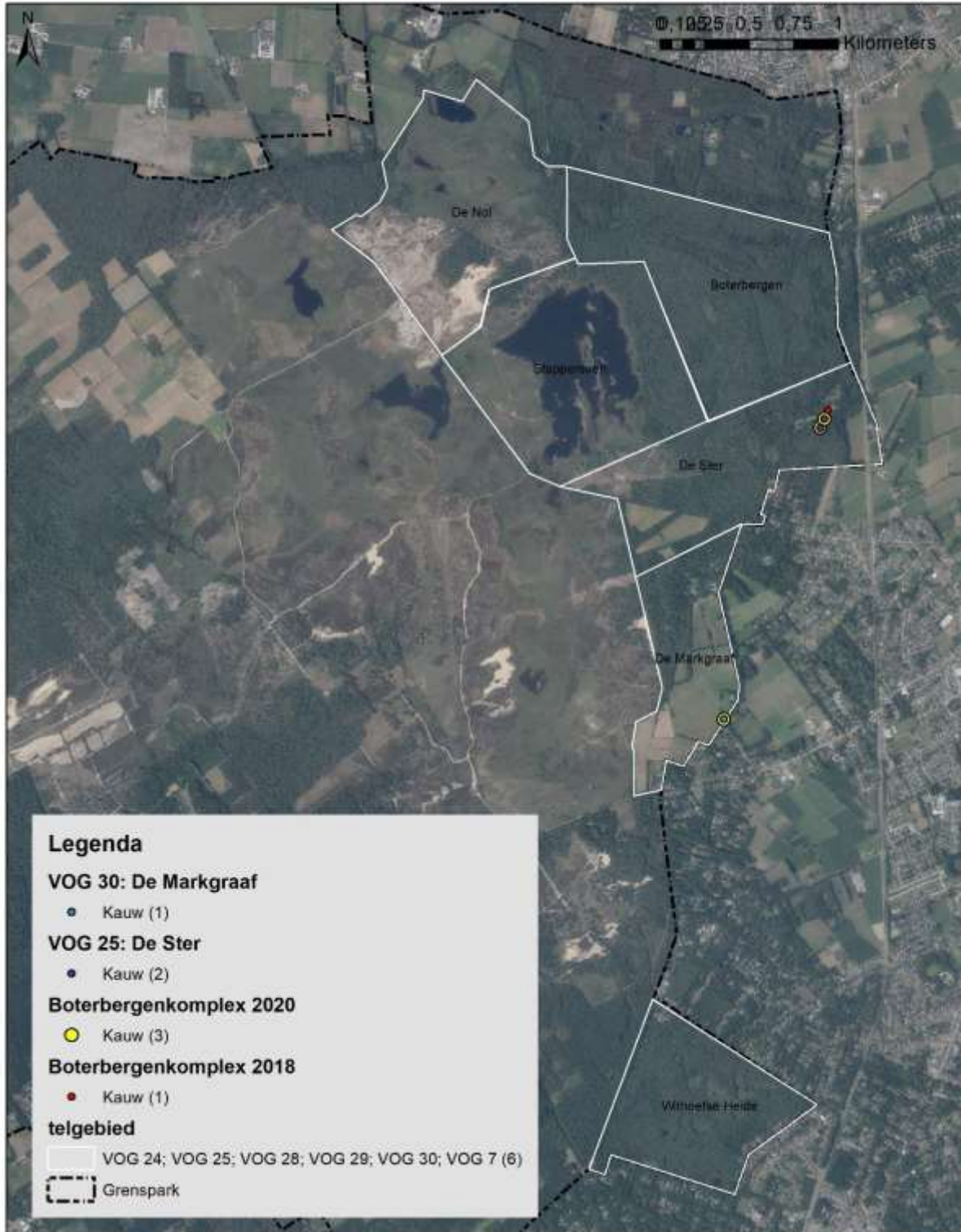
Huismus

Broedvogelmonitoring 2020

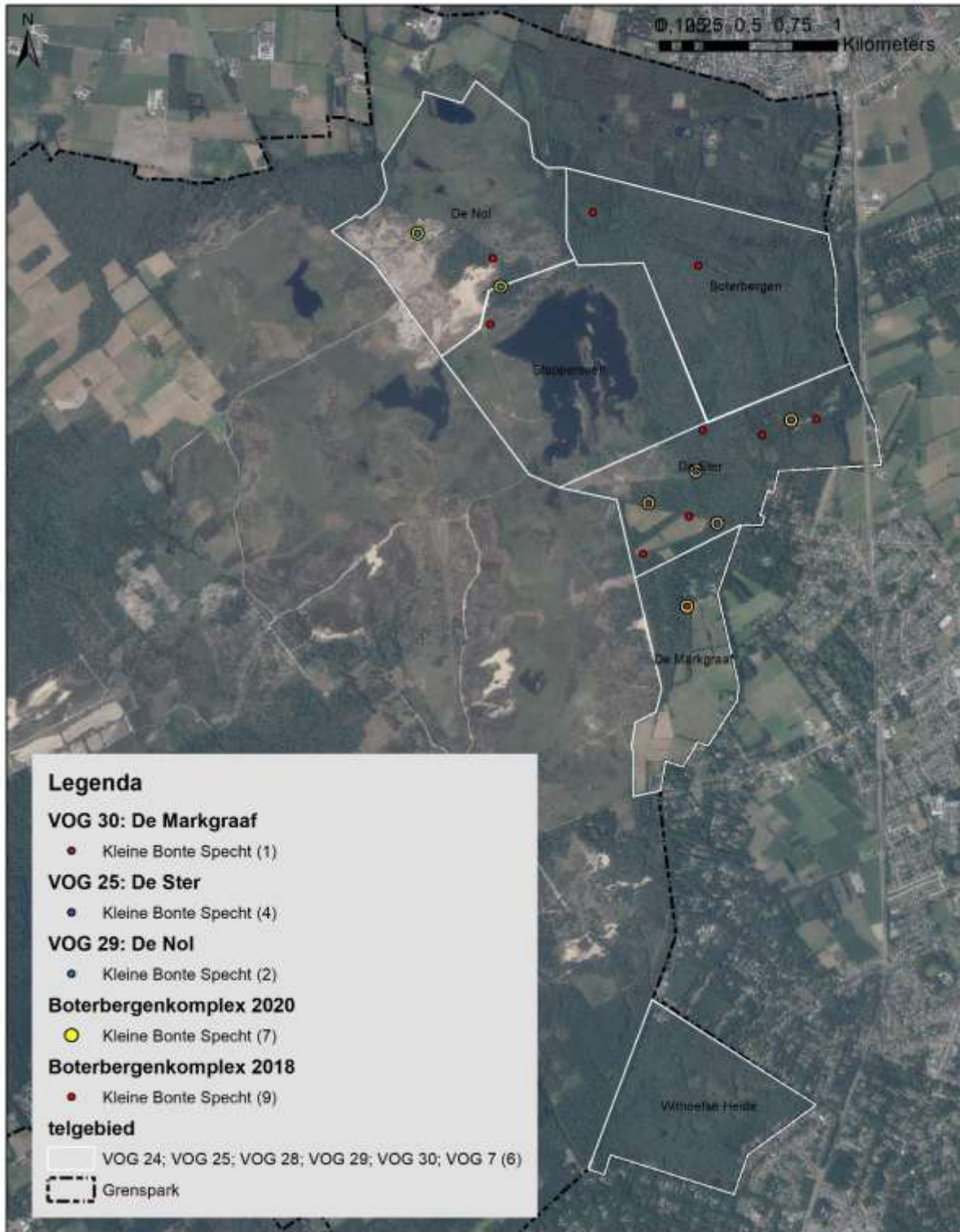
Kauw

Broedvogelmonitoring 2020

Kleine Bonte Specht

Broedvogelmonitoring 2020

Kleine Karekiet

Broedvogelmonitoring 2020

Kleine Plevier

Broedvogelmonitoring 2020

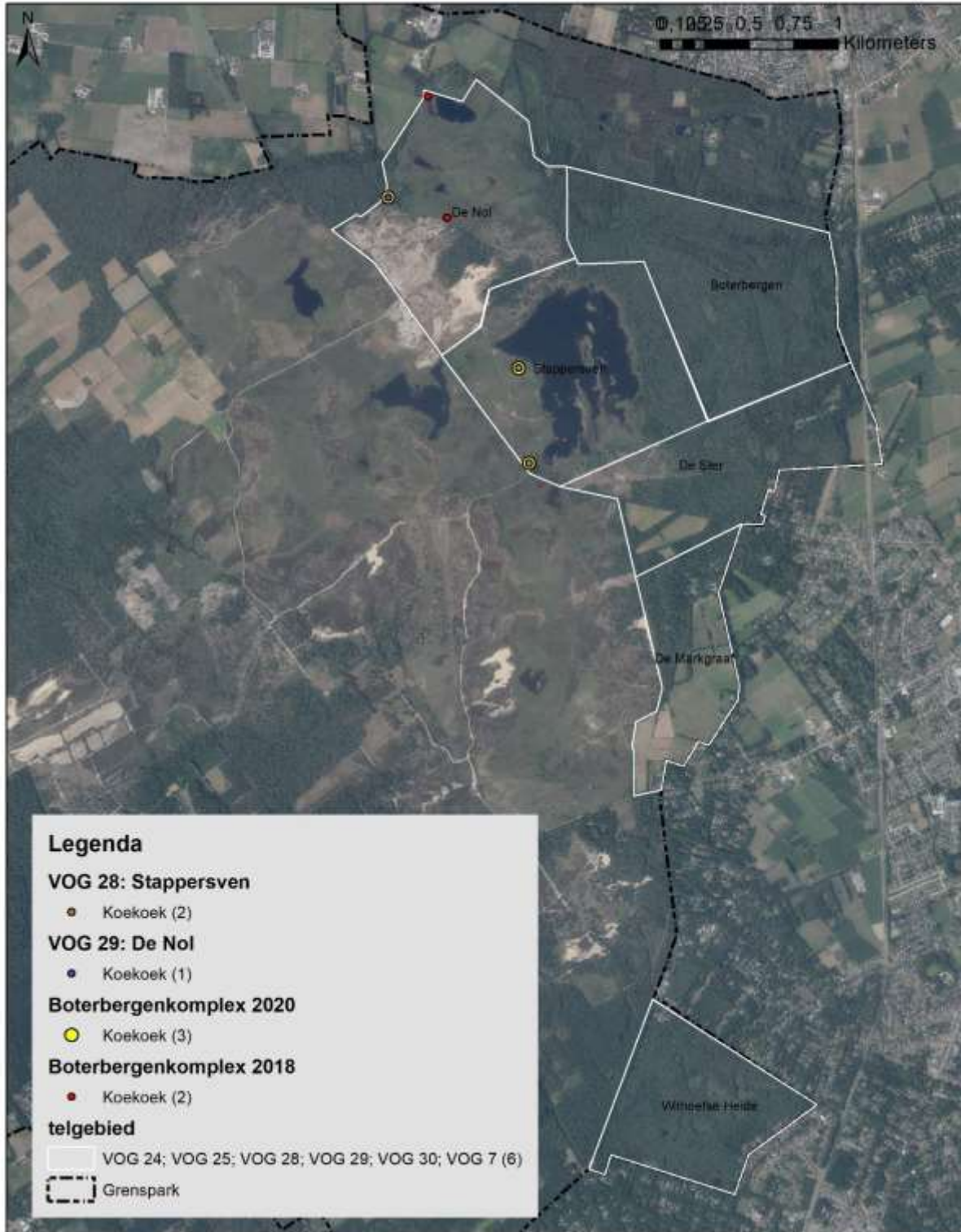
Kneu

Broedvogelmonitoring 2020

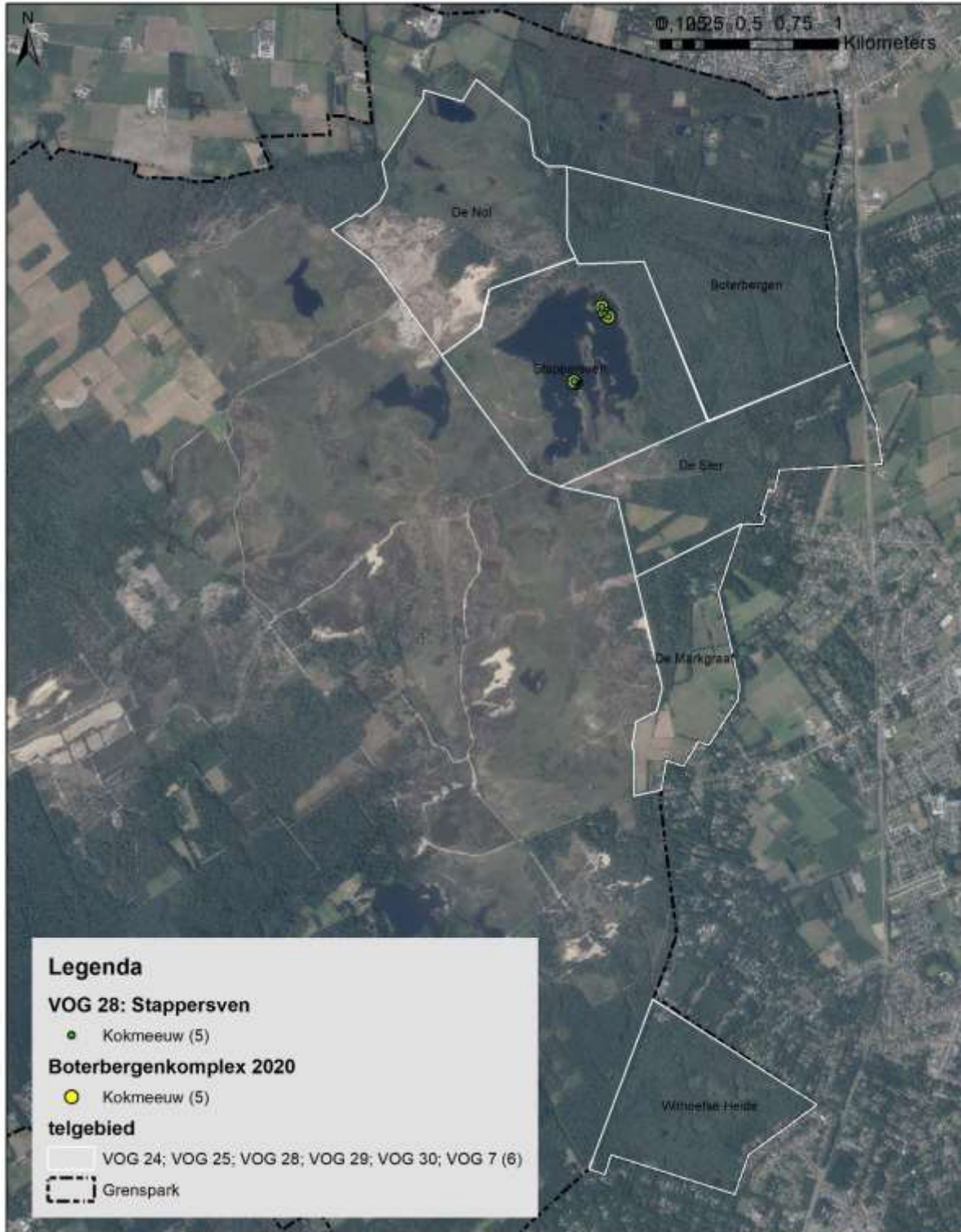
Koekoek

Broedvogelmonitoring 2020

Kokmeeuw

Broedvogelmonitoring 2020

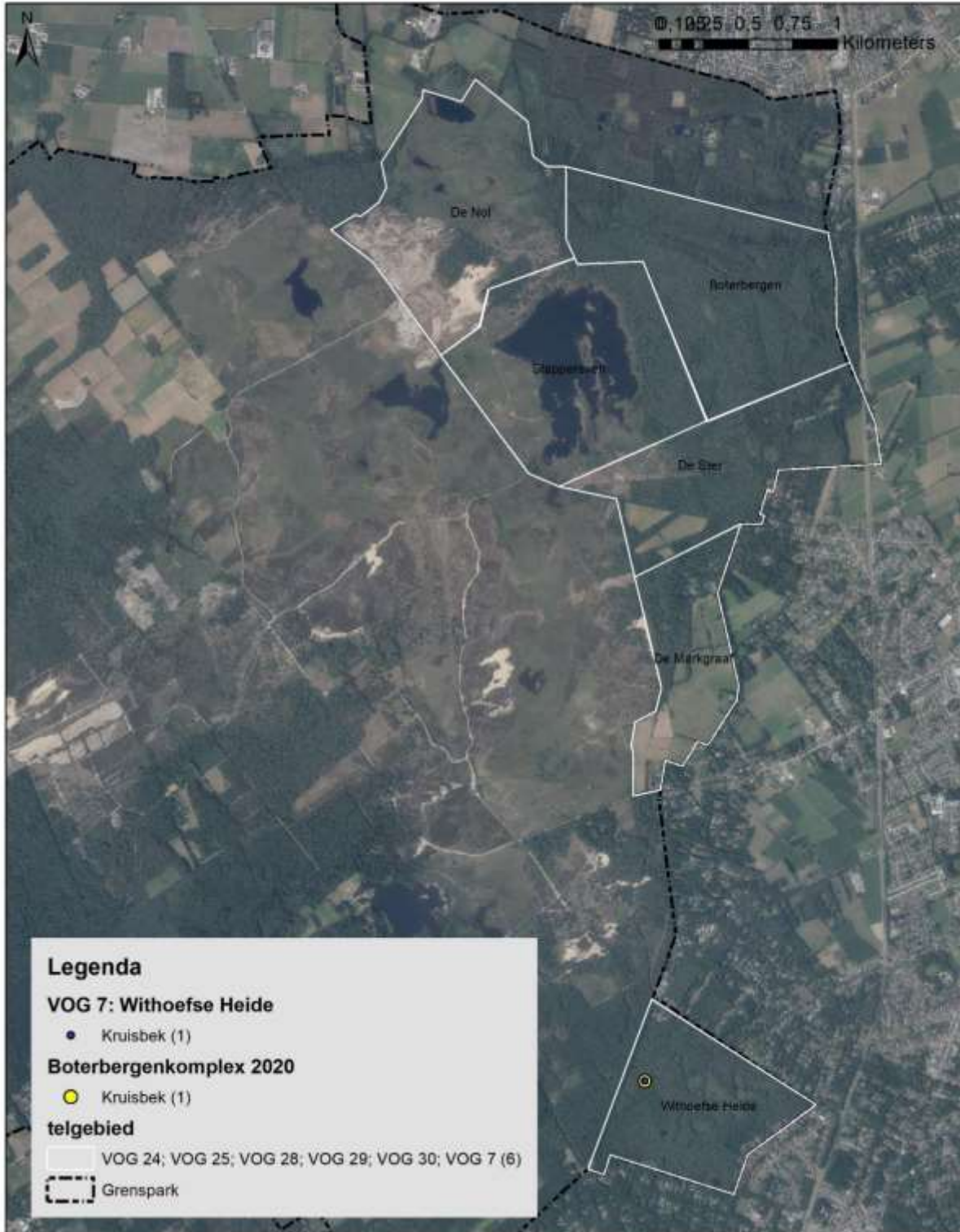
Krakeend

Broedvogelmonitoring 2020

Kruisbek

Broedvogelmonitoring 2020

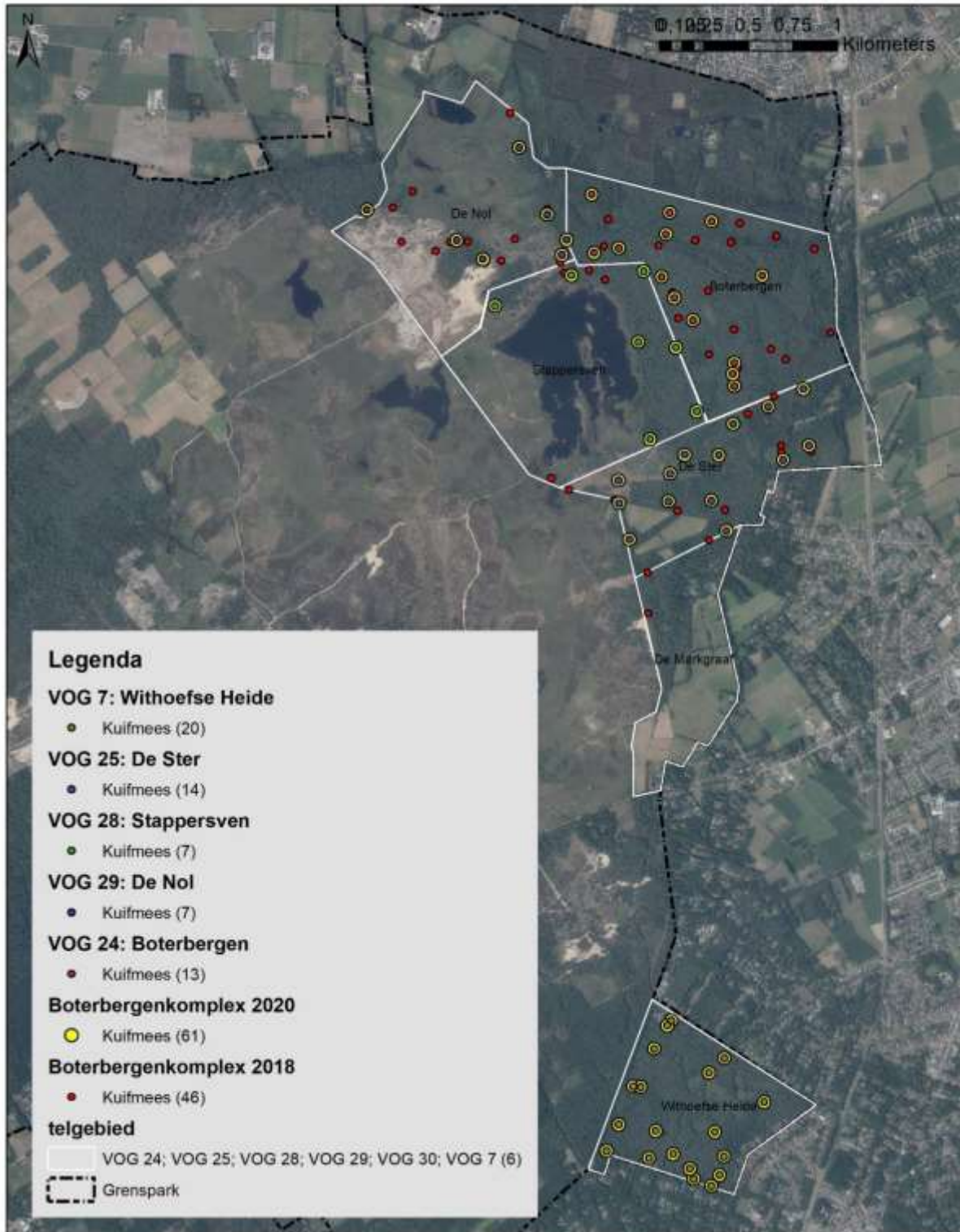
Kuifeend

Broedvogelmonitoring 2020

Kuifmees

Broedvogelmonitoring 2020

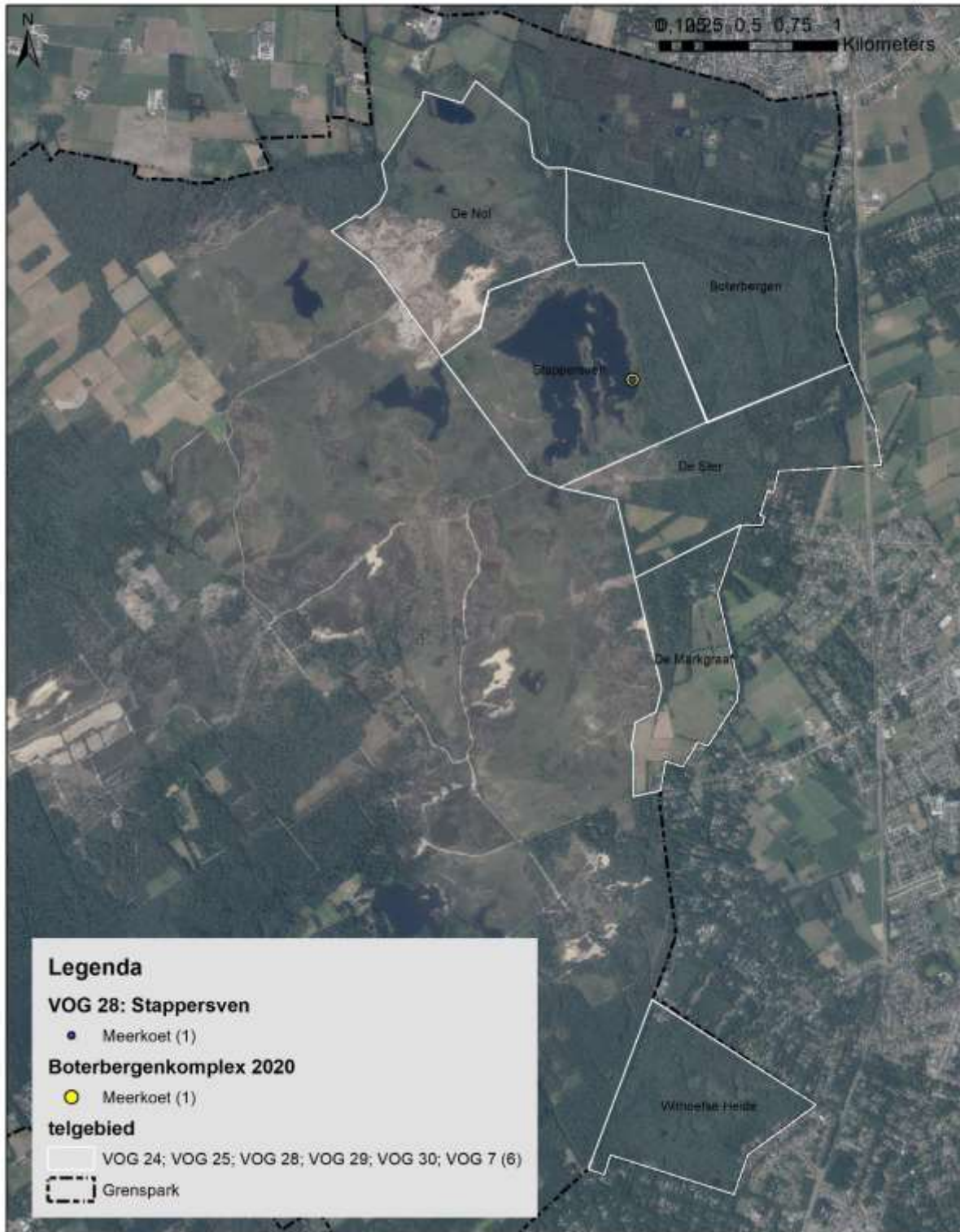
Matkop

Broedvogelmonitoring 2020

Meerkoet

Broedvogelmonitoring 2020

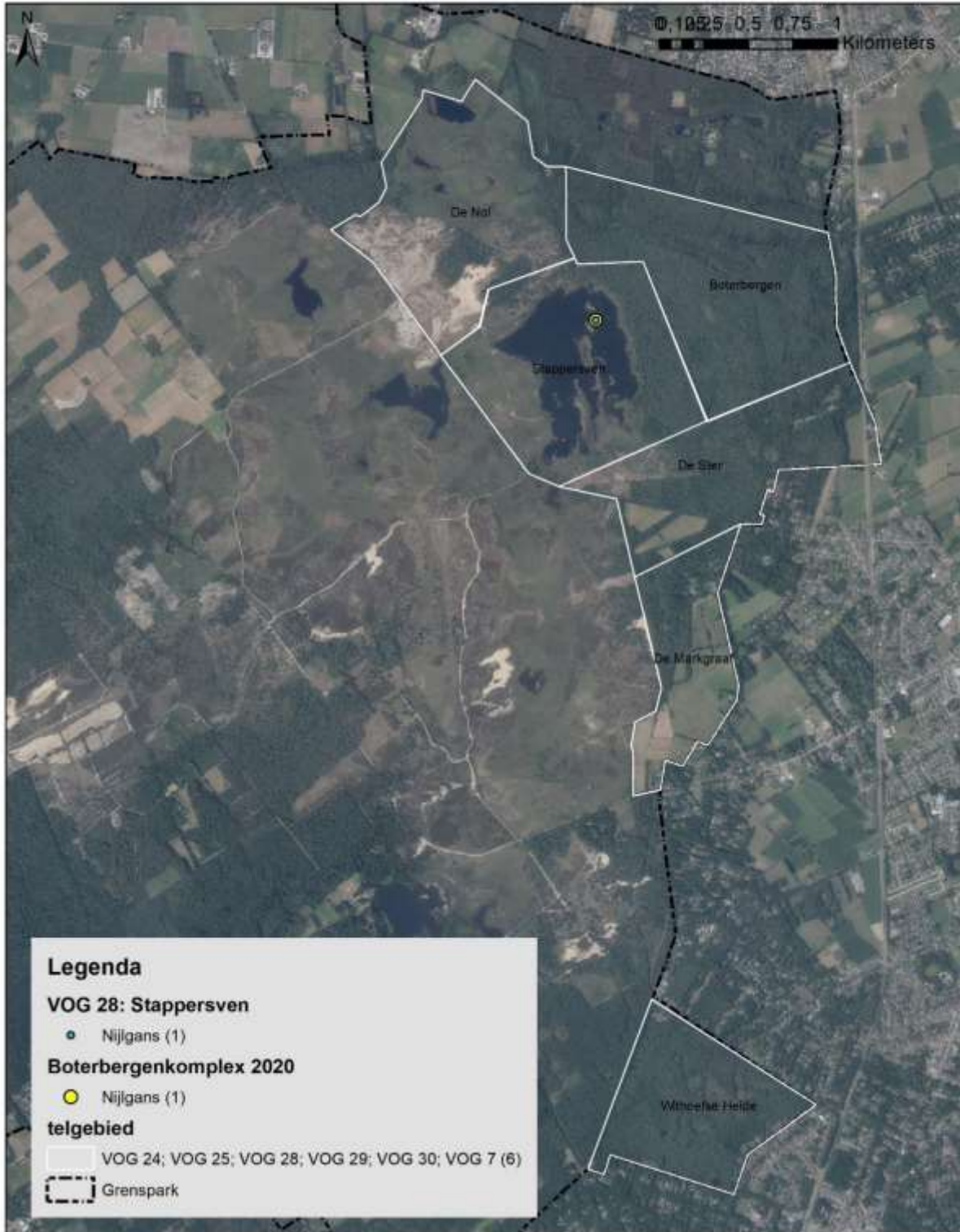
Middelste Bonte Specht

Broedvogelmonitoring 2020

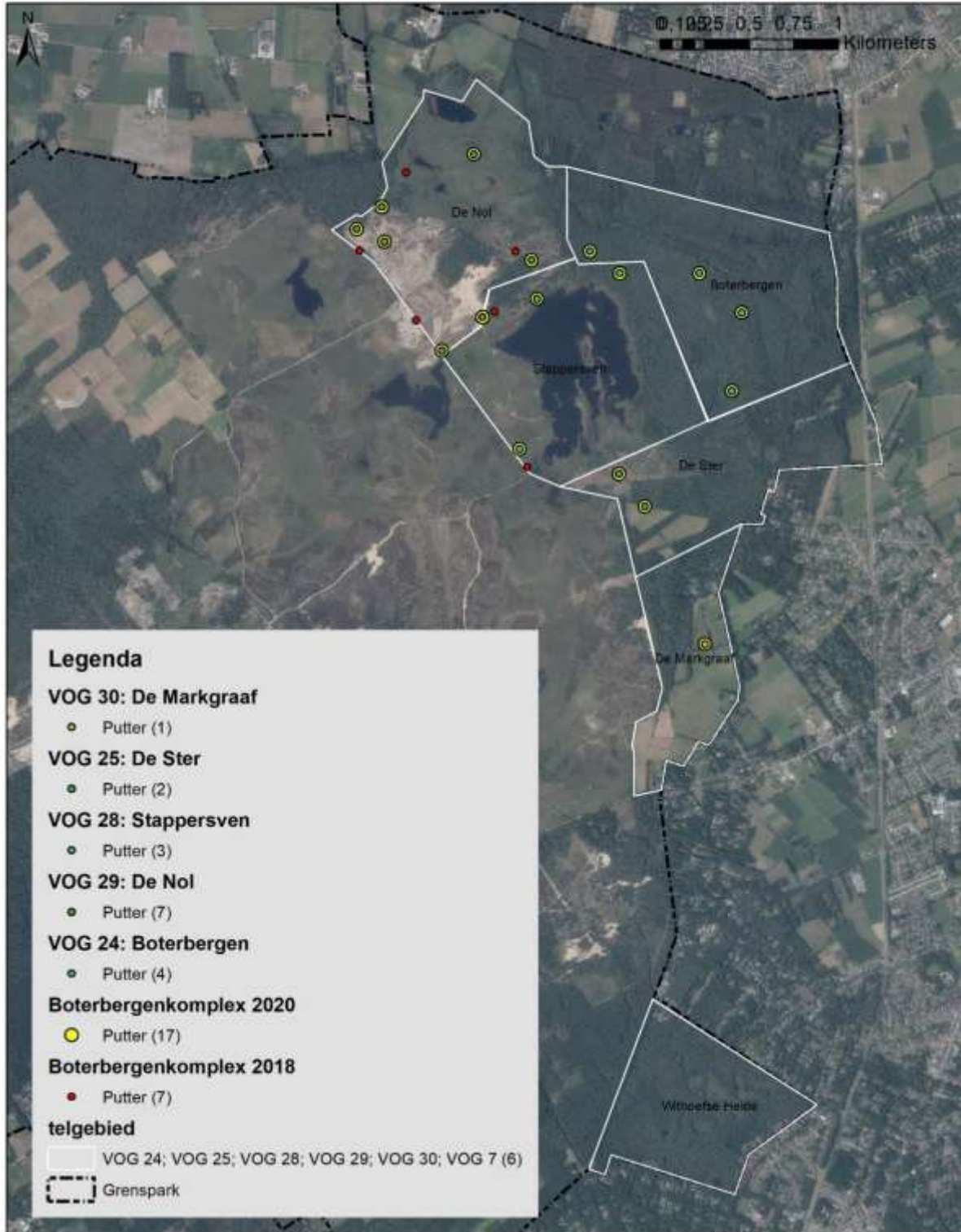
Nijlgans

Broedvogelmonitoring 2020

Putter

Broedvogelmonitoring 2020

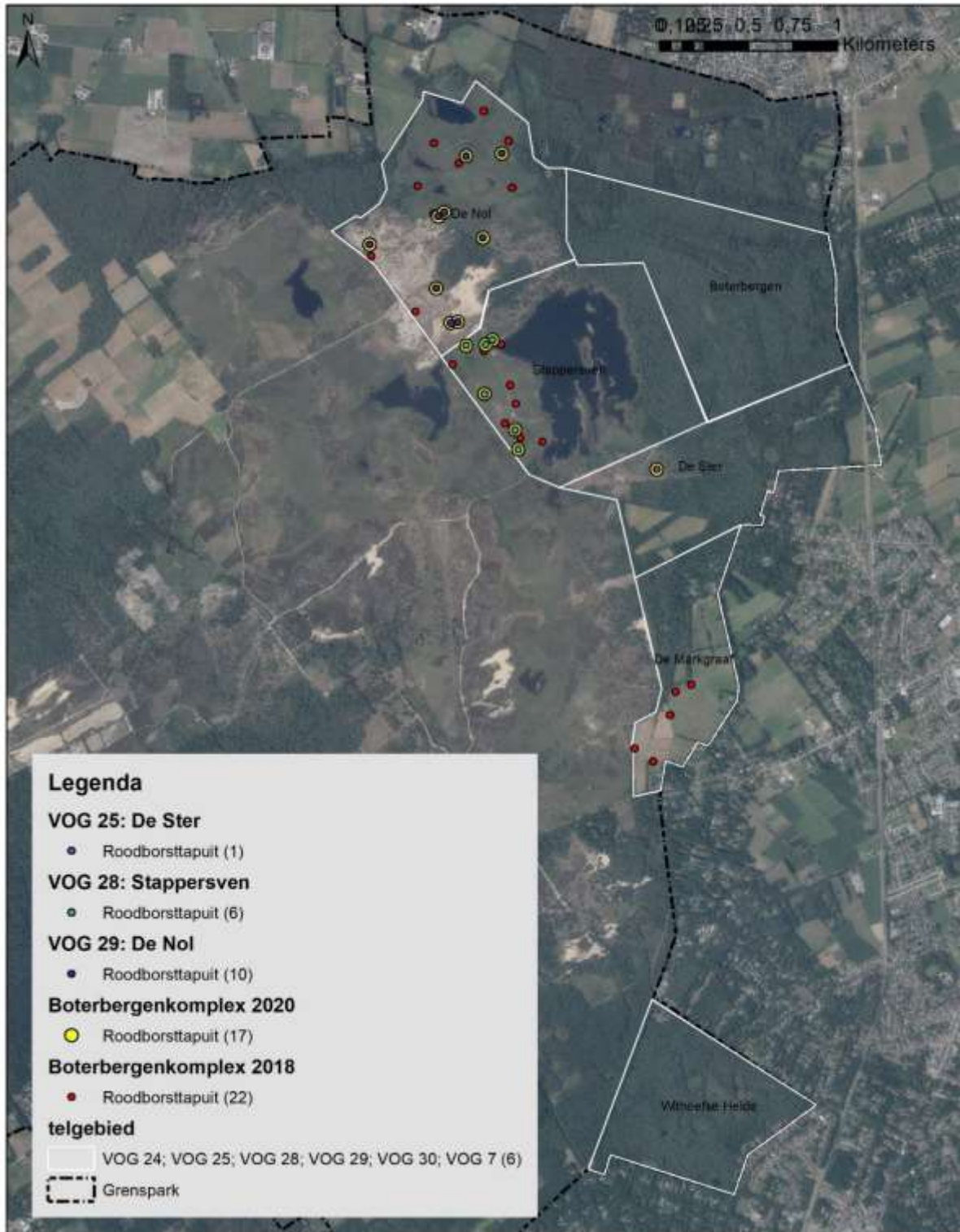
Rietgors

Broedvogelmonitoring 2020

Roodborsttapuit

Broedvogelmonitoring 2020

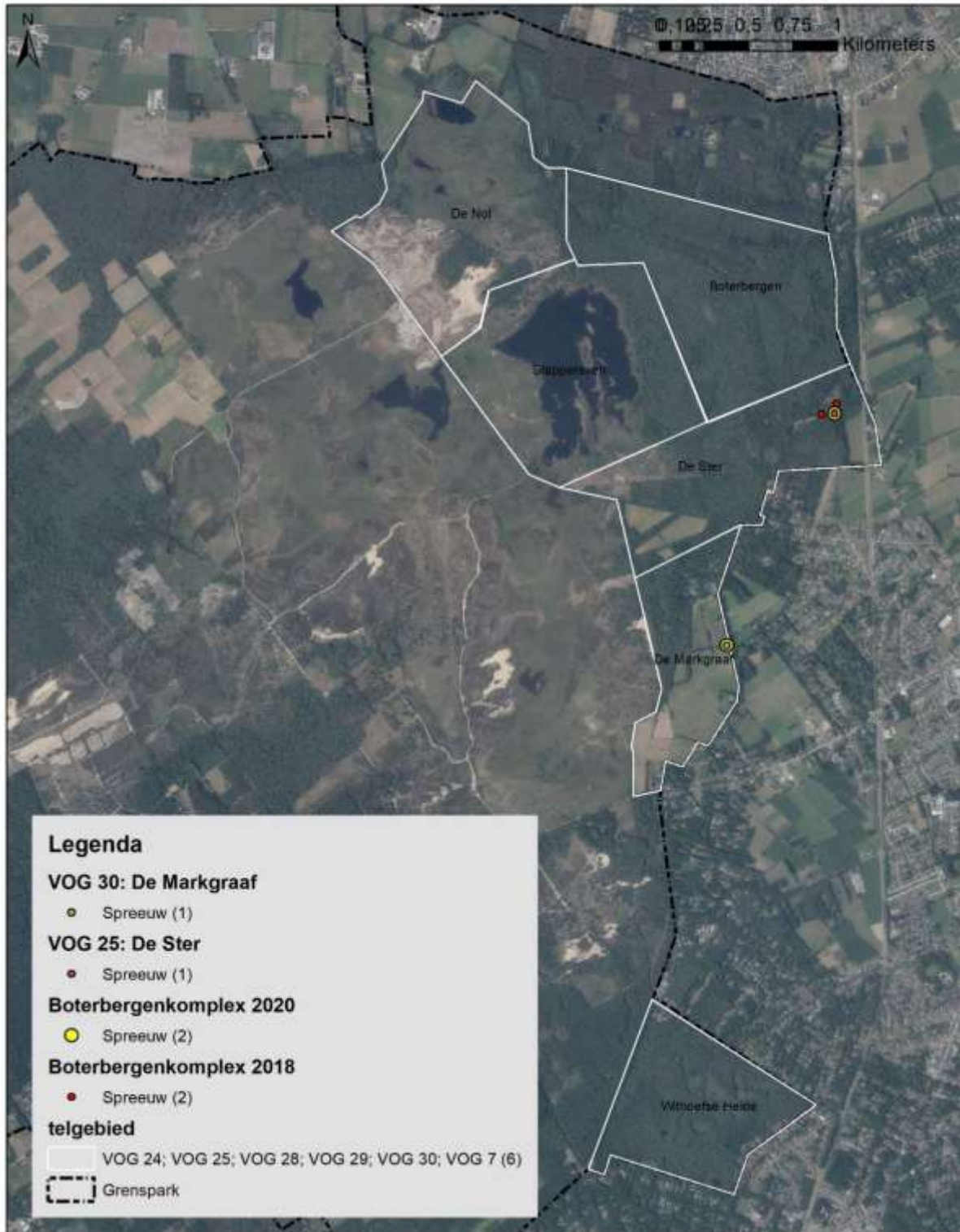
Spotvogel

Broedvogelmonitoring 2020

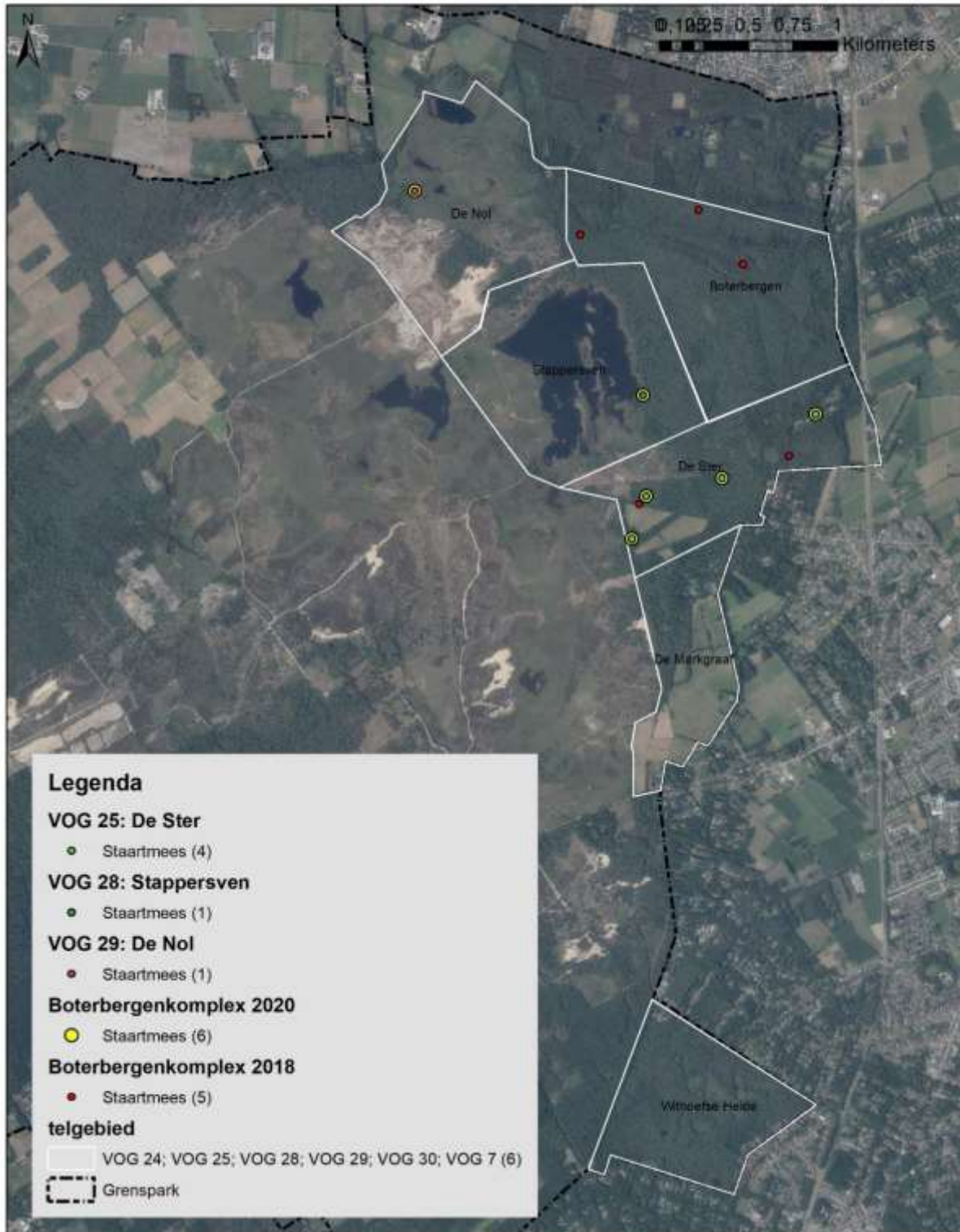
Spreeuw

Broedvogelmonitoring 2020

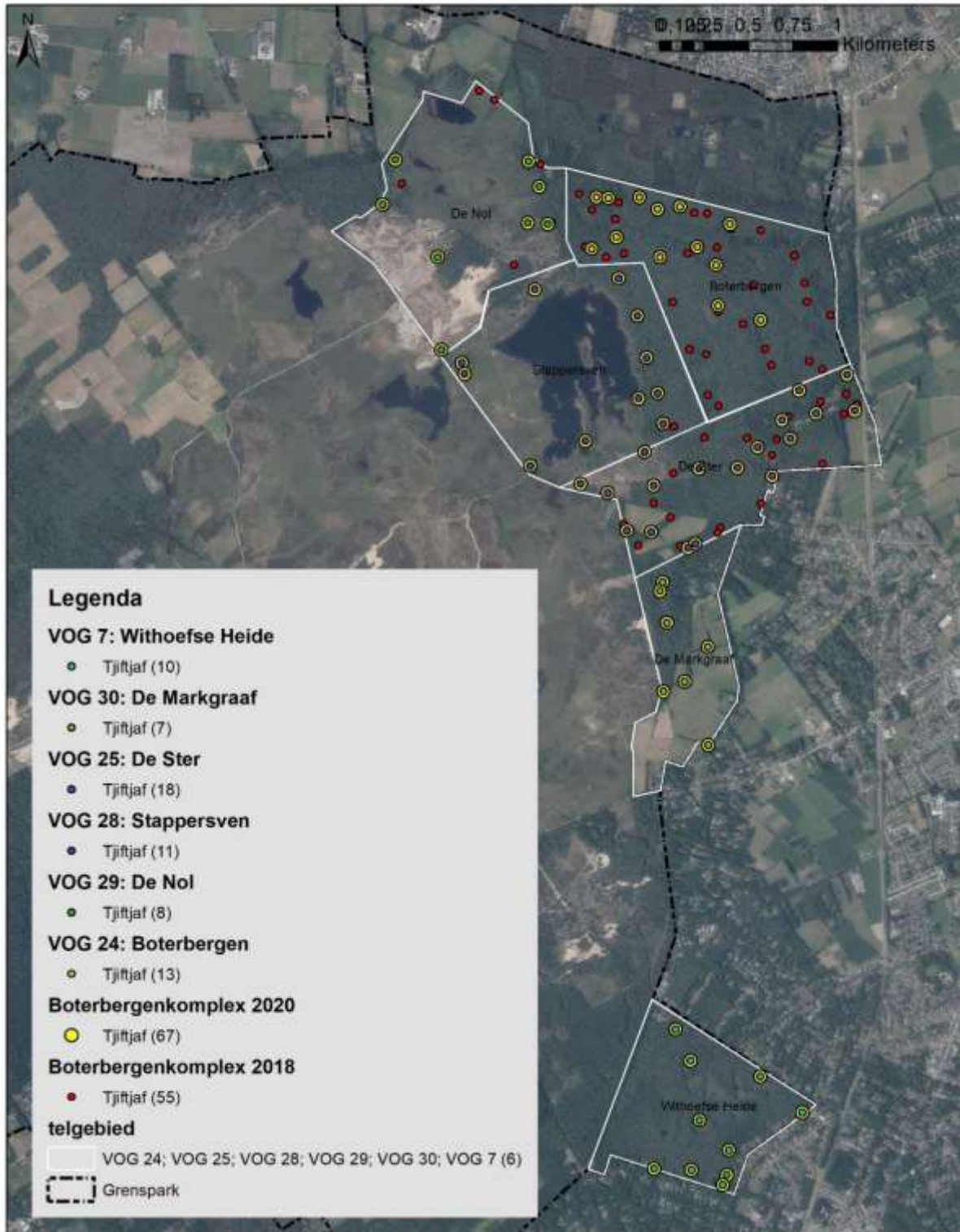
Staartmees

Broedvogelmonitoring 2020

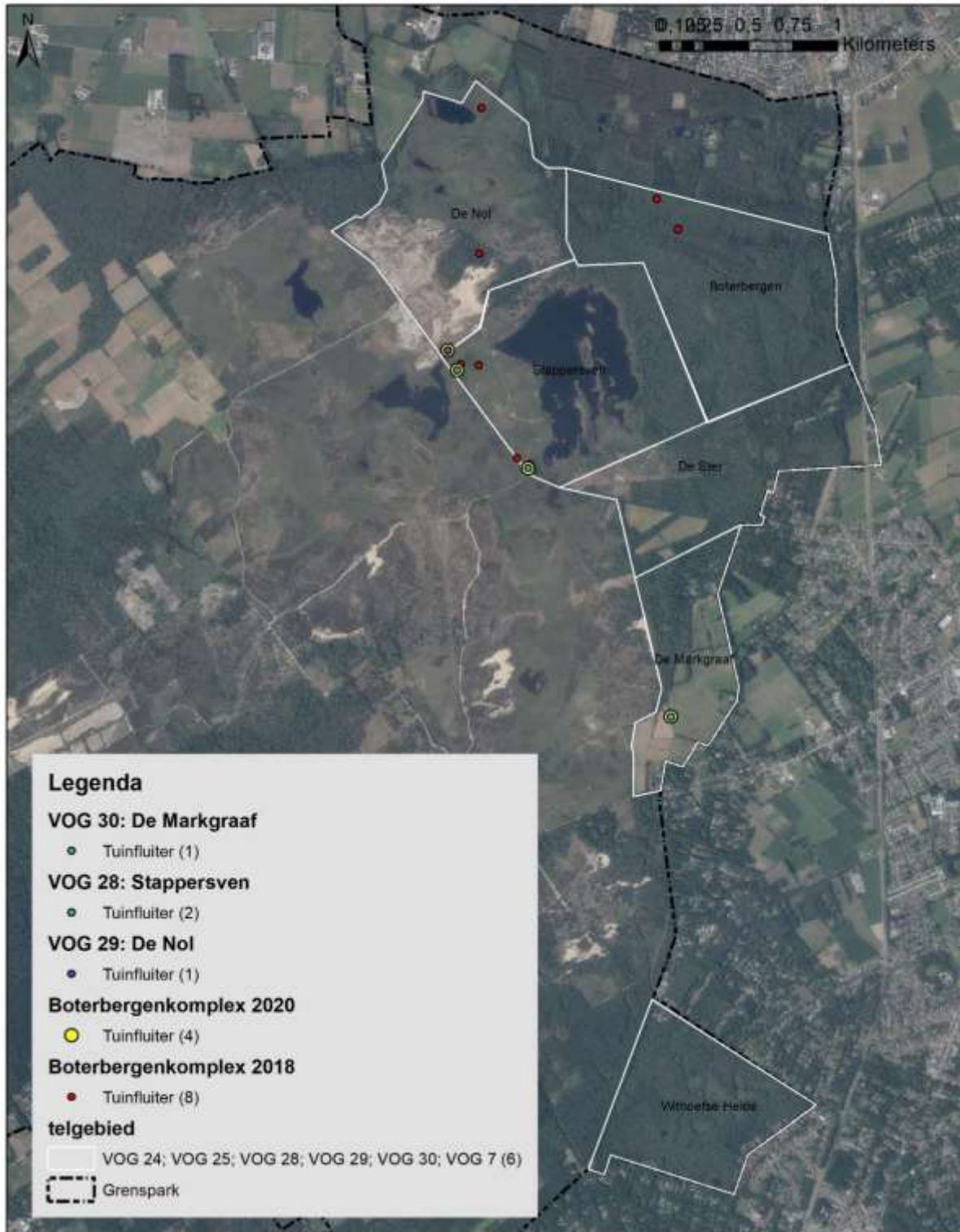
Tjiftjaf

Broedvogelmonitoring 2020

Tuinfluiters

Broedvogelmonitoring 2020

Turkse Tortel

Broedvogelmonitoring 2020

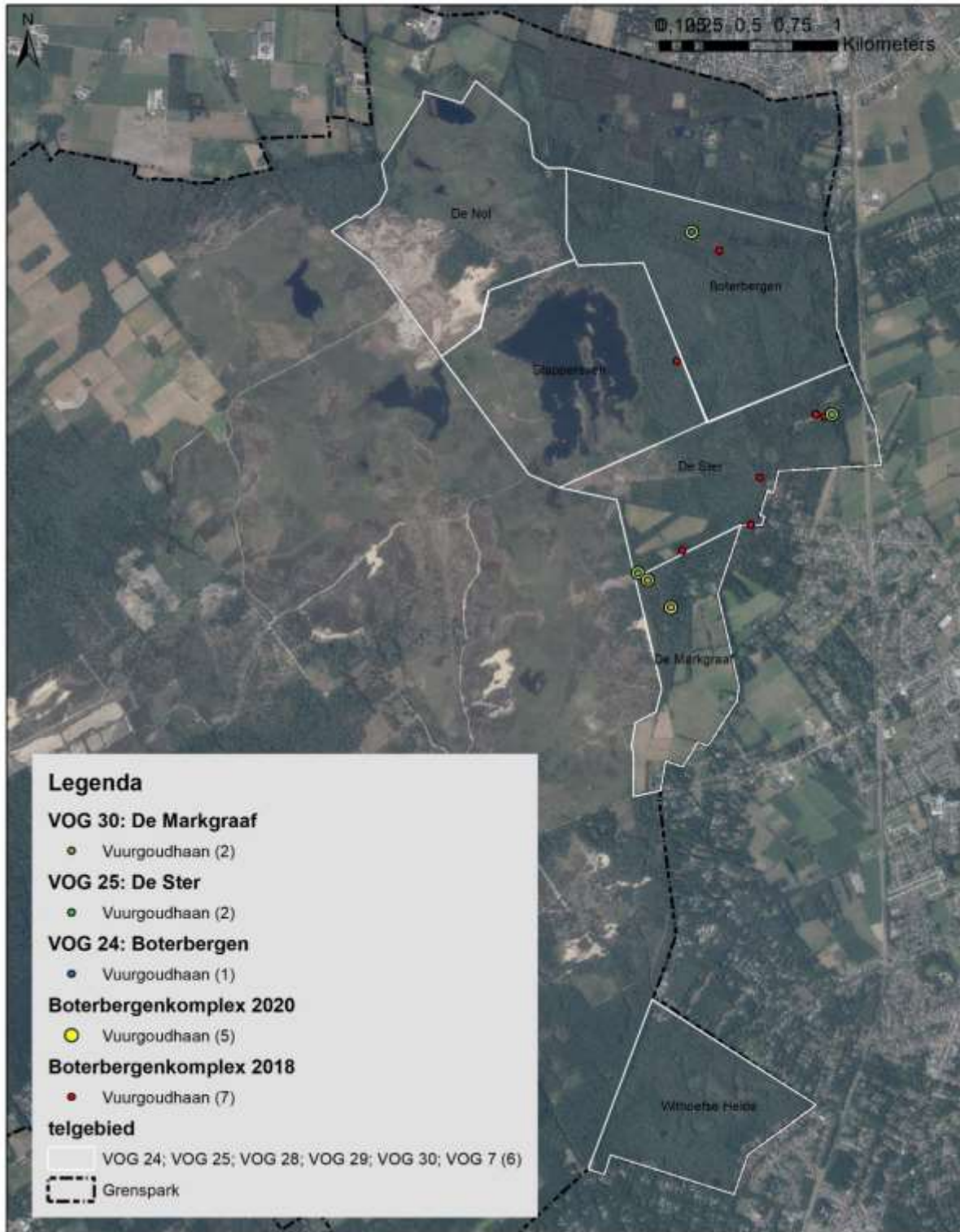
Veldleeuwerik

Broedvogelmonitoring 2020

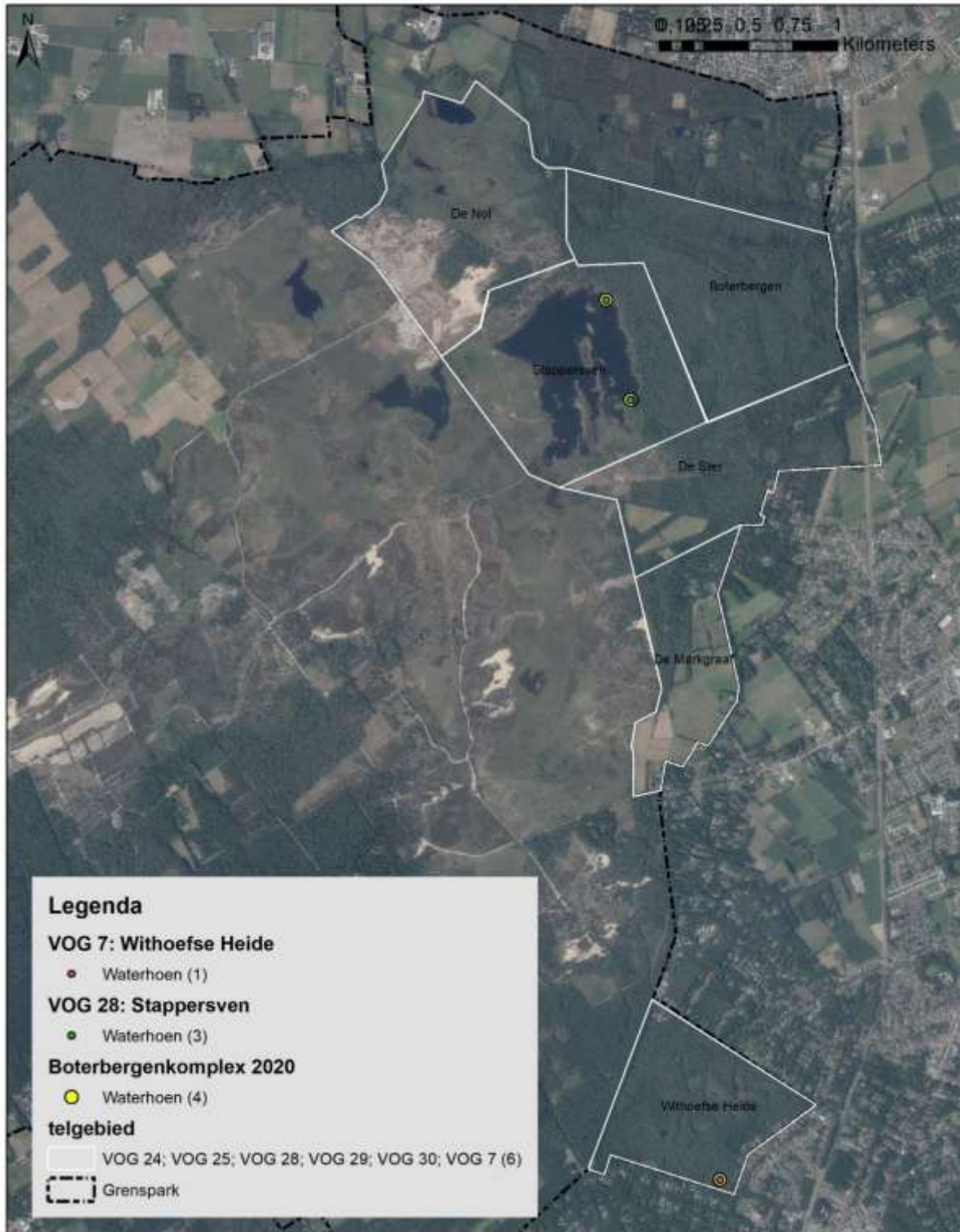
Vuurgoudhaan

Broedvogelmonitoring 2020

Waterhoen

Broedvogelmonitoring 2020

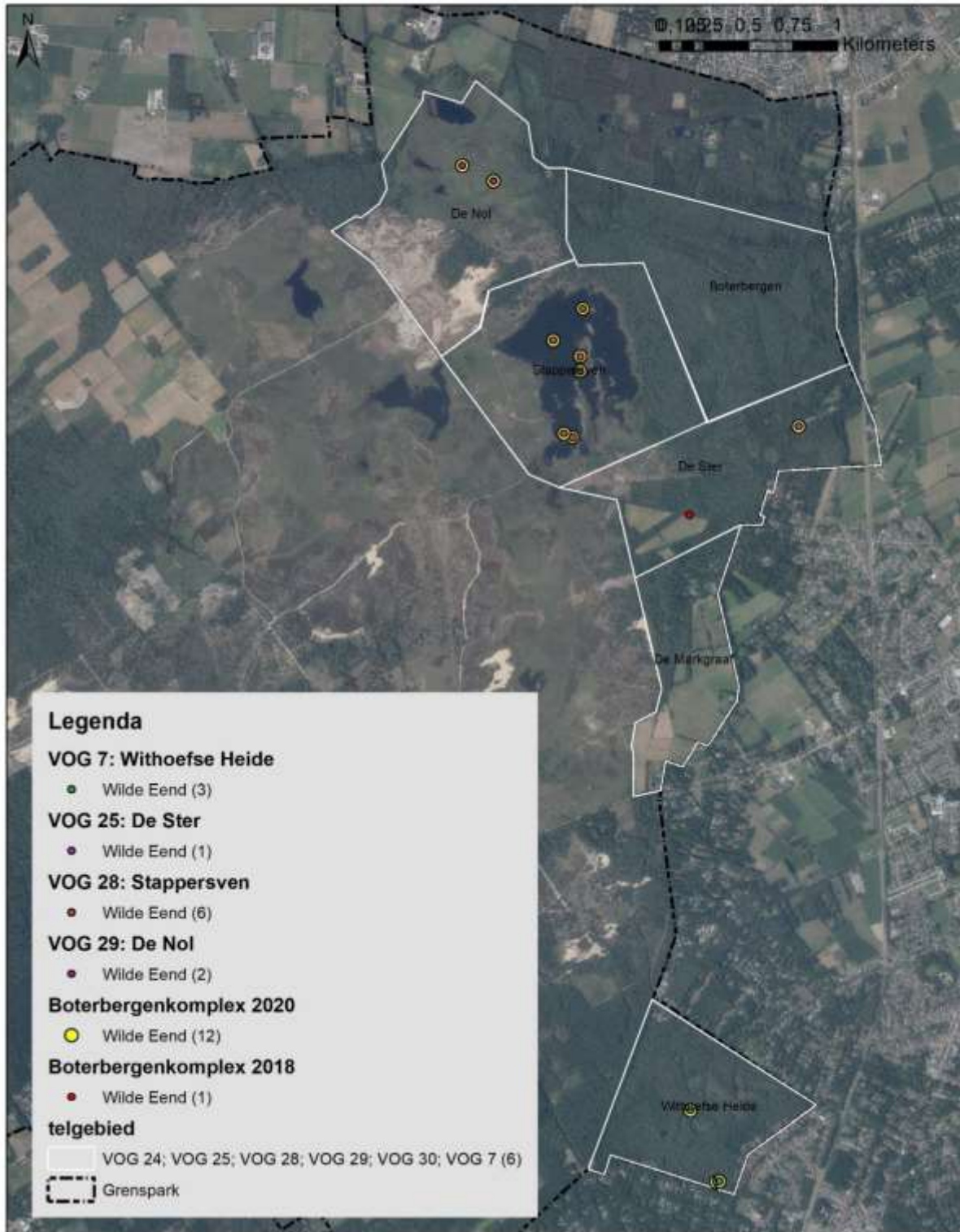
Waterral

Broedvogelmonitoring 2020

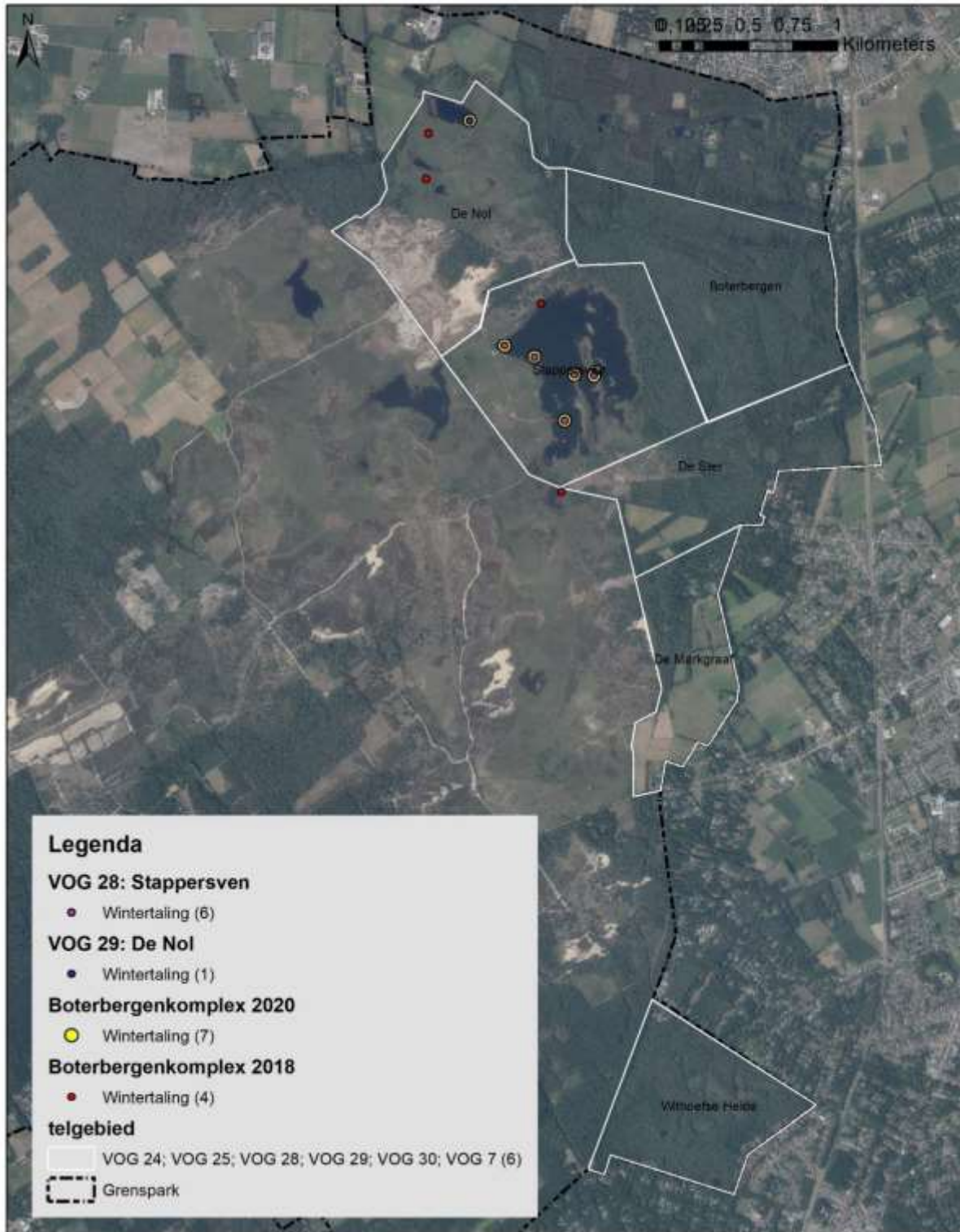
Wilde Eend

Broedvogelmonitoring 2020

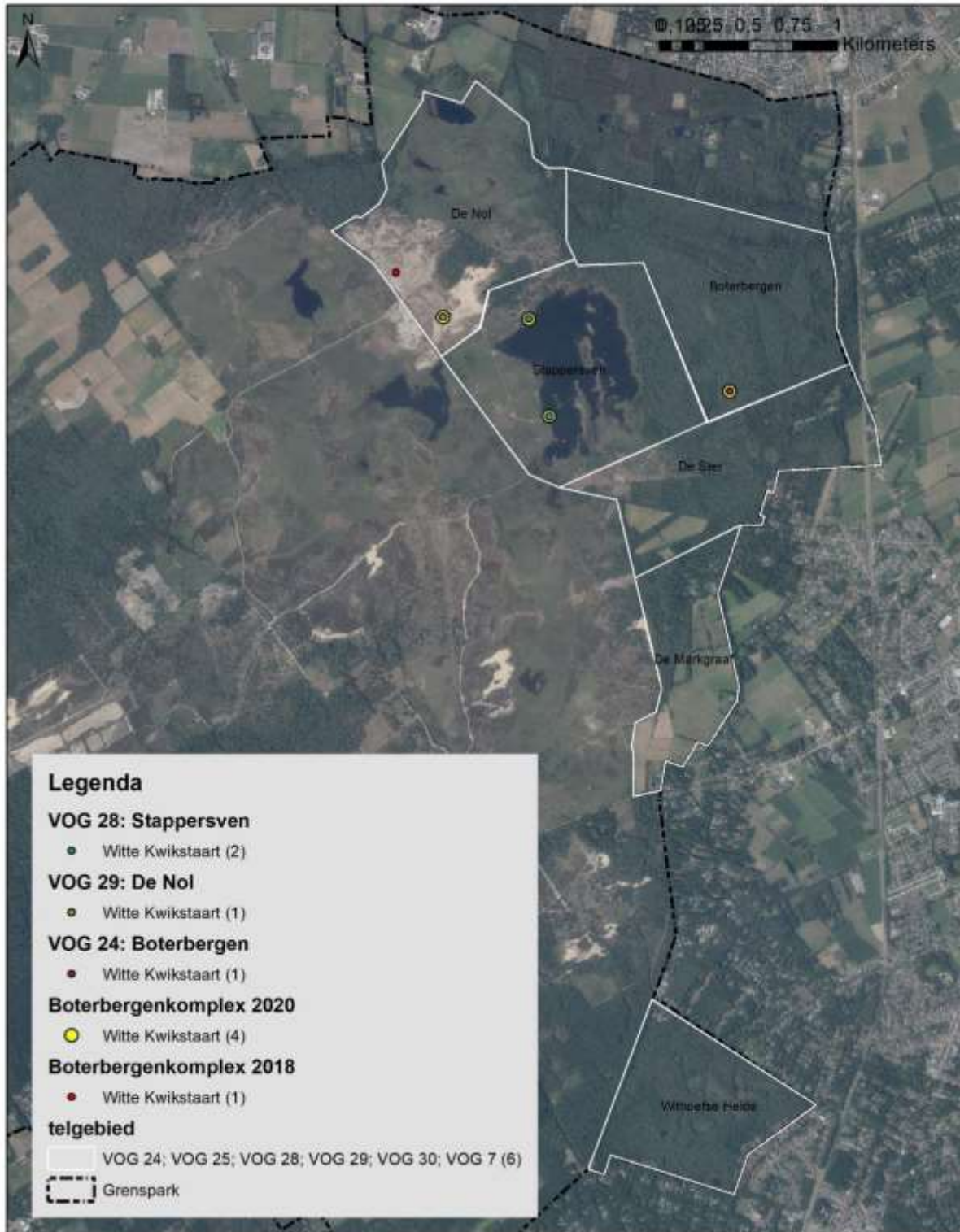
Wintertaling

Broedvogelmonitoring 2020

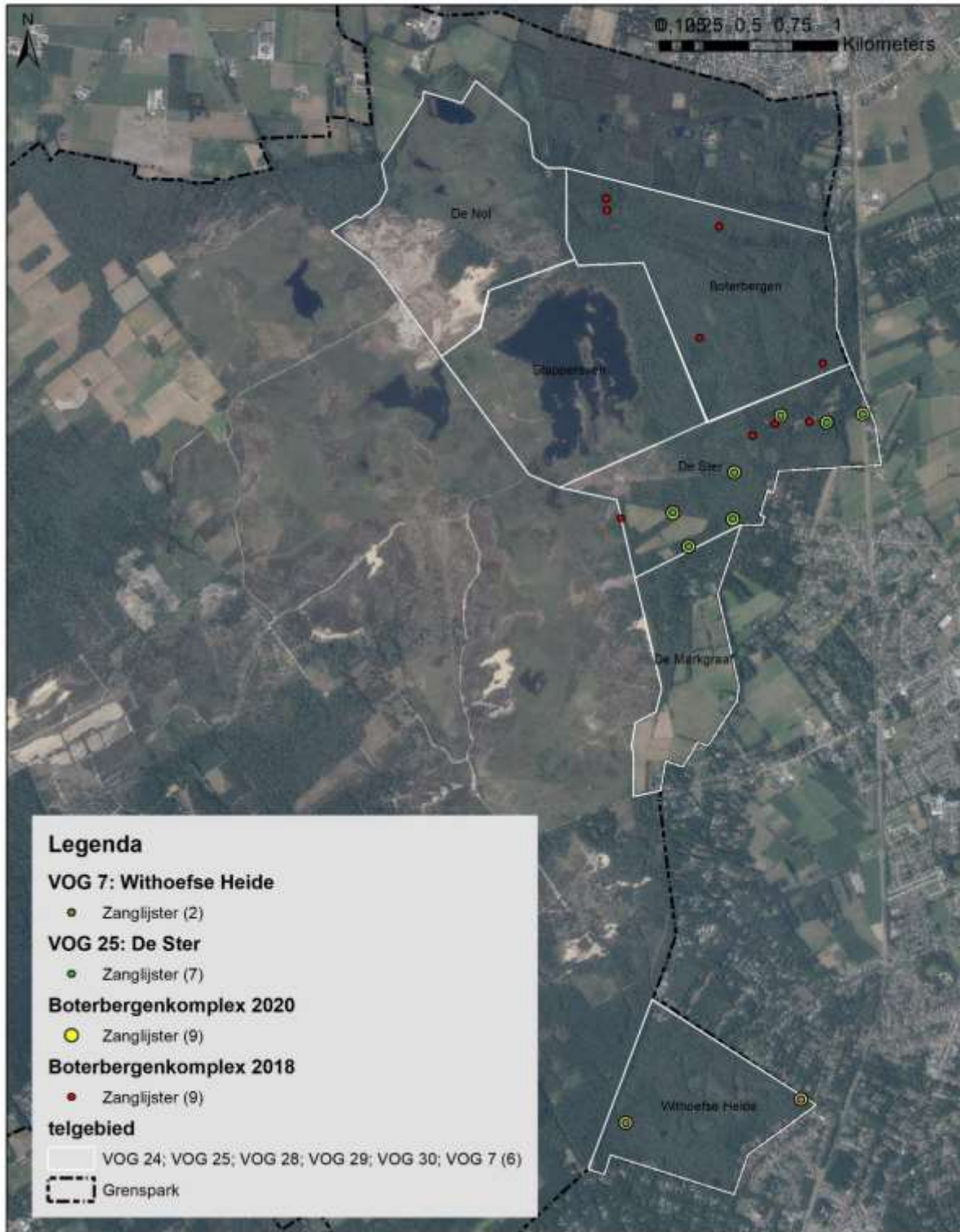
Witte Kwikstaart

Broedvogelmonitoring 2020

Zanglijster

Broedvogelmonitoring 2020

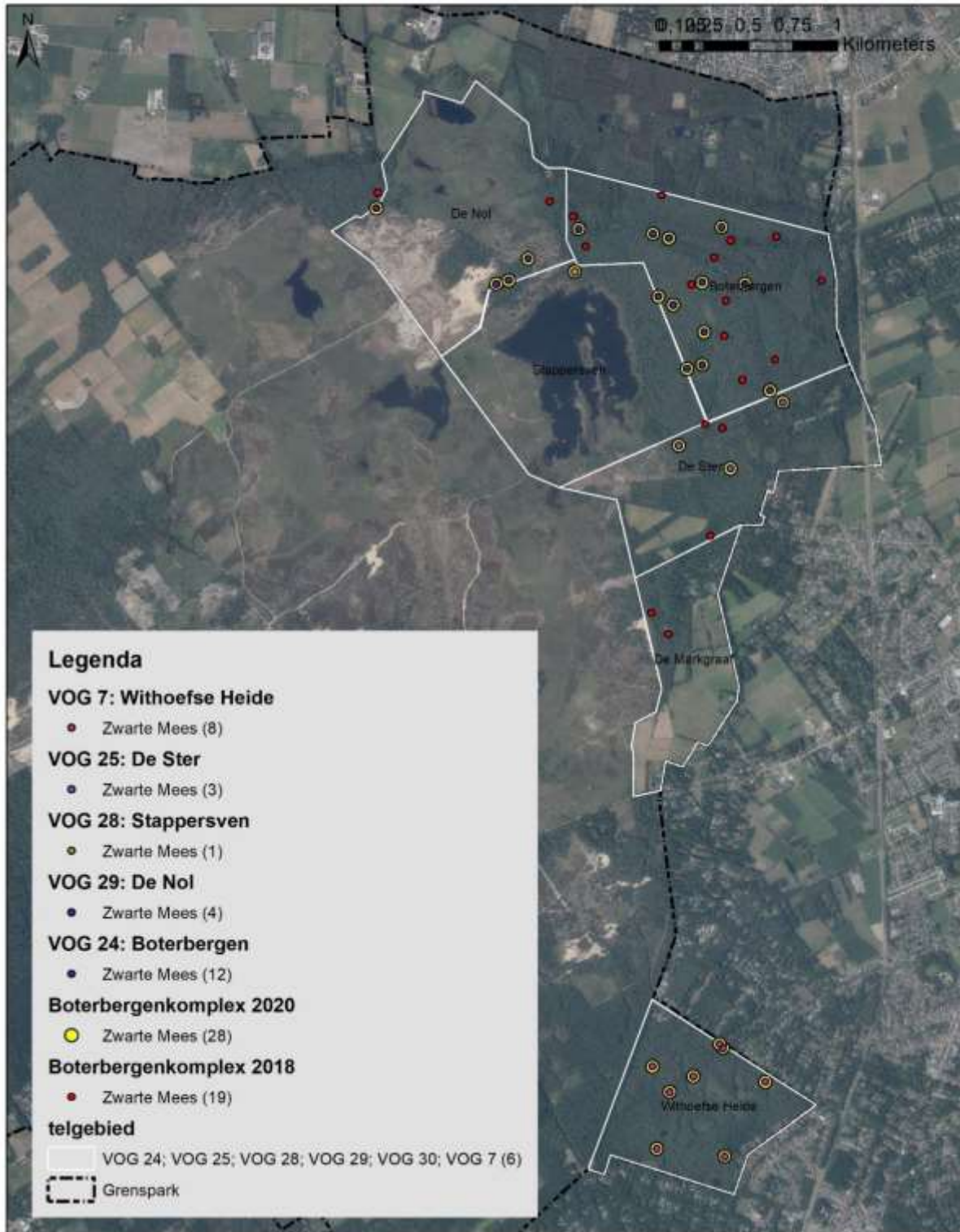
Zwarte Kraai

Broedvogelmonitoring 2020

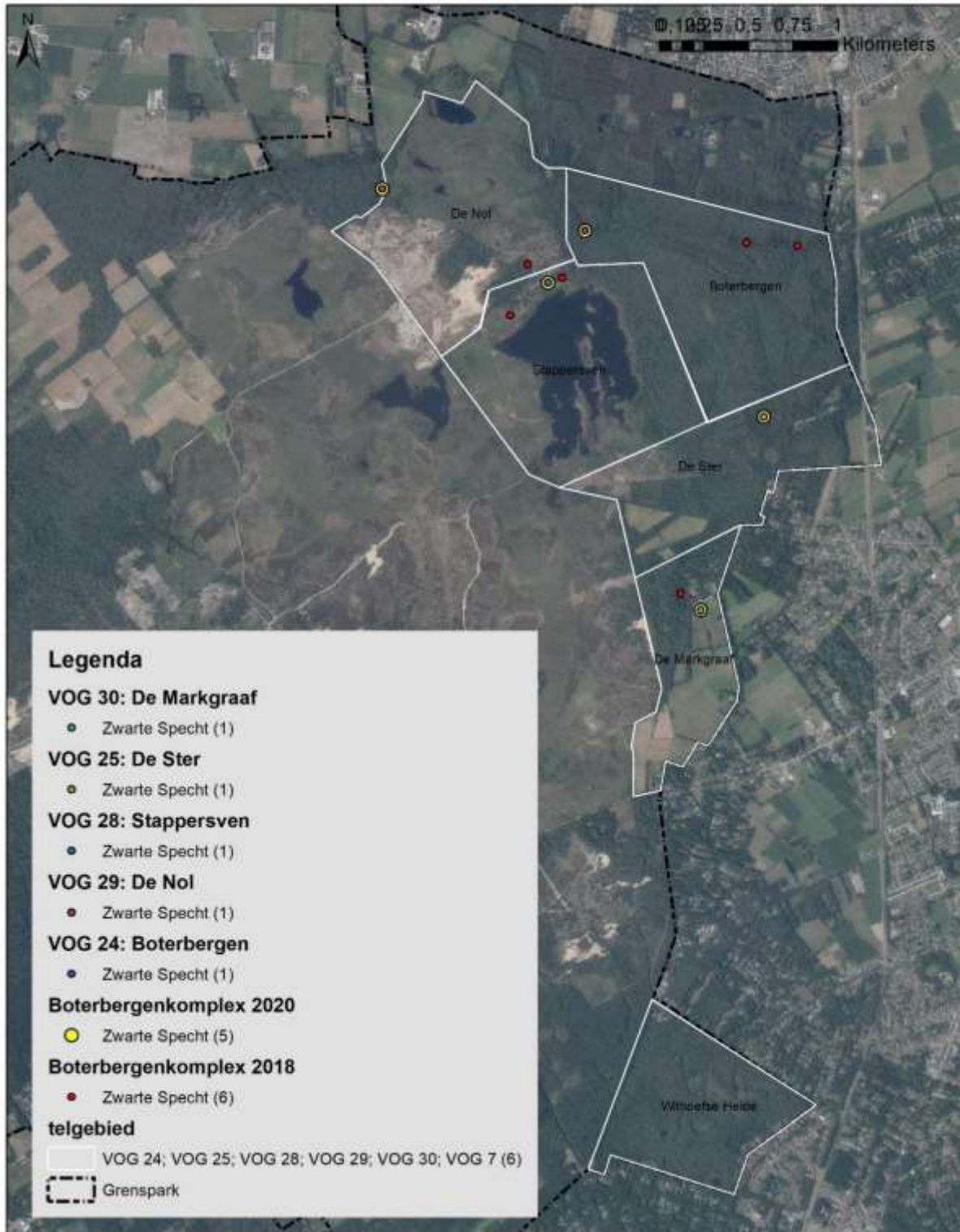
Zwarte Mees

Broedvogelmonitoring 2020

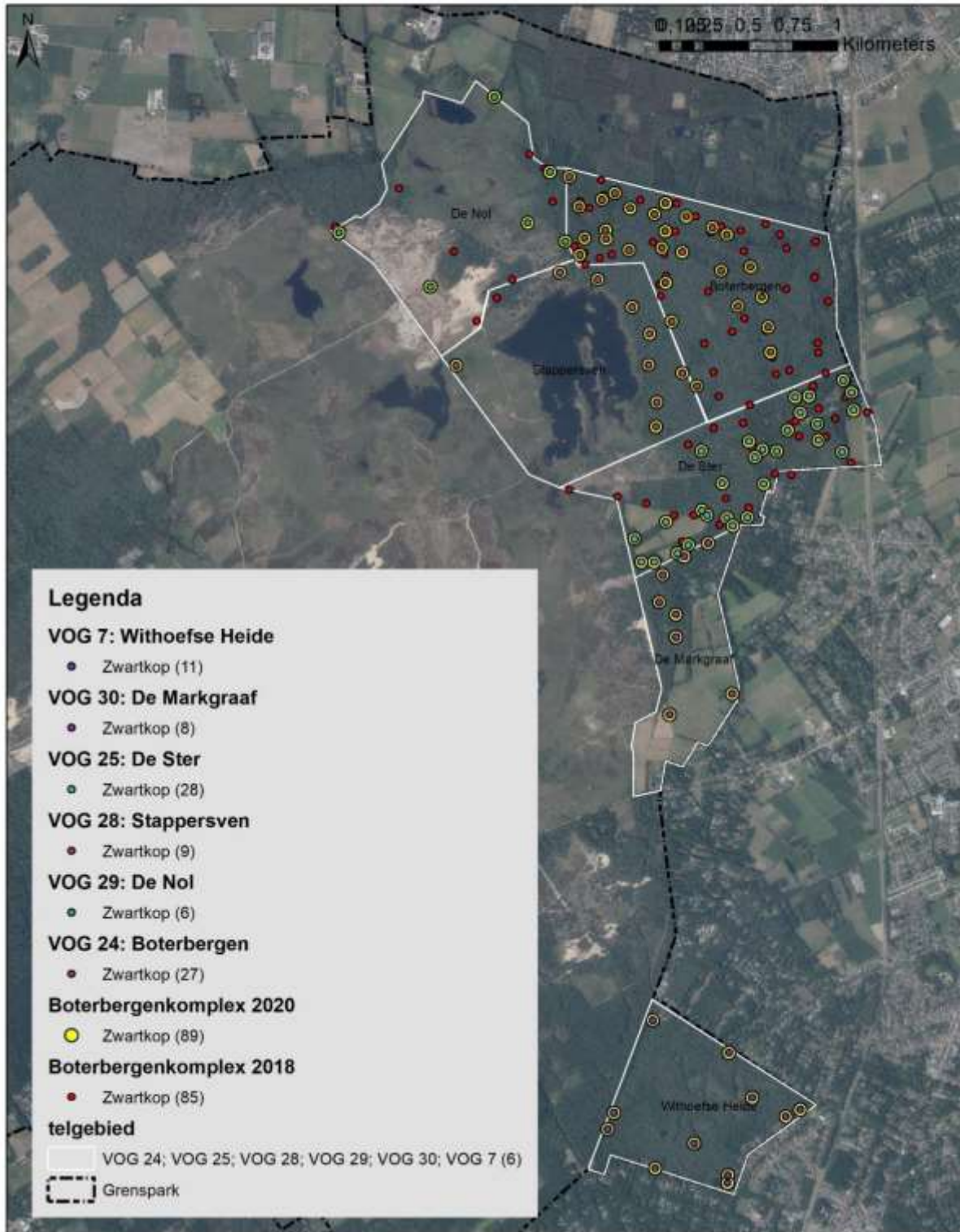
Zwarte Specht

Broedvogelmonitoring 2020

Zwartkop

Broedvogelmonitoring 2020

Soorten Withoefse Heide 2014

